

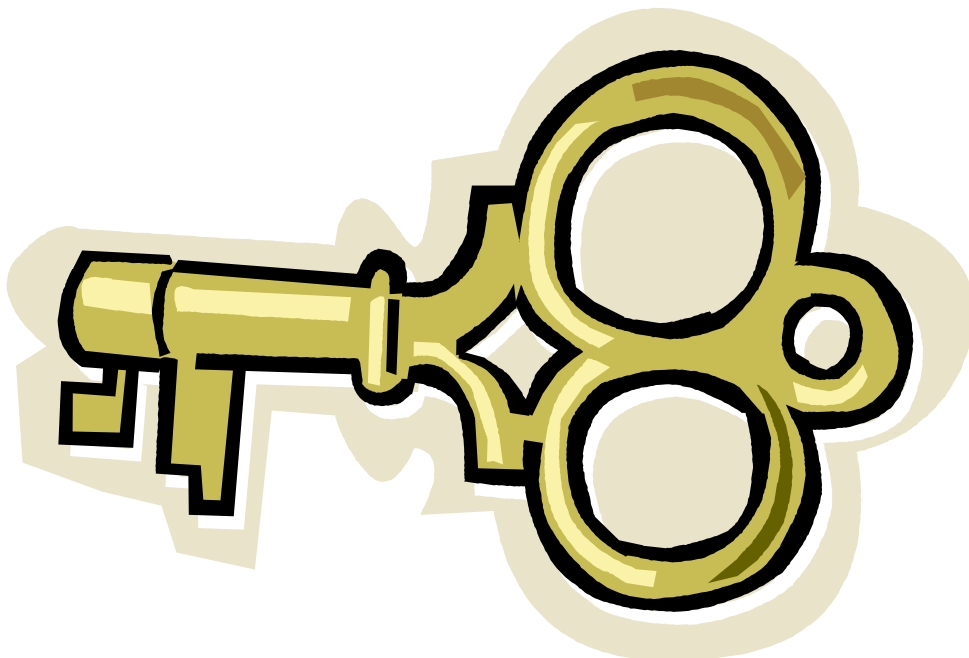

Lia Rumantscha

Curs da rumantsch grischun

1

Lecziuns 1 - 18
soluziuns

Register

I-RG Soluziuns L.1.pdf	1
I-RG Soluziuns L.2.pdf	4
schlaziun translaziun lecziun 2.pdf	11
I-RG Soluziuns L.3.pdf	12
schlaziun translaziun lecziun 3.pdf	20
I-RG Soluziuns L.4.pdf	21
schlaziun translaziun lecziun 4.pdf	26
I-RG Soluziuns L.5.pdf	27
schlaziun translaziun lecziun 5.pdf	36
I-RG Soluziuns L.6.pdf	37
schlaziun translaziun lecziun 6.pdf	44
I-RG Soluziuns L.7.pdf	45
schlaziun translaziun lecziun 7.pdf	50
I-RG Soluziuns L.8.pdf	51
schlaziun translaziun lecziun 8.pdf	58
I-RG Soluziuns L.9.pdf	59
schlaziun translaziun lecziun 9.pdf	65
I-RG Soluziuns L.10.pdf	66
schlaziun translaziun lecziun 10.pdf	72
I-RG Soluziuns L.11.pdf	73
schlaziun translaziun lecziun 11.pdf	81
I-RG Soluziuns L.12.pdf	82
schlaziun translaziun lecziun 12.pdf	92
I-RG Soluziuns L.13.pdf	93
schlaziun translaziun lecziun 13.pdf	102
I-RG Soluziuns L.14.pdf	103
schlaziun translaziun lecziun 14.pdf	113
I-RG Soluziuns L.15.pdf	114
schlaziun translaziun lecziun 15.pdf	122
I-RG Soluziuns L.16.pdf	123
schlaziun translaziun lecziun 16.pdf	129
I-RG Soluziuns L.17.pdf	130
schlaziun translaziun lecziun 17.pdf	138
I-RG Soluziuns L.18.pdf	139
schlaziun translaziun lecziun 18.pdf	147

Lecziun 1, exercizi 2, p. 2

1. Danunder èn ils Cadruvis?
Ils Cadruvis èn da Ruschein en Surselva.
2. Danunder èn ils Manatschals?
Ils Manatschals èn da Santa Maria en Val Müstair.
3. Danunder èn ils Uffers?
Ils Uffers èn da Savognin en Surmeir.
4. Danunder èn ils Fetzts?
Ils Fetzts èn da Domat sper Cuira.
5. Danunder èn ils Dolfs?
Ils Dolfs èn da Lon en (la Val) Schons.

Lecziun 1, exercizi 11, p. 4

È quai Silvio?
Na, quai è Silvia.

È quai Martin?
Na, quai è Martina.

È quai Peter?
Na, quai è Petra.

È quai Andreas?
Na, quai è Andrea.

È quai signur Bezzola?
Na, quai è dunna Bezzola.

È quai il magister?
Na, quai è la magistra.

Lecziun 1, exercizi 12, p. 4

Jau sun da Turitg.

Ti es da Tavau.

El è da Claustra.

Ella è da Mustér.

Nus essan da Genevra.

Vus essas da Lucerna.

Els èn da Basilea.

Ellas èn da Glion.

furma interrogativa:

Sun jau da Turitg?

Es ti da Tavau?

È el da Claustra?

È ella da Mustér?

Essan nus da Genevra?

Essas vus da Lucerna?

Èn els da Basilea?

Èn ellas da Glion

Lecziun 1, exercizi 13, p. 5

Jau hai num Gilli.

Ti has num Largiadèr.

El ha num Degonda.

Ella ha num Baselgia.

Nus avain num Gian e Gieri.

Vus avais num Gemma e Gada.

Els han num Giusep e Gustin.

Ellas han num Giuanna e Gelgia.

furma interrogativa:

Hai jau num Gilli?

Has ti num Largiadèr?

Ha el num Degonda?

Ha ella num Baselgia?

Avain nus num Gian e Gieri?

Avais vus num Gemma e Gada?

Han els num Giusep e Gustin?

Han ellas num Giuanna e Gelgia?

Lecziun 1, exercizi 14, p. 5

a)

Co avais vus num?

Nus avain num Martin e Silvia.

Co avais vus num?

Nus avain num Not ed Aita.

Co avais vus num?

Nus avain num Maria e Barla.

Co avais vus num?

Nus avain num Max e Ruedi.

Co avais vus num?

Nus avain num Pascale ed Yvonne.

b)

Èn Martin e Silvia da Flem?

Na, els èn da Laax.

Èn Not ed Aita da Samedan?

Na, els èn da Guarda.

Èn Maria e Barla da Savognin?

Na, ellas èn da Mustér.

Èn Max e Ruedi da Cuira?

Na, els èn da Turitg.

Èn Pascale ed Yvonne da Losanna?

Na, ellas èn da Genevra.

c)

Co avais vus num?

Jau hai num Martin ed ella ha num Silvia.

Danunder essas vus?

Jau sun da Flem ed ella è da Laax.

Co avais vus num?

Jau hai num Not ed ella ha num Aita.

Danunder essas vus?

Jau sun da Samedan ed ella è da Guarda.

Co avais vus num?

Jau hai num Maria ed ella ha num Barla.

Danunder essas vus?

Jau sun da Savognin ed ella è da Mustér.

Co avais vus num?

Jau hai num Max ed el ha num Ruedi.

Danunder essas vus?

Jau sun da Caira ed ella è da Turitg.

Co avais vus num?

Jau hai num Pascale ed ella ha num Yvonne.

Danunder essas vus?

Jau sun da Losanna ed ella è da Genevra.

Lecziun 2, exercizi 1, p. 6

1. L'um cun eglers è signur Durisch.
2. El è scolast/magister.
3. El è d'Alvagni.
4. Na, el stat a Cuira.
5. El dat il curs da rumantsch.
6. Ella è da Turitg.
7. Els stattan a Cuira.
8. Ella fa il curs da rumantsch.
9. Tar signur Durisch.
10. El spetga sin si'amia.

Lecziun 2, exercizi 2, p. 7

Nua **stas** ti?

*Jau **stun** a Puntraschigna.*

E tes ami?

*Mes ami **stat** a Turitg.*

E vus, signur Räber, nua **stais** vus?

*Nus **stain** a Son Gagl.*

E nua **stattan** ils auters participants?

*Ils auters participants **stattan** a Tavau, a Glion...*

Lecziun 2, exercizi 3, p. 7

Co has ti num?

Sonja. E ti?

Marcus. Danunder es ti?

Jau sun da Lucerna.

E nua stas ti?

Jau stun a Cuira.

Co has ti num?

Miriam. E ti?

Aita. Danunder es ti?

Jau sun da Mustér.

E nua stas ti?

Jau stun a Domat.

Co has ti num?

Not. E ti?

Peder. Danunder es ti?

Jau sun da Scuol.

E nua stas ti?

Jau stun ad Ardez.

Co has ti num?

Martegn. E ti?

Bigna. Danunder es ti?

Jau sun da Savognin.

E nua stas ti?

Jau stun a Tusaun.

Co has ti num?

Reto. E ti?

Yvonne. Danunder es ti?

Jau sun da Claustra.

E nua stas ti?

Jau stun a Basilea.

b)

Tgi es ti?

Jau sun Sonja.

Danunder es ti?

Jau sun da Lucerna.

E tgi è quai?

Quai è Marcus.

È el era da Lucerna?

Na, el è da Cuira.

Tgi es ti?

Jau sun Miriam.

Danunder es ti?

Jau sun da Mustér.

E tgi è quai?

Quai è Aita.

È ella era da Mustér?

Na, ella è da Domat.

Tgi es ti?

Jau sun Not.

Danunder es ti?

Jau sun da Scuol.

E tgi è quai?

Quai è Peder.

È el era da Scuol?

Na, el è d'Ardez.

Tgi es ti?

Jau sun Martegn.

Danunder es ti?

Jau sun da Savognin.

E tgi è quai?

Quai è Bigna.

È ella era da Savognin?

Na, ella è da Tusaun.

Tgi es ti?

Jau sun Reto.

Danunder es ti?

Jau sun da Claustra.

E tgi è quai?

Quai è Yvonne.

È ella era da Claustra?

Na, ella è da Basilea

Lecziun 2, exercizi 4, p. 7

a)

Tgi è quai?

Quai è signur Fravi.

Nua stat el?

Signur Fravi stat a Cuir.

En tge via?

A la via da la Posta.

Tgi è quai?

Quai è dunna Caduff.

Nua stat ella?

Dunna Caduff stat a Turitg.

En tge via?

A la via da la Banca.

Tgi è quai?

Quai è signur Keller.

Nua stat el?

Signur Keller stat a Tavau.

En tge via?

A la via dal Spital.

Tgi è quai?

Quai è giuvna Walther

Nua stat ella?

Giuvna Walther stat a Lucerna.

En tge via?

A la via da la Staziun

Tgi è quai?

Quai è dunna Kunz.

Nua stat ella?

Dunna Kunz stat a Frauenfeld.

En tge via?

A la via da la Caserna.

b)

Buna saira, essas vus signur Fravi?

Gea, jau sun signur Fravi.

Danunder essas vus?

Jau sun da Cuira.

En tge via stais vus?

Nus stain a la via da la Posta.

Buna saira, essas vus dunna Caduff?

Gea, jau sun dunna Caduff.

Danunder essas vus?

Jau sun da Turitg.

En tge via stais vus?

Nus stain a la via da la Banca.

Buna saira, essas vus signur Keller?

Gea, jau sun signur Keller.

Danunder essas vus?

Jau sun da Tavau.

En tge via stais vus?

Nus stain a la via dal Spital.

Buna saira, essas vus giuvna Walther?

Gea, jau sun giuvna Walther.

Danunder essas vus?

Jau sun da Lucerna.

En tge via stais vus?

Nus stain a la via da la Staziun.

Buna saira, essas vus signur Kunz?

Gea, jau sun signur Kunz.

Danunder essas vus?

Jau sun da Frauenfeld.

En tge via stais vus?

Nus stain a la via da la Caserna.

c)

Nua stattan ils Fravis?

Ils Fravis stattan a Cuir a la via da la Posta.

Nua stattan ils Caduffs?

Ils Caduffs stattan a Turitg a la via da la Banca.

Nua stattan ils Kellers?

Ils Kellers stattan a Tavau a la via dal Spital.

Nua stattan ils Walthers?

Ils Walthers stattan a Lucerna a la via da la Staziun.

Nua stattan ils Kunzs?

*Ils Kunzs stattan a Frauenfeld a la via da la Caserna.***Lecziun 2, exercizi 5, p. 8**

Co ha num l'um da dunna Condrau?

Ses um ha num Giusep.

Co ha num la dunna da signur Lardi?

Sia dunna ha num Gina.

Co ha num il scolast da giuvna Fischer?

Ses scolast ha num Durisch.

Co ha num l'amia da Chasper?

*Sia amia ha num Sonja.***Lecziun 2, exercizi 6, p. 8**

Quai è Anita.

È quai Anita?

Ella è giuvna.

È ella giuvna?

Ella ha in ami.

Ha ella in ami?

Ses ami è giuven.

È ses ami giuven?

El spetga ella.

Spetga el ella?

Lecziun 2, exercizi 7, p. 8

1. **Tgi** è da Mustér?
Signur Condrau è da Mustér.
2. **Tge** è signur Durisch?
Signur Durisch è **scolast**.
3. **Tgi** è questa dunna cun chavels blonds?
Questa dunna cun chavels blonds è **dunna Condrau**.
4. **Tge** dat l'um cun eglies?
L'um cun eglies dat **il curs da rumantsch**.
5. **Tgi** ha num Chasper?
Il giuven che spetga sin sia amia ha num Chasper.
6. **Tge** fa Sonja?
Sonja fa **ils exercizis da la lecziun dus**.

Lecziun 2, exercizi 8, p. 8

Danunder è signur Durisch? **D'**Alvagni, ma el stat **a** Cuira. **Tge** fa el a Cuira? El **dat** il curs da rumantsch.

Nua stat dunna Condrau? A Cuira. Danunder è ses **um**? Da Mustér. **Tar tgi** fa dunna Condrau il curs da rumantsch? **Tar** signur Durisch.

Lecziun 2, exercizi 9, p. 8

1. **La** scolasta che dat **il** curs **da** rumantsch è **da** Flem.
2. **Il** giuven che fa **il** curs stat **a** Domat.
3. **L'**um **da** dunna Condrau è **da** Mustér, **en** Surselva.
4. **L'**amia **da** Chasper ha num Sonja.

Lecziun 2, exercizi 10, p. 9

a)

il scolast	e	la scolasta
l'ami	e	l'amia
l'um	e	la dunna
il giuven	e	la giuvna
il signur	e	la dunna
il participant	e	la participanta
il bab	e	la mamma

b)

in scolast	ed	ina scolasta
in ami	ed	in'amia
in um	ed	ina dunna
in giuven	ed	ina giuvna
in signur	ed	ina dunna
in participant	ed	ina participanta
in bab	ed	ina mamma

El vul era savair co che nus avain num, danunder che nus essan, nua che nus stain e tge che nus essan da professiun.

Translaziun Lecziun 2, p. 9

Tgi è la dunna cun (ils) chavels blonds? Nua stat/abita/abitescha ella? Ella stat/abita/abitescha a Cuira, ma ella è (oriunda) da Zernez. – Tge fa ella a Cuira? Ella è magistra/scolasta. Ella dat scola/instruescha. – Dunna/Giuvna Fischer fa il curs da rumantsch tar dunna Cilgia Bezzola. Co han ils participants da curs num?/Co sa numnan ils participants da curs? Nua stattan els?/Nua abitan/abiteschan els? Danunder èn/vegnan/derivan els? Tgi spetga sia amia? Tge fa l'um cun (ils) egliers?

Lecziun 3, exercizi 1, p. 10

1. Ella è emploiada tar la posta.
2. Gea, sia lavur la plascha fitg bain.
3. Ses um lavura era tar la posta.
4. El è postin, el porta las brevs ed ils pachets.
5. El lavura a Glion, en Surselva.
6. Tar in inschigner
7. Gea, el ha blera lavur.
8. Perquai ch'el è in bun tecnicist.
9. Ella va anc a scola.
10. Ella fa in praticum en ina scolina.
11. El fa in emprendissadi. El vegn electricist.
12. Signur Heinz è giurist.
13. Gea, el ha in biro e duas secretarias.
14. Ella è chasarina, ella lavura a chasa.

Lecziun 3, exercizi 2, p. 11**a)**

Tar tgi lavura el?

El lavura tar in dentist.

Tar tgi lavurais vus?

Nus lavurain tar in inschigner.

Tar tgi lavuran ellas?

Ellas lavuran tar la posta.

Tar tgi lavuras ti?

Jau lavur tar ina banca.

Tar tgi lavurais vus?

Nus lavurain tar in medi.

b) (exempels)

Lavura el tar in dentist?

Na, el lavura tar in inschigner.

Lavurais vus tar in inschigner?

Na, nus lavurain tar la posta.

Lavuran ellas tar la posta?

Na, ellas lavuran tar ina banca.

Lavuras ti tar ina banca?

Na, jau lavur tar in medi.

Lavurais vus tar in medi?

Na, nus lavurain tar in dentist.

Lecziun 3, exercizi 3, p. 11

2.

l'autist, l'autista – der Autofahrer, die Autofahrerin

il camarier, la camariera – der Kellner, die Kellnerin

la chasarina, il chasarin – die Hausfrau, der Hausmann

il dentist, la dentista – der Zahnarzt, die Zahnärztin

l'electricist, l'electricista – der Elektriker, die Elektrikerin

il postin, la postina – der Briefträger, die Briefträgerin

il giurist, la giurista – der Jurist

l'inschigner, l'inschignera – der Ingenieur, die Ingenieurin

il lavurer da fabrica, la lavurera da fabrica – der Fabrikarbeiter, die Fabrikarbeiterin

3a)

Tgi è quai?

Quai è signur Capaul.

Tge è el da professiun?

El è autist.

Tgi è quai?

Quai è signur Plozza.

Tge è el da professiun?

El è camarier.

Tgi è quai?

Quai è dunna Mayer.

Tge è ella da professiun?

Ella è chasarina.

Tgi è quai?

Quai è signur Hess.

Tge è el da professiun?

El è dentist.

Tgi è quai?

Quai è signur Sutter.

Tge è el da professiun?

El è electricist.

Tgi è quai?

Quai è signur Weiss.

Tge è el da professiun?

El è postin.

Tgi è quai?

Quai è signur Hobi.

Tge è el da professiun?

El è giurist.

Tgi è quai?

Quai è signur Vieli.

Tge è el da professiun?

El è inschigner.

Tgi è quai?

Quai è signur Cavegn.

Tge è el da professiun?

El è lavurer da fabrica.

3b) (exempels)

Signur Cavegn, essas vus autist?

Na, jau sun lavurer da fabrica.

Signur Vieli, essas vus camarier?

Na, jau sun inschigner.

Signur Hobi, essas vus dentist?

Na, jau sun giurist.

Signur Weiss, essas vus electricist?

Na, jau sun postin.

Signur Sutter, essas vus postin?

Na, jau sun electricist.

Signur Hess, essas vus giurist?

Na, jau sun dentist.

Dunna Mayer, essas vus inschignera?

Na, jau sun chasarina.

Signur Plozza, essas vus lavurer da fabrica?

Na, jau sun camarier.

Signur Capaul, essas vus giurist?

Na, jau sun autist.

Lecziun 3, exercizi 4, p. 11

a)

Vegn el mecanist?

Na, el vul vegnir veterinari.

Vegn el medi?

Na, el vul vegnir mecanist.

Vegn el policist?

Na, el vul vegnir medi.

Vegn el emploià?

Na, el vul vegnir policist.

Vegn el secretari?

Na, el vul vegnir emploià.

Vegn el tecnicist?

Na, el vul vegnir secretari.

Vegn el tgirunz?

Na, el vul vegnir tecnicist.

Vegn el vendider?

Na, el vul vegnir tgirunz.

Vegn el veterinari?

*Na, el vul vegnir vendider.***b) (exempels)**

Signur Ardüser è autist da taxi. E sia dunna?

Sia dunna è era autista da taxi.

Signur Roth è medi. E sia dunna?

Sia dunna è era media.

Signur Hauser è policist. E sia dunna?

Sia dunna è era policista.

Signur Cavelti è emploià. E sia dunna?

Sia dunna è era emploiada.

Signur Derungs è secretari. E sia dunna?

Sia dunna è era secretaria.

Signur Pult è tecnicist. E sia dunna?

Sia dunna è era tecnicista.

Signur Vital è tgirunz. E sia dunna?

Sia dunna è era tgirunza.

Signur Thöny è vendider. E sia dunna?

Sia dunna è era vendidra.

Signur Lozza è veterinari. E sia dunna?

Sia dunna è era veterinaria.

Lecziun 3, exercizi 5, p. 12

a)

1. Il **mecanist** lavura en ina garascha.
2. La **vendidra** lavura en ina fatschenta da moda.
3. La **secretaria** lavura en in biro.
4. Il **scolast** lavura en scola.
5. La **tgirunza / media** lavura en in spital.
6. Il **lavurer** lavura en ina fabrica.
7. La **camariera** lavura en in'ustaria.
8. La **chasarina** lavura en chasa.

b)

Signur Ardüser, lavurais vus en in biro?

Na, jau sun mecanist. Jau lavur en ina garascha.

Dunna Thöny, lavurais vus en chasa?

Na, jau sun vendidra. Jau lavur en ina fatschenta da moda.

Dunna Mayer, lavurais vus en in spital?

Na, jau sun secretaria. Jau lavur en in biro.

Signur Durisch, lavurais vus en ina fabrica?

Na, jau sun scolast. Jau lavur en scola.

Dunna Vital, lavurais vus en in'ustaria?

Na, jau sun tgirunza / media. Jau lavur en in spital.

Signur Cavegn, lavurais vus en ina fatschenta da moda?

Na, jau sun lavurer. Jau lavur en ina fabrica.

Dunna Plozza, lavurais vus en scola?

Na, jau sun camariera. Jau lavur en in'ustaria.

Dunna Vieli, lavurais vus en ina garascha?

Na, jau sun chasarina. Jau lavur en chasa.

c)

Nua lavuran ils mecanists?

Ils mecanists lavuran en las garaschas.

Nua lavuran las vendidras?

Las vendidras lavuran en las fatschentas da moda.

Nua lavuran las secretarias?

Las secretarias lavuran en ils biros.

Nua lavuran ils scolasts?

Ils scolasts lavuran en (las) scolas.

Nua lavuran las tgirunzas / las medias?

Las tgirunzas / las medias lavuran en ils spitals.

Nua lavuran ils lavurers?

Ils lavurers lavuran en las fabricas.

Nua lavuran las camarieras?

Las camarieras lavuran en las ustarias.

Nua lavuran las chasarinas?

Las chasarinas lavuran en chasa.

Lecziun 3, exercizi 8, p. 12

a)

È signur Wieser in bun medi?

Gea, el è in fitg bun medi.

È signur Arpagaus in bun scolast?

Gea, el è in fitg bun scolast.

È signur Peng in bun emploià?

Gea, el è in fitg bun emploià.

È signur Arquint in bun giurist?

Gea, el è in fitg bun giurist.

È signur Mayer in bun lavurer?

Gea, el è in fitg bun lavurer.

È signur Alig in bun vendider?

Gea, el è in fitg bun vendider.

b)

Signur Wieser è in bun medi. E sia dunna?

Sia dunna è ina buna media.

Signur Arpagaus è in bun scolast. E sia dunna?

Sia dunna è ina buna scolasta.

Signur Peng è in bun emploià. E sia dunna?

Sia dunna è ina buna emploiada.

Signur Arquint è in bun giurist. E sia dunna?

Sia dunna è ina buna giurista.

Signur Mayer è in bun lavurer. E sia dunna?

Sia dunna è ina buna lavurera.

Signur Alig è in bun medi. E sia dunna?

Sia dunna è ina buna vendidra.

Lecziun 3, exercizi 9, p. 12

Quai è in bun mecanist; quai èn buns mecanists.

Quai è ina buna secretaria; quai èn bunas secretarias.

Quai è in bun emploià; quai èn buns emploiads.

Quai è ina buna camariera; quai èn bunas camarieras.

Quai è in bun um; quai èn buns umens.

Lecziun 3, exercizi 10, p. 13

- a) Signur Wieser ha **blera** lavur.
- b) Il postin posta **bleras** brevs e **blers** pachets,
- c) En il biro hai **blers** emploiads e **bleras** emploiadas.
- d) **Blers** scolasts e **bleras** scolastas lavuran **bler**.
- e) Has ti **blers** amis?
- f) Ella ha **bler** da far uss(a).

Lecziun 3, exercizi 11, p. 13

- a) Sin tgi spetga el?
El spetga sin il medi.
- b) Sin tgi spetgais vus?
Nus spetgain sin l'emploià.
- c) Sin tgi spetgas ti?
Jau spetg sin il postin.
- d) Sin tgi spetgan els?
Els spetgan sin il policist.
- e) Sin tgi spetgais vus?
Nus spetgain sin il vendider.

Lecziun 3, exercizi 12, p. 13

Han ils scolasts bleras vacanzas?

Gea, ils scolsts e las scolastas han bleras vacanzas.

Han ils giurists in agen biro?

Gea, ils giurists e las giuristas han in agen biro.

Han ils giuvens plaschair da la lavur?

Gea, ils giuvens e las giuvnas han plaschair da la lavur.

Han ils emploiads bler da far?

Gea, ils emploiads e las emploiadas han bler da far.

Han ils purs blera lavur?

Gea, ils purs e las puras han blera lavur.

Lecziun 3, exercizi 13, p. 13

1. **Tgi** è tgirunza?
Dunna Vieli è tgirunza.
2. **Nua** lavura ella?
Ella lavura **en in spital**.
3. **Tge** ha ella?
Ella ha **blera lavur**.
4. **Tgi** è inschigner?
Ses um è inschigner.
5. **Tge** ha el?
El ha **in agen biro**.
6. **Nua** è ses biro?
Ses biro è **a Glion**.

Translaziun Lecziun 3, p. 13

1. Buna saira, co avais Vus num? Tge essas Vus da professiun? Nua lavurais Vus? Avais Vus blera lavur?/Avais Vus bler da far? Avais Vus in agen biro? Essas Vus anc en l'emprendissadi? Avais Vus plaschair da la lavur? Tgi spetgais Vus?

Buna saira, co has ti num? Tge es ti da professiun? Nua lavuras ti? Has ti blera lavur?/Has ti bler da far? Has ti in agen biro? Es ti anc en l'emprendissadi? Has ti plaschair da la lavur? Tgi spetgas ti?

2. Tgi porta las brevs ed ils pachets/pacs? Lavurais vus en ina butia da moda/in negozi da moda? È ella camariera en l'Ustaria Posta? Fa giuvna Fischer gist in praticum en ina scolina? Tge vul ella vegnir/daventar? Natiralmain/Sa chapescha mussadra.

Lecziun 4, exercizi 4, p. 16

- a) Maria, es ti malsauna?
Gea, jau sun malsauna.
- b) Toni, es ti malsaun?
Gea, jau sun malsaun.
- c) Nadja e Barla, essas vus malsaunas?
Gea, nus essan malsaunas.
- d) Èn Toni e Carli malsauns?
Gea, els èn malsauns.

Lecziun 4, exercizi 5, p. 15**singular:**

Il scolast è malsaun e la scolasta è era malsauna.

La dunna è malsauna e l'um è era malsaun.

L'emploià è malsaun e l'emploiada è era malsauna.

plural:

Ils scolasts èn malsauns e las scolastas èn era malsaunas.

Las dunnas èn malsaunas ed ils umens èn era malsauns.

Ils emploiads èn malsauns e las emploiadas èn era malsaunas.

Lecziun 4, exercizi 6, p. 15

- a) Signur Menn è stanchel. E dunna Menn?
Dunna Menn è era stancla.
- b) Ils umens èn stanchels. E las dunnas?
Las dunnas èn era stanclas.
- c) Mario è stanchel. E vus, Marc e Gian?
Nus essan era stanchels.
- d) Maria è stancla. E ti, Sonja?
Jau sun era stancla.

Lecziun 4, exercizi 7, p. 15

Ha Marc blera lavur? È el fitg occupà?

Gea. El ha blera lavur. El è propi fitg occupà.

Ed Anita? Ha ella blera lavur? È ella fitg occupada?

Gea. Ella ha blera lavur. Ella è propi fitg occupada.

E vus, Bigna e Gada? Essas vus fitg occupadas?

Gea. Nus avain blera lavur. Nus essan propi fitg occupadas.

E ti, Remo? Has ti blera lavur? Es ti fitg occupà?

Gea. Jau hai blera lavur. Jau sun propi fitg occupà.

Ed ils umens? Han els blera lavur? Èn els fitg occupads?

Gea. Els han blera lavur. Els èn propi fitg occupads.

Lecziun 4, exercizi 8, p. 15

Bun di, dunna Weiss. Co vai?

I va, grazia.

Essas vus malsauna?

Na, ma jau sun stancla.

Avais vus lavurà memia bler?

Forsa. Per il mument sun jau fitg occupada.

Bun di, Reto e Thomas. Co vai?

I va, grazia.

Essas vus malsauns?

Na, ma nus essan stanchels

Avais vus lavurà memia bler?

Forsa. Per il mument essan nus fitg occupads.

Bun di, Silvia e Brida. Co vai?

I va, grazia.

Essas vus malsaunas?

Na, ma nus essan stanclas.

Avais vus lavurà memia bler?

Forsa. Per il mument essan nus fitg occupadas.

Lecziun 4, exercizi 9, p. 16

1. Rico telefonescha a sia sora Annatina.
2. A Turitg plovi ed igl ha tschajera.
3. En Engiadina tiri in pau favugn ma i dat suleagl.
4. La mamma ha in pau mal il chau perquai ch'ella senta il favugn.
5. Il bab è stanchel perquai ch'el ha durmì memia pauc.
6. Ella è fitg occupada perquai ch'els cumpran ina chasa.
7. Els cumpran ina chasa dal medi.
8. Na, els cumpran ina chasa veglia.
9. El bajegia sia villa si Corviglia.

Lecziun 4, exercizi 10, p. 16**a)**

I plova

Igl ha tschajera.

I dat sulegl.

I tira favugn.

b)

A Cuir tiri favugn.

A Turitg plovi.

A Genevra hai tschajera.

En Engiadina datti sulegl.

Lecziun 4, exercizi 11, p. 16

El è stanchel, perquai ch'el ha lavurà fitg.

Ed ella? Ella è stancla, perquai ch'ella ha lavurà fitg.

E vus? Nus essan stanchels / stanclas, perquai che nus avain lavurà fitg.

Ed els? Els èn stanchels, perquai ch'els han lavurà fitg.

E ti? Jau sun stanchel / stancla, perquai ch'jau hai lavurà fitg.

Lecziun 4, exercizi 12, p. 17

El è stanchel perquai ch'el ha durmì memia pauc.

E Sonja? Sonja è stancla perquai ch'ella ha durmì memia pauc.

Ed ils giuvens? Ils giuvens èn stanchels perquai ch'els han durmì memia pauc.

E nus? Vus essas stanchels / stanclas perquai che vus avais durmì memia pauc.

E ti? Jau sun stanchel / stancla perquai ch'jau hai durmì memia pauc.

Lecziun 4, exercizi 13, p. 18

- a) Signur Menn lavura. El è stanchel.
Signur Menn è stanchel pervia da la lavur.
- b) I tira favugn. Dunna Gilli ha mal il chau.
Dunna Gilli ha mal il chau pervia dal favugn.
- c) I plova ed igl ha tschajera. Annatina vegn malsauna.
Annatina vegn malsauna pervia da l'aura.
- d) Renata cumpra ina chasa. Ella è fitg cuntenta.
Renata è fitg cuntenta pervia da la chasa.

Lecziun 4, exercizi 14, p. 18

Da tgi è questa garascha?

*Quai è la garascha **dal** garaschist.*

Da tgi è questa pratica?

*Quai è la pratica **da la** media.*

Da tgi è quest biro?

*Quai è il biro **dals** inschigners.*

Da tgi è questa fabrica?

*Quai è la fabrica **da** signur Roth.*

Da tgi è questa fatschenta?

*Quai è la fatschenta **dals** Müllers.*

Da tgi è questa ustaria?

*Quai è l'ustaria **da las** amias da dunna Mayer.*

Da tgi è questa posta?

*Quai è la posta **da** Scuol.*

Lecziun 4, exercizi 15, p. 17

A tgi telefonescha el?

*El telefonescha **a la** dunna dal scolast.*

A tgi telefonais vus?

*Nus telefonain **a l'**ami da la giuvna.*

A tgi telefoneschas ti?

*Jau telefonesch **a la** secretaria dal giurist.*

A tgi telefoneschan els?

*Els telefoneschan **als** participants dal curs.*

A tgi telefonais vus?

*Nus telefonain **al** directur da la scola.*

Lecziun 4, exercizi 16, p. 18

Tge cumpras ti?

Jau cumpr(el) ina chasa.

Tge chasa?

La chasa dal medi.

Ah, ti cumpras la chasa dal medi!

Tge cumprais vus?

Nus cumprain ina fatschenta.

Tge fatschenta?

La fatschenta dal electricist.

Ah, vus cumprais la fatschenta da l'electricist!

Tge cumpran els?

Els cumpran in biro.

Tge biro?

Il biro da la giurista.

Ah, els cumpran il biro da la giurista!

Tge cumpras ti?

Jau cumpr(el) ina garascha.

Tge garascha?

La garascha dal policist.

Ah, ti cumpras la garascha dal policist!

Tge cumprais vus?

Nus cumprain in auto

Tge auto?

L'auto dal postin

Ah, vus cumprais l'auto dal postin!

Translaziun Lecziun 4, p. 18

1.

Buna saira. Co vai cun Vus?

Fitg bain. Engraziel/Grazia. E cun Vus?

Engraziel/Grazia. I va.

Essas Vus malsaun?

Na, ma jau hai mal il chau e sun stanchel.

Pervia dal favugn?

Forsa.

2.

Nus essan fitg occupads pervia da la chasa che nus cumprain.

Tge chasa cumprais vus? Ina chasa nova?

Na, ina veglia. Nus cumprain la chasa dal medi.

3.

Co è l'aura en Surselva? Datti sulegl? Plovi? Hai anc tschajera? Tira il favugn/Èsi favugn? Ed uschiglio, tge datti da nov? Pertge telefoneschas ti? Perquai che mamma è malsauna? Pertge avais vus durmì memia pauc? Perquai che tira il favugn/Perquai ch'igl è favugn.

Lecziun 5, exercizi 1, p. 19

1. El fa in emprendissadi.
2. Ella lavura tar il chantun.
3. Ella è vendidra en ina fatschenta da moda.
4. Ella sezza fa il tegnairchasa. Ella è chasarina.
5. Na, ella è cuntenta a chasa.
6. Ella ha bler contact cun autra glied. Ella ha bliers enconuschents ed ina massa parents.
7. Ella vesa ses parents cunzunt durant las vacanzas a Savognin.
8. Perquai ch'els han in appartement en la chasa dals geniturs.

Lecziun 5, exercizi 2, p. 20

Signur Uffer, essas vus maridà?

Gea, jau sun maridà.

E vus, giuvna Brunner, essas vus maridada?

Na, jau sun nunmaridada/nubila.

E vus, Giusep e Gada, essas vus maridads?

Gea, nus essan maridads.

Èn las figlias da signur Pool maridadas?

Gea, ellas èn maridadas.

Èn ses figls era maridads?

Na, ses figls èn nunmaridads/nubils.

Lecziun 5, exercizi 3, p. 20

a)

Dunna Fravi, avais vus era uffants?

Gea.

Quants uffants avais vus?

*Nus avain quatter uffants.
In mat e trais mattas.*

Dunna Cadruvi, avais vus era uffants?

Gea.

Quants uffants avais vus?

*Nus avain in uffant.
In mat.*

Dunna Müller, avais vus era uffants?

Gea.

Quants uffants avais vus?

Nus avain trais uffants.

In mat e duas mattas.

Dunna Bezzola, avais vus era uffants?

Gea.

Quants uffants avais vus?

Nus avain sis uffants.

In mat e tschintg mattas.

Dunna Poltera, avais vus era uffants?

Gea.

Quants uffants avais vus?

Nus avain dus uffants.

In mat ed ina matta.

Dunna Stupan, avais vus era uffants?

Gea.

Quants uffants avais vus?

Nus avain tschintg uffants.

In mat e quatter mattas.

b)

Ils Fravis han quatter uffants. In mat e trais mattas.

Ils Cadruvis han in uffant. In mat.

Ils Müllers han trais uffants. In mat e duas mattas.

Ils Bezzolas han sis uffants. In mat e tschintg mattas.

Ils Polteras han dus uffants. In mat ed ina matta.

Ils Stupans han tschintg uffants. In mat e quatter mattas.

Lecziun 5, exercizi 4, p. 20

a)

Co has ti num?

Esther.

Quants onns has ti?

Indesch.

Co has ti num?

Tina.

Quants onns has ti?

Quattordesch.

Co has ti num?

Andrea.

Quants onns has ti?

Deschset.

Co has ti num?

Flurin.

Quants onns has ti?

Dudesch.

Co has ti num?

Gian.

Quants onns has ti?

Deschnov.

Co has ti num?

Sandra.

Quants onns has ti?

Quindesch.

b)

Has ti era uffants?

Gea, jau hai ina figlia dad indesch onns.

Has ti era uffants?

Gea, jau hai ina figlia da quattordesch onns.

Has ti era uffants?

Gea, jau hai ina figlia da deschset onns.

Has ti era uffants?

Gea, jau hai in figl da dudesch onns.

Has ti era uffants?

Gea, jau hai in figl da deschnov onns.

Has ti era uffants?

Gea, jau hai ina figlia da quindesch onns.

Lecziun 5, exercizi 5, p. 20

1. Avais vus **bler** contact cun voss parents?
Na, nus avain **pauc** contact cun els.
2. Ha voss um **blers** fragliuns?
Na, el ha **paucs** fragliuns, ma el ha **blers** amis e **bleras** amias.
3. Enconuschas ti **blera** glied?
Na, jau enconusch **pauca** glied, jau n'hai betg **blers** enconuschents.

Lecziun 5, exercizi 6, p. 20

tut ils participantstut il tegnairchasatut la gliedtut la parentellatut ils uffantstut ils basegns

Lecziun 5, exercizi 7, p. 21

1. Betta è la mamma da Men e la tatta da Seraina.
2. Andri è il sir / bab da Toni e l'um da Betta.
3. Men è il frar / quinà da Toni e l'aug d'Anita.
4. Chasper è il nev da Monica ed il cusrin da Martin.
5. Bigna è la brit da Betta e l'onda d'Anita.
6. Martin è il figl da Monica ed il biadi d'Andri.
7. Monica è la dunna da Toni e la quinada da Bigna.
8. Betta è la sira da Bigna e la sira / mamma da Toni.
9. Toni è il schender / figl d'Andri e l'aug da Chasper.
10. Barla n'è betg parenta cun Seraina, ma ella è sia madritscha.

Lecziun 5, exercizi 8, p. 21

1. La sora da mes um è mia quinada.
2. Il bab da mes um è mes sir.
3. La mamma da mia dunna è mia sira.
4. L'um da mia sora è mes quinà.
5. La figlia da mes frar è mia nezza.
6. Il figl da mes aug è mes cusrin.
7. L'um da mia figlia è mes schender.
8. Il figl da mes figl è mes biadi.
9. L'um da mia quinada è mes frar.
10. La mamma da mia mamma è mia tatta.
11. Il bab da mes cusrin è mes aug.
12. La dunna da mes figl è mia brit.
13. La mamma da mia cusrina è mi'onda.
14. Mes frar e mia sora èn mes fragliuns.

Lecziun 5, exercizi 9, p. 22

a)

È quai tes bab, Sonja?

Na, quai n'è betg mes bab.

È quai tia sora, Martin?

Na, quai n'è betg mia sora.

È quai tes um, Monica?

Na, quai n'è betg mes um.

È quai tia figlia, Toni?

Na, quai n'è betg mia figlia.

È quai tes tat, Martin?

Na, quai n'è betg mes tat.

È quai tes frar, Sonja?

Na, quai n'è betg mes frar.

È quai tia dunna, Toni?

Na, quai n'è betg mia dunna.

È quai tes aug, Seraina?

Na, quai n'è betg mes aug.

b)

È quai ses bab, Sonja?

Na, quai n'è betg ses bab, quai è ses frar.

È quai sia sora, Martin?

Na, quai n'è betg sia sora, quai è si'amia.

È quai ses um, Monica?

Na, quai n'è betg ses um, quai è ses figl.

È quai sia figlia, Toni?

Na, quai n'è betg sia figlia, quai è sia dunna.

È quai ses tat, Martin?

Na, quai n'è betg ses tat, quai è ses aug.

È quai ses frar, Sonja?

Na, quai n'è betg ses frar, quai è ses ami.

È quai sia dunna, Toni?

Na, quai n'è betg sia dunna, quai è sia sora.

È quai ses aug, Seraina?

Na, quai n'è betg ses aug, quai è ses quinà.

Lecziun 5, exercizi 10, p. 22

a)

Nua lavura voss bab?

Noss bab lavura en ina scrinaria.

Nua lavuran voss cusrins?

Noss cusrins lavuran en in hotel.

Nua lavuran vossas quinadas?

Nossas quinadas lavuran en ina banca.

Nua lavura vossa figlia?

Nossa figlia lavura en ina fatschenta da moda.

Nua lavura voss nev?

Noss nev lavura en ina garascha.

Nua lavura voss'onda?

Noss'onda lavura tar in medi.

Nua lavura voss quinà?

*Noss quinà lavura tar il chantun.***b)**

Lavura lur bab tar il chantun?

Na, lur bab na lavura betg tar il chantun, el lavura en ina scrinaria.

Lavuran lur cusrins en ina scrinaria?

Na, lur cusrins na lavuran betg en ina scrinaria, els lavuran en in hotel.

Lavuran lur quinadas en in hotel?

Na, lur quinadas na lavuran betg en in hotel, ellas lavuran en ina banca.

Lavura lur figlia en ina banca?

Na, lur figlia na lavura betg en ina banca, ella lavura en ina fatschenta da moda.

Lavura lur nev en ina fatschenta da moda?

Na, lur nev na lavura betg en ina fatschenta da moda, el lavura en ina garascha.

Lavura lur onda en ina garascha?

Na, lur onda na lavura betg en ina garascha, ella lavura tar in medi.

Lavura lur quinà tar in medi?

Na, lur quinà na lavura betg tar in medi, el lavura tar il chantun.

Lecziun 5, exercizi 11, p. 22

Enconuschas ti ses padrin?

Na, ses padrin n'enconusch jau betg.

Enconuschais vus lur figl?

Na, lur figl n'enconuschain nus betg.

Enconuscha ella mia madritscha?

Na, tia/vossa madritscha n'enconuscha ella betg.

Enconuschas ti noss geniturs?

Na, voss geniturs n'enconusch jau betg.

Enconuschais vus sia madritscha?

Na, sia madritscha n'enconuschain nus betg.

Lecziun 5, exercizi 12, p. 22

a)

Nua stat la sora da signur Bott?

Sia sora stat a Domat.

Nua stattan ils parents dals Uffers?

Lur parents stattan a Savognin.

Nua stat la quinada da Rico?

Sia quinada stat a Mustér.

Nua stattan las ondas da Madlaina?

Sias ondas stattan a Scuol.

Nua stattan ils fragliuns da Mario?

Ses fragliuns stattan a Puntraschigna.

Nua stattan ils geniturs da Tina e Rita?

Lur geniturs stattan a Tavau.

Nua stat la quinada da Giusep?

Sia quinada stat a Tusaun.

Nua stat l'aug da tes amis?

Lur aug stat a Sent.

b)

Enconuschas ti la sora da signur Bott?

Quella che stat a Domat?

Gea.

Na, quella n'enconusch jau betg.

Enconuschas ti ils parents dals Uffers?

Quels che stattan a Savognin?

Gea.

Na, quels n'enconusch jau betg.

Enconuschas ti la quinada da Rico?

Quella che stat a Mustér?

Gea.

Na, quella n'enconusch jau betg.

Enconuschas ti las ondas da Madlaina?

Quellas che stattan a Scuol?

Gea.

Na, quellas n'enconusch jau betg.

Enconuschas ti ils fragliuns da Mario?

Quels che stattan a Puntraschigna?

Gea.

Na, quels n'enconusch jau betg.

Enconuschas ti ils geniturs da Tina e Rico?

Quels che stattan a Tavau?

Gea.

Na, quels n'enconusch jau betg.

Enconuschas ti la quinada da Giusep?

Quella che stat a Tusaun?

Gea.

Na, quella n'enconusch jau betg.

Enconuschas ti l'aug da tes amis?

Quel che stat a Sent?

Gea.

Na, quel n'enconusch jau betg.

Lecziun 5, exercizi 13, p. 23

jau ves bain

ti vesas bain

el, ella vesa bain

nus vesain bain

vus vesais bain

els, ellas vesan bain

jau prend vacanzas

ti prendas vacanzas

el, ella prenda vacanzas

nus prendain vacanzas

vus prendais vacanzas

els, ellas prendan vacanzas

jau met ils uffants a chasa

ti mettas ils uffants a chasa

el, ella metta ils uffants a chasa

nus mettain ils uffants a chasa

vus mettais ils uffants a chasa

els, ellas mettan ils uffants a chasa

Lecziun 5, exercizi 14, p. 24

1. Signur Paly **cumpra** ina chasa per ses figl.
2. Las figlias da signur Maissen **lavuran** tar il chantun.
3. Jau **ves** regularmain mes geniturs.
4. **Enconuschais** vus nossa brit?
5. **Has** ti bler contact cun tia sira?
6. Nus **essan** fitg cuntents cun sia lavur.
7. Ses fragliuns **bajegian** ina chasa da vacanzas.
8. Tina è malsauna. Sia mamma **telefonescha** al medi.
9. Cura **maridais** vus? Nus na **maridain** betg.
10. Jau **stun** a Glion, mes um **stat** a Cuira ed ils uffants **stattan** a Basilea.
11. Jau **stun** a Glion, mes um **stat** a Cuira ed ils uffants **stattan** a Basilea.

Translaziun Lecziun 5, p. 23

La figlia giuvna da dunna Uffer lavura tar il chantun, il figl fa in emprendissadi. Ella sezza è chasarina/dunna da chasa. Ella è gugent a chasa tar ses um ed ils trais uffants. N'è ella betg savens suletta? Na, il cuntrari, ella ha blers parents ed enconuschents. Ella ha avunda contact cun outra glieud, cunzunt durant las vacanzas a Savognin. Là entaupa ella bunamain tut la parentella: las nezzas ed ils nevs, ils quinads e las quinadas, la sira ed il sir ... N'è quai betg avunda?

Lecziun 6, exercizi 1, p. 24

1. Ella lavura en il biro da traffic a Cuira. Ella è secretaria.
2. El lavura tar la viafier.
3. Els stattan en in'abitaziun da fit en ina chasa auta.
4. Els han trais stanzas.
5. Els na tegnan betg lur abitaziun perquai ch'els han l'intenziun da maridar.
6. Els tschertgan ina nova chasa.
7. Els tschertgan ina bella chasa d'ina famiglia cun in grond iert.
8. Els van forsa a star en in vitg ordaifer Cuira.

Lecziun 6, exercizi 2, p. 25

Tge ha el l'intenziun da far?

El ha l'intenziun da maridar.

Tge avais vus l'intenziun da far?

Nus avain l'intenziun da tschertgar in'otra abitaziun..

Tge has ti l'intenziun da far?

Jau hai l'intenziun da star en in vitg.

Tge ha ella l'intenziun da far?

Ella ha l'intenziun d'ir/dad ir a star ordaifer Cuira.

Tge avais vus l'intenziun da far?

Nus avain l'intenziun da midar piazza.

Lecziun 6, exercizi 3, p. 26

Tge sperais vus da chattar?

Nus sperain da chattar in auter iert.

Tge speras ti da chattar?

Jau sper da chattar in'otra piazza.

Tge speran els da chattar?

Els speran da chattar autras lavurs.

Tge spera ella da chattar?

Ella spera da chattar in'otra abitaziun.

Tge speras ti da chattar?

Jau sper da chattar in auter bajetg.

Tge sperais vus da chattar?

Nus sperain da chattar auters employads.

Lecziun 6, exercizi 4, p. 25

a)

1. Yvonne è camariera, navair?
Na, Yvonne n'è betg camariera.
2. Ella lavura en in'ustaria, navair?
Na, ella na lavura betg en in'ustaria.
3. Ella stat cun Andrea, navair?
Na, ella na stat betg cun Andrea.
4. Els stattan ensemen dapi in onn, navair?
Na, els na stattan betg ensemen dapi in onn.
5. Els stattan en ina chasa dad ina famiglia, navair?
Na, els na stattan betg en ina chasa dad ina famiglia.
6. Els tschertgan in'abitaziun da trais stanzas, navair?
Na, els na tschertgan betg in'abitaziun da trais stanzas.
7. Els van a star en in vitg ordaifer Cuira, navair?
Na, els na van betg a star en in vitg ordaifer Cuira.
8. Els han l'intenziun da midar plazza, navair?
Na, els n'han betg l'intenziun da midar plazza.

b)

1. È Yvonne camariera?
Na, Yvonne n'è betg camariera, ella è secretaria.
2. Lavura ella en in'ustaria?
Na, ella na lavura betg en in'ustaria, ella lavura en in biro da traffic.
3. Stat ella cun Andrea?
Na, ella na stat betg cun Andrea, ella stat cun Not.
4. Stattan els ensemen dapi in onn?
Na, els na stattan betg ensemen dapi in onn, els stattan ensemen dapi in pèr onns.
5. Stattan els en ina chasa dad ina famiglia?
Na, els na stattan betg en ina chasa dad ina famiglia, els stattan en ina chasa auta.
6. Tschertgan els in'abitaziun da trais stanzas?
Na, els na tschertgan betg in'abitaziun da trais stanzas, els tschertgan ina bella chasa.
7. Van els a star en in vitg ordaifer Cuira?
Na, els na van betg a star en in vitg ordaifer Cuira, els van a star en ina citad.
8. Han els l'intenziun da midar plazza?
Na, els n'han betg l'intenziun da midar plazza, els han l'intenziun da maridar.

Lecziun 6, exercizi 5, p. 25**a)**

1. Yvonne è ina buna secretaria. E Sandra?
Sandra n'è betg ina buna secretaria.
2. Marc è in bun inschigner. E Reto?
Reto n'è betg in bun inschigner.
3. Not ha ina buna piazza. E Men?
Men n'ha betg ina buna piazza.
4. Vus avais buns emploiads. Ed els?
Els n'han betg buns emploiads.

b)

1. È Yvonne ina buna secretaria?
Na, Yvonne è ina nauscha secretaria.
2. È Marc in bun inschigner?
Na, Marc è in nausch inschigner.
3. Ha Not ina buna piazza?
Na, Not ha ina nauscha piazza.
4. Avais vus buns emploiads?
Na, nus avain nauschs emploiads.

Lecziun 6, exercizi 6, p. 26

1. È quai in bel vitg?
Na, quai n'è betg in bel vitg, quest vitg è trid.
2. Èn quai bellas chasas?
Na, quai n'èn betg bellas chasas, questas chasas èn tridas.
3. È quai ina bella baselgia?
Na, quai n'è betg ina bella baselgia, questa baselgia è trida.
4. Èn quai bels bajetgs?
Na, quai n'è betg bels bajetgs, quests bajetgs èn trids.

Lecziun 6, exercizi 7, p. 26

1. È quai in grond iert?
Na, quest iert n'è betg grond, el è pitschen.
2. Èn quai gronds hotels?
Na, quests hotels n'èn betg gronds, els èn pitschens.

3. È quai ina gronda pensiun?
Na, questa pensiun n'è betg gronda, ella è pitschna.
4. Èn quai grondas stallas?
Na, questas stallas n'è betg grondas, ellas èn pitschnas.

Lecziun 6, exercizi 8, p. 26

1. Quest'ustaria è chara, navair?
Na, quest'ustaria n'è betg chara, ella è bunmartgada.
2. Quest hotel è char, navair?
Na, quest hotel n'è betg char, el è bunmartgà.
3. Questas fatschentas èn charas, navair?
Na, questas fatschentas n'èn betg charas, ellas èn bunmartgadas.
4. Quests bajetgs èn chars, navair?
Na, quests bajetgs n'èn betg chars, els èn bunmartgads.

Lecziun 6, exercizi 9, p. 27**a)**

- Co è quest vitg? È el bel?
Gea, quest vitg è propi bel.
- Co è quest hotel? È el vegl?
Gea, quest hotel è propi vegl.
- Co è questa pensiun? È ella buna?
Gea, questa pensiun è propi buna.
- Co è quest bajetg? È el bass?
Gea, quest bajetg è propi bass.
- Co è questa baselgia? È ella pitschna?
Gea, questa baselgia è propi pitschna.
- Co è questa stanza? È ella chara?
Gea, questa stanza è propi chara.
- Co è questa via? È ella curta?
Gea, questa via è propi curta.
- Co è questa chasa auta? È ella lada?
Gea, questa chasa auta è propi lada.

b)

È quest vitg bel?

Na, quest vitg n'è betg bel, el è trid.

È quest hotel vegl?

Na, quest hotel n'è betg vegl, el è nov / modern.

È questa pensiun buna?

Na, questa pensiun n'è betg buna, ella è nauscha.

È quest bajetg bass?

Na, quest bajetg n'è betg bass, el è aut.

È questa baselgia pitschna?

Na, questa baselgia n'è betg pitschna, ella è gronda.

È questa stanza chara?

Na, questa stanza n'è betg chara, ella è bunmartgada.

È questa via curta?

Na, questa via n'è betg curta, ella è lunga.

È quest chasa auta lada?

*Na, questa chasa auta n'è betg lada, ella è stretga.***Lecziun 6, exercizi 10, p. 27**

1. Questas chasas èn bunmartgadas, quellas èn charas.
2. Quests appartaments èn buns, quels èn nauschs.
3. Questas stanzas èn stretgas, quellas èn ladas.
4. Questas vias èn lungas, quellas èn curtas.
5. Questas citads èn novas, quellas èn veglias.
6. Questas stallas èn autas, quellas èn bassas.
7. Quest iert è grond, quel è pitschen.
8. Questas cuntradas èn bellas, quellas èn tridas.

Lecziun 6, exercizi 11, p. 27

1. È quest bajetg isolà bain?
Na, el è isolà mal, pertge?
Perquai che nus tschertgain in bajetg isolà bain.
2. Èn questas abitaziuns isoladas bain?
Na, ellas èn isoladas mal, pertge?
Perquai che nus tschertgain in'abitaziun isolada bain / abitaziuns isoladas bain.
3. È questa stanza isolada bain?
Na, ella è isolada mal, pertge?
Perquai che nus tschertgain ina stanza isolada bain.

4. Èn quests biros isolads bain?

Na, els èn isolads mal, pertge?

Perquai che nus tschertgain in biro isolà bain / biros isolads bain.

Lecziun 6, exercizi 12, p. 27

Tegna el la stanza?

Na, el na la tegna betg, el tschertga in'otra.

Pertge?

Perquai ch'el ha l'intenziun da midar piazza.

Tegns ti la chasa?

Na, jau na la tegn betg, jau tschertg in'otra.

Pertge?

Perquai che jau hai l'intenziun da midar piazza.

Tegnais vus l'abitaziun?

Na, nus na la tegnain betg, nus tschertgain in'otra.

Pertge?

Perquai che nus avain l'intenziun da midar piazza.

Tegnan els l'ustaria?

Na, els na la tegnan betg, els tschertgan in'otra.

Pertge?

Perquai ch'els han l'intenziun da midar professiun.

Tegnas ti la pratica?

Na, jau na la tegn betg, jau tschertg in'otra.

Pertge?

Perquai ch'jau hai l'intenziun da midar professiun.

Tegnais vus la fatschenta?

Na, nus na la tegnain betg, nus tschertgain in'otra.

Pertge?

Perquai che nus avain l'intenziun da midar professiun.

Lecziun 6, exercizi 13, p. 28

Yvonne e Not din:

1. Sche nus **maridain**, na **tegnain** nus betg l'abitaziun.
2. Sche nus **tschertgain** bain, **chattain** nus segir in'otra.
3. Sche nus **avain** avunda raps, **cumprain** nus forsa ella.
4. Sch'i **dat** insatge da nov, **telefonain** nus a vus.

Yvonne di:

1. Sche jau **marid**, na **tegn** jau betg l'abitaziun.
2. Sche jau **tschertg** bain, **chat** jau segir in'otra.
3. Sche jau **hai** avunda raps, **cumpr** jau forsa ella.
4. Sch'i **dat** insatge da nov, **telefonesch** jau a vus.

1. Sche ti **maridas**, na **tegnas** ti betg l'abitaziun.
2. Sche ti **tschertgas** bain, **chattas** ti segir in'otra.
3. Sche ti **has** avunda raps, **cumpras** ti forsa ella.
4. Sch'i **dat** insatge da nov, **telefoneschas** ti a nus.

1. Sch'el/ella **marida**, na **teгна** el/ella betg l'abitaziun.
2. Sch'el/ella **tschertga** bain, **chatta** el/ella segir in'otra.
3. Sch'el/ella **ha** avunda raps, **cumpra** el/ella forsa ella.
4. Sch'i **dat** insatge da nov, **telefonescha** el/ella a vus.

1. Sche vus **maridais**, na **tegnais** vus betg l'abitaziun.
2. Sche vus **tschertgais** bain, **chattais** vus segir in'otra.
3. Sche vus **avais** avunda raps, **cumprais** vus forsa ella.
4. Sch'i **dat** insatge da nov, **telefonais** vus a nus.

1. Sch'els/ellas **maridan**, na **tegnan** els/ellas betg l'abitaziun.
2. Sch'els/ellas **tschertgan** bain, **chattan** els/ellas segir in'otra.
3. Sch'els/ellas **han** avunda raps, **cumpran** els/ellas forsa ella.
4. Sch'i **dat** insatge da nov, **telefoneschan** els/ellas a vus.

Translaziun Lecziun 6, p. 28

Nus abitain/stain dapi in pèr onns en ina chasa auta/in sgrattatschiel. Nossa abitaziun n'è betg bella. Il cuntrari, ella è trida ed isolada mal, ma ella è bunmartgada. – Quantas chombras avais vus? Tge tschains pajais vus? Na tschertgais vus betg insatge auter? – Bain, nus na salvain/tegnain betg l'abitaziun. Nus avain l'intenziun da maridar. Ussa tschertgain nus ina bella chasa d'ina famiglia cun in grond iert. Sche nus na chattain nagut qua a Cuira, tschertgain nus insatge ordaifer (la citad).

Lecziun 7, exercizi 1, p. 29

1. Na, ils Parlis n'han betg chattà la chasa ch'els han tschertgà.
2. Perquai che chasas d'ina famiglia cun in grond iert èn fitg raras, u fitg charas.
3. Els han cumprà in'abitaziun da proprietad a Domat.
4. Lur abitaziun ha otg stanzas.
5. Diesch famiglias stattan en questa chasa.
6. Gea, igl ha era ina piazza da gieu.
7. La piazza da gieu è davant chasa.
8. I manca l'iert che Yvonne Parli avess gugent.
9. Dunna Parli vul dumandar ils auters proprietaris, sch'ella dastga almain plantar in pèr flurs enturn chasa.

Lecziun 7, exercizi 2, p. 29

1. Ils Parlis han in'abitaziun **a fit**.
2. Lur abitaziun è **(da la moda) veglia**, ma ella n'è betg chara.
3. **I manca** era in ascensur en chasa.
4. Han els era ina lavandaria **communabla**?
5. **Davos** chasa hai ina gronda piazza da gieu per ils uffants.

Lecziun 7, exercizi 3, p. 29

Dunna Parli di a ses um:

Tge manegias, **dastg** jau plantar in pèr flurs enturn chasa?

*Quai **dastgas** ti segir, dunna Näf **dastga** era plantar salata davos la lavandaria.*

*Quai ch'ils auters **dastgan**, **dastgain** nus era.*

Lecziun 7, exercizi 4, p. 30

La stiva è gronda e bella.

Nossa stiva n'è betg gronda e bella, ella è pitschna e trida.

La cuschina è moderna e pratica.

Nossa cuschina n'è betg moderna e pratica, ella è veglia e malpratica.

Il bogn è cler e net (schuber).

Noss bogn n'è betg cler e net (schuber), el è stgir e malnet (tschuf).

Il suler è lung e stretg.

Noss suler n'è betg lung e stretg, el è curt e lad.

La stgala è stgira e malnetta (tschuffa).

Nossa stgala n'è betg stgira e malnetta (tschuffa), ella è clera e netta (schubra).

Il tschaler è pitschen e malpratic.

Noss tschaler n'è betg pitschen e malpratic, el è grond e pratic.

Lecziun 7, exercizi 5, p. 30

Nua è la tualetta? La tualetta è là **sper** il bogn.

Nua è il balcon? **Davant** la chombra da durmir u **davant** la stiva?

Nua è la lavandaria? La lavandaria è **sper** il tschaler.

Nua è l'iert? È el **davos** chasa? Na, el è **davant** chasa, **sper** la piazza da gieu.

⇒ Era autras soluziuns pussaivlas.

Lecziun 7, exercizi 6, p. 30

a)

1. Vus cumprais ina chasa. Ella è pitschna.
Gea, la chasa che nus cumprain è pitschna.
2. Ti vesas in bajetg. El è bass.
Gea, il bajetg che jau ves è bass.
3. Els tschertgan chaussas. Ellas èn veglias.
Gea, las chaussas ch'els tschertgan èn veglias.
4. Vus chattais ina stanza. Ella è chara.
Gea, la stanza che nus chattain è chara.
5. Ti tagnas l'abitaziun. Ella è isolada bain.
Gea, l'abitaziun ch'jau tegn è isolada bain.
6. Mia sora fa in curs. El è bun.
Gea, il curs che tia sora fa è bun.
7. Vus enconuschais ina dunna. Ella è giuvna.
Gea, la dunna che nus enconuschain è giuvna.
8. Ellas vesan la cuntrada. Ella ha in agen character.
Gea, la cuntrada ch'ellas vesan ha in agen character.

b)

1. La chasa che vus cumprais è pitschna, navair?
Na, la chasa che nus cumprain è gronda.
2. Il bajetg che ti vesas è bass, navair?
Na, il bajetg che jau ves è aut.
3. Las chaussas ch'els tschertgan èn veglias, navair?
Na, las chaussas ch'els tschertgan èn novas/modernas.
4. La stanza che vus chattais è chara, navair?
Na, la stanza che nus chattain è bunmartgada.
5. L'abitaziun che ti teginas è isolada bain, navair?
Na, l'abitaziun che jau tegin è isolada mal.
6. Il curs che mia sora fa è bun, navair?
Na, il curs che tia sora fa è nausch.
7. La dunna che vus enonuschais è giuvna, navair?
Na, la dunna che nus enonuschain è veglia.
8. La cuntrada ch'ellas vesan ha in agen character, navair?
Na, la cuntrada ch'ellas vesan n'ha betg in agen character.

Lecziun 7, exercizi 7, p. 30

a)

- Tge vesas ti?
Ja ves il vitg.
- Tge vitg vesas ti?
Il vitg nua che mes geniturs stattan.
- Tge vesais vus?
Nus vesain il spital.
- Tge spital vesais vus?
Il spital nua che nus lavurain.
- Tge vesa el?
El vesa il bloc.
- Tge bloc vesa el?
Il bloc nua che jau stun.
- Tge vesais vus?
Nus vesain l'ustaria.
- Tge ustaria vesais vus?
L'ustaria nua che nossa sora lavura.
- Tge vesas ti?
Jau ves l'abitaziun.
- Tge abitaziun vesas ti?
L'abitaziun nua che mi'amia stat/mia amia stat.

Tge vesan els?

Els vesan la chasa.

Tge chasa vesan els?

La chasa che lur frar bajegia.

b)

Vesas ti il vitg nua che mes geniturs stattan?

Vesais vus il spital nua che nus lavurain?

Vesa el il bloc nua che jau stun?

Vesais vus l'ustaria nua che nossa sora lavura?

Vesas ti l'abitaziun nua che mi'amia stat/mia amia stat?

Vesan els la chasa che lur frar bajegia?

Lecziun 7, exercizi 8, p. 31

1. Nus tschertgain il bajetg **nua che** vus stais.
2. Ellas vesan l'um **che** cumpra la chasa.
3. Ti chattas l'iert **che** ti tschertgas.
4. Quai è la fabrica **nua che** nus lavurain.
5. Il fit **che** ti pajas è aut.
6. La fatschenta **(nua) che** vus cumprais è veglia.

Lecziun 7, exercizi 9, p. 32

1. Vesas ti quella chasa là?
Nua?
 Sper la staziun.
Gea, tge chasa è quai?
 Quai è quella dal medi.
2. Vesais vus quels bajetgs là?
Nua?
 Sper il vitg.
Gea, tge bajetgs èn quai?
 Quai èn quels da la fabrica.
3. Vesas ti quella fatschenta là?
Nua?
 Sper la posta.
Gea, tge fatschenta è quai?
 Quai è quella da l'inschigner Vieli.

4. Vesais vus quell'ustaria là?
Nua?
 Sper (la) via.
Gea, tge ustaria è quai?
 Quai è quella da la famiglia Saluz.
5. Vesa ella quella garascha là?
Nua?
 Sper il bloc.
Gea, tge garascha è quai?
 Quai è quella dals Müllers.

Lecziun 7, exercizi 10, p. 31

a)

Marcus, nua **vas** ti?

*Jau **vom** en chombra. Jau sun stanchel. Jau vi durmir in mument.*

E vus, Rico e Nadja, nua **giais** vus en questa bell'aura?

*Nus **giain** sin la piazza da gieu.*

E nua **van** ils auters?

*Tresa **va** en stiva. Ella vul esser suletta. Ella vul telefonar a ses ami.*

E mamma?

*Mamma **va** en cuschina. Ella sto cuschinar.*

b)

Il bab è stanchel. El di: Jau **vi** durmir in mument.

Tresa telefonescha a ses ami. Ella di: Jau **vi / stoss** esser persula.

La mamma va en cuschina. Ella di: Jau **stoss / vi** cuschinar.

Lecziun 7, exercizi 11, p. 32

a)

Der Kanton Graubünden ist ein grosser Kanton. Er umfasst Regionen mit sehr unterschiedlichem Charakter. Und unterschiedlich sind auch die Haustypen, die man hier findet. Im romanischen Gebiet findet man vor allem zwei Typen:

- Das alpine Haus. Es ist aus Holz. Nur die Küche ist aus Stein. Das Haus ist vom Stall getrennt.
- Das Engadiner Haus. Es ist vom Keller bis zum Estrich aus Stein. Das Haus und der Stall befinden sich unter dem gleichen Dach. Sie sind nur durch einen Gang getrennt.

Translaziun Lecziun 7, p. 32

L'abitaziun da proprietad che Not ha cumprà n'è betg bunmartgada. (Abitaziuns bunmartgadas èn raras.) La chasa, nua ch'els abitan/abiteschan, n'ha nagin ascensur. Ella sa chatta sper la staziun. Davant la chasa hai ina gronda piazza da giu/plazza da giugar. Hai er in iert? Na, i n'ha nagin iert, ma dunna Parli dastga tuttina plantar insaquantas flurs enturn chasa. Ella ha fitg gugent flurs.

Lecziun 8, exercizi 1, p. 33

1. Il bloc nua che Barla Maissen stat ha tschintg auzadas.
2. Na, il bloc è gist sut il spital chantunal.
3. Si'abitaziun ha ina stanza/Sia abitaziun.....
4. La cuschinetta è averta.
5. La glisch sin la maisina è moderna.
6. Il tarpun vegl penda vi da la paraid sur il letg.
7. Da la fanestra da l'abitaziun ves'ins ina gronda part da la citad.
8. Enturn la citad hai culms e gauds.
9. Il meglier plascha a giuvna Maissen la vista sin il sulegl che va giu en il lontan.
10. Ella paja 800.- francs al mais.

Lecziun 8, exercizi 2, p. 34

Nua **mettas** ti la stgaffa?

*La stgaffa? Lezza **met** jau là, en il chantun.*

E nua **mettain** nus la curuna da cudeschs?

*La curuna **mettain** nus encunter la paraid sper la stgaffa.*

E nua vuls ti **metter** la maisa e las sutgas?

***Metta** la maisa sper la fanestra!*

Ed il letg?

*Il letg e la maisina da notg **mettain** nus da l'autra vart. Là, sut il tarpun.*

Lecziun 8, exercizi 3, p. 34

1. Co è la cuschinetta?
Ella è pratica, ma pitschna.
2. Co è la maisa?
Ella è moderna e bella.
3. Co èn las quatter sutgas?
Ellas èn novas, ma malcumadaivlas.
4. Co è la stgaffa?
Ella è veglia e trida.
5. Co è la curuna?
Ella è auta e malpratica.

6. Co è il letg?
El è modern, ma char.
7. Co èn las duas glischs?
Ellas èn cleras, ma tridas.
8. Co è il tarpun?
El è vegl, ma bel.

Lecziun 8, exercizi 4, p. 34**a)**

Ella tschertga in maisa quadrata, in letg modern, ina sutga cumadaivla, ina curuna pratica, ina glisch radunda ed ina stgaffa auta.

b)

1. Tge tschertgas ti?
Jau tschertg ina maisa quadra.
Las maisas quadras che ti tschertgas èn charas.
2. Tge tschertgais vus?
Nus tschertgain in letg modern.
Ils letgs moderns che vus tschertgais èn chars.
3. Tge tschertga ella?
Ella tschertga ina sutga cumadaivla.
Las sutgas cumadaivlas ch'ella tschertga èn charas.
4. Tge tschertgas ti?
Jau tschertg ina curuna pratica.
Las curunas praticas che ti tschertgas èn charas.
5. Tge tschertgan els?
Els tschertgan ina glisch radunda.
Las glischs radundas ch'els tschertgan èn charas.
6. Tge tschertgais vus?
Nus tschertgain ina stgaffa auta.
Las stgaffas autas che vus tschertgais èn charas.

Lecziun 8, exercizi 5, p. 35**a)**

1. Nua metta ella il tarpun vegl?
Ella al metta sut la maisa.
2. Nua mettais vus la stgaffa bassa?
Nus la mettain en il chantun.

3. Nua mettas ti il letg radund?
Jau al met en stanza da durmir.
4. Nua mettais vus la curuna nova?
Nus la mettain sper il letg.
5. Nua mettan els il maletg modern?
Els al mettan vi da la paraid.
6. Nua mettais vus la sutga auta?
Nus la mettain en cuschina.
7. Nua mettas ti la glisch quadra?
Jau la met en stiva.
8. Nua mettais vus la maisina da notg?
Nus la mettain sper la fanestra.

b)

1. Metta il tarpun vegl sut la maisa!
Mettai il tarpun vegl sut la maisa!
2. Metta la stgaffa bassa en il chantun!
Mettai la stgaffa bassa en il chantun!
3. Metta il letg radund en stanza da durmir!
Mettai il letg radund en stanza da durmir!
4. Metta la curuna nova sper il letg!
Mettai la curuna nova sper il letg!
5. Metta il maletg modern vi da la paraid!
Mettai il maletg modern vi da la paraid!
6. Metta la sutga auta en cuschina!
Mettai la sutga auta en cuschina!
7. Metta la glisch quadra en stiva!
Mettai la glisch quadra en stiva!
8. Metta la maisina da notg sper la fanestra!
Mettai ina maisina da notg sper la fanestra!

Lecziun 8, exercizi 6, p. 35**a)**

1. Plascha questa stanza a tai?
Gea, ella plascha a mai.
2. Plascha questa baselgia a vus?
Gea, ella plascha a nus.
3. Plaschan quests bajetgs ad els?
Gea, els plaschan ad els.

4. Plascha quest vitg a tai?
Gea, el plascha a mai.
5. Plascha quest iert ad ella?
Gea, el plascha ad ella.
6. Plascha quest bogn a vus?
Gea, el plascha a nus.

b)

1. Na, questa stanza na plascha betg a mai.
2. Na, questa baselgia na plascha betg a nus.
3. Na, quests bajetgs na plaschan betg ad els.
4. Na, quest vitg na plascha betg a mai.
5. Na, quest iert na plascha betg ad ella.
6. Na, quest bogn na plascha betg a nus.

Lecziun 8, exercizi 7, p. 35

1. Sut il spital hai in bloc da tschintg auzadas.
2. En il bloc hai insaquantas abitaziuns.
3. En l'abitaziun da giuvna Maissen hai pauc plaz.
4. En in chantun hai ina stgaffa veglia.
5. Sper la stgaffa veglia hai ina maisa e quatter sutgas.
6. Sin la maisa hai ina vasa cun flurs.
7. Sper la vasa hai ina glisch moderna.
8. Vi da la paraid hai in tarpun vegl.
9. Sin la curuna hai insaquants cudeschs.
10. Sur il letg hai in maletg.

Lecziun 8, exercizi 8, p. 36

1. La vasa è sin maisa.
2. Las flurs èn en la vasa.
3. Ils cudeschs èn sin la curuna.
4. La glisch è sin la maisina.
5. La stgaffa è en il chantun.

6. Il tarpun è vi da la paraid.
7. Il letg è sper la maisa.
8. Il bogn è sper la cuschinetta.
9. Il bloc è sur il spital.
10. Il guaud è sut ils culms.

Lecziun 8, exercizi 9, p. 36

1. Tge ves'ins davent da l'abitaziun?
Davent da l'abitaziun ves'ins la citad.
2. Tge vesais vus davent da la stanza?
Davent da la stanza vesain nus il guaud.
3. Tge vesas ti davent da la cuschinetta?
Davent da la cuschinetta ves jau il bogn.
4. Tge vesan els davent dal spital?
Davent dal spital vesan els ils culms.
5. Tge vesa el davant da la staziun?
Davent da la staziun vesa el la baselgia.
6. Tge vesain nus davent da la fanestra?
Davent da la fanestra vesain nus il suleagl che va giu.
7. Tge vesas ti davent dal vitg?
Davent dal vitg ves jau il lai.
8. Tge ves'ins davent da la baselgia?
Davent da la baselgia ves'ins il Rain.

Lecziun 8, exercizi 10, p. 36

a)

1. **Jau stun** ordaifer Cuir.
2. **Ella ha** ina bella chasa cun in iert.
3. **Nus endrizzain** la stiva e la chombra.
4. **Jau guard** da fanestra ora.
5. **Ella vesa** ils gauds ed ils culms.
6. **Nus essan** prunts da pajar 800.- francs al mais.

b)

1. Dapi in pèr mais stun jau ordaifer Cuir.
2. Uss/ussa ha ella ina bella chasa cun in iert.
3. Oz endrizzain nus la stiva e la chombra.
4. La saira guard jau da fanestra ora.
5. Da là vesa ella ils gauds ed ils culms.
6. Per quai essan nus pronts da pajar 800.- francs al mais.

⇒ Tras la cumplettaziun a l'entschatta da la frasa datti in' inversiun en la frasa.

Lecziun 8, exercizi 11, p. 36

a)

1. Nua è la scola?
La scola è sper la staziun.
2. Nua è il bloc?
Il bloc è sut il spital.
3. Nua è il vitg?
Il vitg è sur il lai.
4. Nua è la fatschenta?
La fatschenta è sper la banca.
5. Nua è il museum?
Il museum è sut la baselgia.
6. Nua è il bogn?
Il bogn è sper la cuschina.
7. Nua è l'iert?
L'iert è sur la chasa.
8. Nua è il vitg?
Il vitg è sut il gaud.

b)

1. È la scola lunsch davent da la staziun?
Na, la scola è gist sper la staziun.
2. È il bloc lunsch davent dal spital?
Na, il bloc è gist sut il spital.
3. È il vitg lunsch davent dal lai?
Na, il vitg è gist sur il lai.

4. È la fatschenta lunsch davent da la banca?
Na, la fatschenta è gist sper la banca.
5. È il museum lunsch davent da la baselgia?
Na, il museum è gist sut la baselgia.
6. È il bogn lunsch davent da la cuschina?
Na, il bogn è gist sper la cuschina.
7. È l'iert lunsch davent da la chasa.
Na, l'iert è gist sur la chasa.
8. È il vitg lunsch davent dal gaud?
Na, il vitg è gist sut il gaud.

Translaziun Lecziun 8, p. 37

1. Dunna/Giuvna Maissen n'abita betg lunsch davent da ses plaz da lavur. Ella ha in'abitaziun d'ina stanza en ina chasa auta nova/in sgrattatschiel nov gist sut l'ospital chantunal. Sia abitaziun è fitg bella, ma er fitg chara. Ella custa 800 francs il mais.
2. Da la fanestra/Davent da la fanestra han ins ina bella vista sin la citad. Ins vesa las chasas autas/ils sgrattatschiels, las baselgias, la staziun e natiralmain era las muntognas/er ils culms che circumdeschan la citad. La saira guarda dunna/giuvna Maissen savens or da fanestra/da fanestra or. Ella contempla il sulegl che va da rendi/che tramunta en il lontan.
3. Nus endrizzain nossa abitaziun. Nua mettain nus la stgaffa veglia? En il chantun u sper il letg? E la maisa, mettain nus ella en stiva u en cuschina? – Tge pendais vus vi da la paraid? Quest tarpun. Co t'al plascha/Co ta plascha el/Co plascha el a tai?
4. Has ti avunda plaz per tut las mobiglias? Na, mo per in pèr/intginas/insaquantas. Perquai vend jau ussa questas sutgas malmumadaivlas e la maisa radunda. Vendas ti era questa glisch/lampa? Na, quella salv/tegn jau. Jau la met/Jau met ella sin la curuna da cudeschs.

Lecziun 9, exercizi 1, p. 38

1. Il curs da rumantsch ha lieu la gievgia saira.
2. El entschaiva a las otg.
3. A l'entschatta salida signur Bezzola ils participants.
4. Suentar sa drizza el a dunna Tscharner.
5. Dunna Tscharner emprenda rumantsch perquai che ses um discorra rumantsch.
6. A chasa discorra ella tudestg.
7. Ses parents discurren be rumantsch cura ch'els èn ensemen.
8. Dunna Tscharner (vu)less emprender rumantsch per chapir tut quai che ses parents din.

Lecziun 9, exercizi 2, p. 38

Perstgisai, tge uras èsi?

Igl è l'ina.

Grazia.

Igl è las trais.

Igl è las tschintg.

Igl è las otg.

Igl è las indesch.

Igl è las sis.

Igl è las diesch.

Igl è las nov.

Igl è las quatter.

Igl è las duas.

Lecziun 9, exercizi 3, p. 38

Èsi las dudesch / mezdi?

Na, igl è las quatter.

Èsi las tschintg e mesa?

Na, igl è las otg e diesch.

Èsi in quart avant l'ina?

Na, igl è ventg avant las duas.

Èsi las set ed in quart?

Gea, igl è las set ed in quart.

1. Igl è las nov.
2. Igl è las diesch e diesch/igl è diesch passà las diesch.
3. Igl è ventg avant las tschintg.
4. Igl è l'ina ed in quart/igl è in quart passà l'ina.
5. Igl è in quart avant las diesch.
6. Igl è las set e mesa.
7. Igl è las tschintg.
8. Igl è las otg ed in quart./igl è in quart passà las otg.
9. Igl è las diesch e mesa.
10. Igl è tschintg avant las duas.
11. Igl è in quart avant las sis.
12. Igl è las set e ventg/igl è ventg passà las set.
13. Igl è diesch avant las dudesch.
14. Igl è las dudesch / mezdi / mesanotg.

Lecziun 9, exercizi 4, p. 39

Tge din ins suentermezdi a las duas?

Suentermezdi a las duas din ins „buna saira“.

Tge din ins la damaun a las tschintg?

La damaun a las tschintg din ins „bun di“.

Tge din ins la saira a las sis?

La saira a las sis din ins „buna saira“.

Tge din ins avantmezdi a las diesch?

Avantmezdi a las diesch din ins „bun di“.

Tge din ins la damaun a las set?

La damaun a las set din ins „bun di“.

Tge din ins suentermezdi a las quatter?

Suentermezdi a las quatter din ins „buna saira“.

Tge din ins avantmezdi a las indesch?

Avantmeezdi a las indesch din ins „bun di“.

Tge din ins la saira a las nov?

La saira a las nov din ins „buna notg“.

Tge din ins la notg / la damaun a las quatter?

La notg / la damaun a las quatter din ins „buna notg“ / „bun di“.

Tge din ins a mesanotg?

A mesanotg din ins „buna notg“.

Tge din ins la damaun a las nov?

La damaun a las nov din ins „bun di“.

Tge din ins la damaun a las sis?

La damaun a las sis din ins „bun di“.

Tge din ins a mezdi?

A mezdi din ins „bun di“ / „buna saira“.

Lecziun 9, exercizi 5, p. 41

1. Il glindesdi è il di **suent**er la dumengia.
2. La mesemna è il di **avant** la gievgia.
3. Il venderdi è il di **avant** la sonda.
4. Il mardi è il di **suent**er il glindesdi.

Lecziun 9, exercizi 6, p. 41

1. Cura **entschaiva** il curs?
*El **entschaiva** gievgia proxima.*
2. E ti, cura **entschaivas** ti a lavurar?
*Jau **entschaiv** glindesdi proxim.*
3. Cura **entschaivan** ils uffants rumantschs ad emprender tudestg?
*Els **entschaivan** en la quarta classa.*
4. E cura **entschavais** vus ad emprender franzos?
*Nus **entschavain** en la scola secundara u reala.*

Lecziun 9, exercizi 7, p. 40

- A Tavau discurr'ins tudestg.
- A Mustér discurr'ins rumantsch.
- A Scuol discurr'ins rumantsch.
- Ad Arosa discurr'ins tudestg.
- A Cuir discurr'ins tudestg.
- A Bivio discurr'ins talian, rumantsch e tudestg.
- A Genevra discurr'ins franzos.
- A Basilea discurr'ins tudestg.
- A Lugano discurr'ins talian.
- A Losanna discurr'ins franzos.

Lecziun 9, exercizi 8, p. 40

a)

1. Sa el rumantsch?
Na, el na sa betg rumantsch.
2. Sas ti franzos?
Na, jau na sai betg franzos.
3. Savais vus talian?
Na, nus na savain betg talian.
4. San els tudestg?
Na, els na san betg tudestg.
5. Sas ti englais?
Na, jau na sai betg englais.

b)

1. Na sa el betg rumantsch?
Na, betg anc, ma el emprenda rumantsch.
2. Na sas ti betg franzos?
Na, betg anc, ma jau emprend franzos.
3. Na savais vus betg talian?
Na, betg anc, ma nus emprendain talian.
4. Na san els betg tudestg?
Na, betg anc, ma els emprendan tudestg.
5. Na sas ti betg englais?
Na, betg anc, ma jau emprend englais.

Lecziun 9, exercizi 9, p. 40

- a) Na san ses **geniturs** betg rumantsch?
*Ses bab bain, sia **mamma** betg.*
- b) Na san ses **fragliuns** betg tudestg?
*Ses frar bain, **sia sora** betg.*
- c) Na san ses parents betg franzos?
*Ses cusrin e **sia cusrina** bain, l'aug e **l'onda** betg. Il tat bain, **la tatta** betg.*
- d) Na san ses nevs betg englais?
*Ses **nevs** bain, sia **nezza** betg.*

Lecziun 9, exercizi 10, p. 42

Sin tgi prenda el resguard?

El prenda resguard sin ses parents.

Sin tge parents?

Sin quels che na san betg rumantsch.

Sin tgi prendais vus resguard?

Nus prendain resguard sin nossa quinada.

Sin tge quinada?

Sin quella che na sa betg franzos.

Sin tgi prendan els resguard?

Els prendan resguard sin lur biadis.

Sin tge biadis?

Sin quels che na san betg tudestg.

Sin tgi prendas ti resguard?

Jau prend resguard sin mes nevs.

Sin tge nevs?

Sin quels che na san betg rumantsch.

Sin tge prendais vus resguard?

Nus prendain resguard sin noss geniturs.

Sin tge geniturs?

Sin quels che na san betg englais.

Lecziun 9, exercizi 11, p. 41

Pertge discorra el tudestg cun sia dunna?

Perquai ch'ella na sa betg rumantsch.

Pertge discorris vus franzos cun voss cusrin?

Perquai ch'el na sa betg tudestg.

Pertge discurren els talian cun lur biadia?

Perquai ch'ella na sa betg rumantsch.

Pertge discurras ti englais cun tes aug?

Perquai ch'el na sa betg franzos.

Pertge discorris vus rumantsch cun vossa tatta?

Perquai ch'ella na sa betg tudestg.

Lecziun 9, exercizi 12, p. 41

1. Ella ha raschun d'emprender rumantsch.
2. Els han raschun da betg discurren tudestg cun ella.
3. Era ses um ha raschun da betg prender resguard sin ella.

4. Ella ha raschun da s'adattar ad els.
5. Ella ha raschun da dir: "Quai n'è betg adina empernaivel."
u: Ella ha raschun da dir che quai na saja betg adina empernaivel.
⇒ **discurs indirect: conjunctiv**

Translaziun Lecziun 9, p. 41

1. A l'entschatta/Al cumenzament da la lecziun salida signur Bezzola ils participants dal curs da rumantsch. Alura sa drizza el a dunna Tscharner. El la dumonda:
 - Pertge faschais Vus quest curs da lingua/da linguatg/da rumantsch?
 - Perquai che bunamain/quasi tut mes parents discurren rumantsch. Sch'els èn ensemen, na prendan els nagin resguard sin mai.
 - Co resentis Vus quai?
 - I n'è betg adina empernaivel da stuair s'adattar als auters.

2. Tgi ha raschun? Tgi vesais vus regularmain? Sin tgi na prendais vus nagin resguard? A tgi s'adatta/s'adattescha ella? Cun tgi avais vus bler contact? A tgi n'engrazia el betg? Tge n'è betg empernaivel? Tge lingua discurre'ins a Tavau? Tge cumenza/entschaiva glindesdi proxim?

Lecziun 10, exercizi 1, p. 42

1. Dunna Müller emprenda rumantsch perquai ch'ella dovra quest linguatg en sia professiun.
2. Ella lavura en in'instituziun sociala.
3. En sia lavur ha ella da far cun glied da lingua materna rumantscha.
4. Ses schef ha cusseglia ad ella da far in curs da linguatg perquai ch'ella na chapescha betg las brevs rumantschas e perquai ch'ella na sa betg dar resposta a dumondas telefonicas per rumantsch.
5. Docter Bader lavura en in pitschen spital regional.
6. El vul sa drizzar en rumantsch als pazients pli vegls perquai che quels han gugent sch'ins fa quai en lur lingua materna e per avoir in meglier contact cun questa glied.

Lecziun 10, exercizi 2, p. 42

Cun tge glied ha el da far?

El ha da far cun glied veglia.

Cun tge glied avain nus da far?

Nus avain / Vus avais da far cun glied giuvna.

Cun tge glied has ti da far?

Jau hai da far cun glied malsauna.

Cun tge glied avais vus da far?

Nus avain da far cun glied sauna.

Cun tge glied hai jau da far?

Ti has da far cun glied intelligente.

Cun tge glied han els da far?

Els han da far cun glied pratica.

Lecziun 10, exercizi 3, p. 42

1. La glied veglia **senta** l'aura pli fitg che la glied giuvna.
2. Ils blers **sentan** ch'i mida aura.
3. **Sentis** vus era il favugn? Normalmain n'al **sentin** nus betg, ma oz avain nus era mal il chau, forsa è quai pervia dal favugn.
4. E ti, Gion, tge **sentas** ti?
*Jau **sent** che jau n'hai betg durmi la notg passada.*

Lecziun 10, exercizi 4, p. 43

a)

1. Cura parta el? Glindesdi?
Na, el parta mardi.
2. Cura partis vus? Sonda?
Na, nus partin dumengia.
3. Cura partan els? Mesemna?
Na, els partan gievgia.
4. Cura partin nus? Dumengia?
Na, nus partin glindesdi.
5. Cura partan ins/part'ins? Gievgia?
Na, ins parta venderdi.
6. Cura partas ti? Mardi?
Na, jau part mesemna.

b)

1. Cura finescha el la lavur? Glindesdi?
Na, el la finescha mardi.
2. Cura finis vus la lavur? Sonda?
Na, nus la finin dumengia.
3. Cura fineschan els la lavur? Mesemna?
Na, els la fineschan gievgia.
4. Cura finin nus la lavur? Dumengia?
Na, nus la finin glindesdi.
5. Cura fineschan ins/finesch'ins la lavur? Gievgia?
Na, ins la finescha venderdi.
6. Cura fineschas ti la lavur? Mardi?
Na, jau la finesch mesemna.

Lecziun 10, exercizi 5, p. 43

Chapescha ella tut?

Na, ella na chapescha betg tut.

Chapis vus tut?

Na, nus na chapin betg tut.

Chapeschan els tut?

Na, els na capeschan betg tut.

Chapeschas ti tut?

Na, jau na chapesch betg tut.

b)

Chapescha ella las brevs ch'ins scriva?

Na, ella na las chapescha betg.

Chapis vus las dumondas telefonicas?

Na, nus na las chapin betg.

Chapeschan els las respostas dals pazients?

Na, els na las chapeschan betg.

Chapeschas ti lur difficultads?

Na, jau na las chapesch betg.

Lecziun 10, exercizi 6, p. 43

El ha difficultads da lavurar.

Ti has difficultads da scriver.

Nus avain difficultads da durmir.

Vus avais difficultads da discurrer.

Els han difficultads d'emprender.

Jau hai difficultads da chapir.

Lecziun 10, exercizi da repetiziun 1, p. 43

1. La chasa che Carl ed Anna han chattà n'è betg **nova / moderna**, ella è veglia.
2. Ella n'è betg bella, ella è **trida**.
3. Las stanzas n'èn betg grondas ed autas, ma **pitschnas** e **bassas**.
4. E la piazza da gieu davos chasa n'è betg lunga e lada, ma **curta** e **stretga**.
5. La chasa n'è betg chara, ella è fitg **bunmartgada**.
6. Quai fa **grond** plaschair a Carl ed Anna.
7. Els èn fitg cuntents da la **buna** cumpra ch'els han fatg.

Lecziun 10, exercizi da repetiziun 2, p. 44

1. A l'entschatta dal curs **salida** il magister ils participants. Lura sa **drizza** el a dunna Tscharner e **dumonda**: “Dunna Tscharner, tge linguatg **discurris** vus cun voss um?”
2. Giuvna Maissen **endrizza** sia abitaziun nova. Ella **metta** la stgaffa en il chantun. Ella **penda** il maletg vi da la paraid. Cur ch'ella ha finì, guarda ella or da fanestra. Ella **vesa/guarda** ils culms ed ils gauds che **circundeschan** la citad.
3. Yvonne Parli vul **plantar** in pèr flurs enturn chasa. **Dastga** ella far quai?

Lecziun 10, exercizi da repetiziun 3, p. 44

- Tar tgi va ella la gievgia?
Ella va mintga gievgia tar ses geniturs.
- Tar tgi giais vus la sonda saira?
Nus giain mintga sonda saira tar noss sirs.
- Tar tgi vas ti il mardi?
Jau vom mintga mardi tar mes fragliuns.
- Tar tgi van els la dumengia?
Els van mintga dumengia tar lur uffants.
- Tar tgi giais vus mintga di?
Nus giain mintga di tar noss figl malsaun.

Lecziun 10, exercizi da repetiziun 4, p. 44

1. **Tar** tgi lavura voss um? El lavura **tar** il chantun.
2. È la staziun **lunsch davent** da la banca? Na, ella è gist **sper** la banca.
3. Nua dastg jau metter l'auto? **Davant** chasa u **davos** chasa? Mettai el **en garascha**! Ella è libra.
4. Metta la vasa **sin** maisa e betg **sut** maisa! (*senza artitge = noziuns fixa/stehender Begriff*)
5. Il gaud **enturn** il vitg è malsaun. Quai san ins gia **dapi** in pèr onns. Ma i dat anc adina glied che na crai betg quai.

Lecziun 10, exercizi da repetiziun 5, p. 44

a)

1. Ella cumpra in tarpun vegl.
Quant custa il tarpun vegl ch'ella cumpra?
Quel na custa betg bler.
2. Nus cumprain ina stgaffa bassa.
Quant custa la stgaffa bassa che vus cumprais?
Quella na custa betg bler.
3. Jau cumpr in letg radund.
Quant custa il letg radund che ti cumpras?
Quel na custa betg bler.
4. Nus cumprain ina curuna nova.
Quant custa la curuna nova che vus cumprais?
Quella na custa betg bler.
5. Els cumpran in maletg modern.
Quant custa il maletg modern ch'els cumpran?
Quel na custa betg bler.
6. Jau cumpr ina sutga auta.
Quant custa la sutga auta che ti cumpras?
Quella na custa betg bler.
7. Ella cumpra ina glisch quadrata.
Quant custa la glisch quadrata ch'ella cumpra?
Quella na custa betg bler.
8. Nus cumprain ina maisina da notg.
Quant custa la maisina da notg che vus cumprais?
Quella na custa betg bler.

b)

1. Nua metta ella il tarpun vegl ch'ella cumpra?
Ella al metta sut maisa.
2. Nua mettain nus la stgaffa bassa che nus cumprain?
Nus la mettain / Vus la mettais en in chantun.
3. Nua met jau il letg radund che jau cumpr?
Ti al mettas en stanza da durmir.
4. Nua mettain nus la curuna nova che nus cumprain?
Nus la mettain / Vus la mettais sper il letg.
5. Nua mettan els il maletg modern ch'els cumpran?
Els al mettan vi da la paraid.
6. Nua met jau la sutga auta che jau cumpr?
Ti la mettas en cuschina.

7. Nua metta ella la glisch quadrata ch'ella cumpra?
Ella la metta en stiva.
8. Nua mettain nus la maisina da notg che nus cumprain?
Nus la mettain / Vus la mettais sper fanestra.

Lecziun 10, exercizi da repetiziun 6, p. 45

1. **Nua** stas ti? A Cuir.
2. **Danunder** vegnan els? Da Tavau.
3. **Dapi** cura stais vus a Sent? Dapi 5 onns.
4. **Co** han els num? Gian e Giusep.
5. **Quants** fragliuns han els? Trais.
6. **Tgi** ha l'intenziun da maridar? Yvonne e Not.
7. **Co** ta plascha mia abitaziun? Bain.
8. **Tge** vesais vus davent da l'abitaziun? La citad veglia.

Translaziun Lecziun 10, p. 45

1.

- Signur Bader, dapi cura lavurais Vus en quest ospital?
- Dapi intgins/in pèr mais.
- Cun tge glied avais Vus da far qua?
- Surtut/Cunzunt cun glied veglia/passada.
- E pertge emprendais Vus rumantsch?
- Perquai che nus avain era pazients da lingua materna rumantscha.
- Na san quels betg tudestg?
- Bain, ma els stiman/apprezieschan, sch'ins sa drizza ad els/sch'ins pledenta els en lur lingua materna. Jau vuless avair in bun contact cun els.
- Chapis Vus gia tut quai ch'ins di?
- Na, betg tut, ma jau chapesch gia bler. Ed jau sai era responder a dumondas simplas. Ma jau hai natiralmain/sa chapescha anc bleras difficultads ...
- Tgi As ha cusseglia/Tgi ha cusseglia a Vus da frequentar/far in curs da lingua/da rumantsch?
- Nagin.

2.

Cura partis vus? Damaun marvegli u damaun suentermezdi? Fin cura restais vus a Turitg?
Fin glindesdi u fin mesemna? L'entira emna? Pertge? Perquai che nus finin la lavur pir venderdi.

Lecziun 11, exercizi 1, p. 46

a)

Sonja vul emprender rumantsch.

Nus vulain far in curs.

Ti vuls leger in roman.

Els vulan scriver poesias.

Vus vulais far progress.

Ti vuls cuntanscher buns resultats.

b)

1. Tge vul Sonja emprender?
Ella vul emprender rumantsch.
2. Tge vulais vus far?
Nus vulain far in curs.
3. Tge vuls ti leger?
Jau vi leger in roman.
4. Tge vulan els scriver?
Els vulan scriver poesias.
5. Tge vulais vus far?
Nus vulain far progress.
6. Tge vuls ti cuntanscher?
Jau vi cuntanscher buns resultats.

Lecziun 11, exercizi 2, p. 47

a)

1. Emprender rumantsch “en sien”, quai n'è betg pussaivel.
I n'è betg pussaivel d'emprender rumantsch “en sien”.
2. Chapir quel artitgel, quai n'è betg grev.
I n'è betg grev da chapir quel artitgel.
3. Leger regularmain la gasetta, quai na basta betg.
I na basta betg da leger regularmain la gasetta.
4. Discurrer senza tema, quai n'è betg lev.
I n'è betg lev da discurrer senza tema.
5. Scriver ils exercizis senza far sbagls, quai na basta betg.
I na basta betg da scriver ils exercizis senza far sbagls.

6. Cuntanscher buns resultats senza lavurar, quai n'è betg pussaivel.
I n'è betg pussaivel da cuntanscher buns resultats senza lavurar.
7. Prender resguard sin tuts, quai n'è betg necessari.
I n'è betg necessari da prender resguard sin tuts.
8. S'adattar adina als auters, quai n'è betg bun.
I n'è betg bun da s'adattar adina als auters.

b)

1. Èsi pussaivel d'emprender rumantsch "en sien"?
Na, quai n'è propi betg pussaivel.
2. Èsi grev da chapir quel artitgel?
Na, quai n'è propi betg grev.
3. Basti da leger regularmain la gasetta?
Na, quai na basta propi betg.
4. Èsi lev da discurrer senza tema?
Na, quai n'è propi betg lev.
5. Basti da scriver ils exercizis senza far sbagls?
Na, quai na basta propi betg.
6. Èsi pussaivel da cuntanscher bunc resultats senza lavurar?
Na, quai n'è propi betg pussaivel.
7. Èsi necessari da prender resguard sin tuts?
Na, quai n'è propi betg necessari.
8. Èsi bun da s'adattar adina als auters?
Na, quai n'è propi betg bun.

Lecziun 11, exercizi 3, p. 47**a)**

1. I na dat betg be/mo ina buna metoda.
2. I n'è betg lev da chapir quai.
3. I na basta betg da tadlar plattas.
4. I n'è betg bun da prender in pau resguard.

b)

1. Datti be ina buna metoda?
2. Èsi lev da chapir quai?
3. Basti da tadlar plattas?
4. Èsi bun da prender in pau resguard?

Lecziun 11, exercizi 4, p. 47

1. Jau hai bregia d'emprender tscherts plects.
2. Nus avain adina ina tscherta tema da discurren.
3. Tscherta glieud na vul betg chapir quai.
4. Igl è bun da leger dad aut tschertas lecturas.
5. Quella metoda garantescha in tschert success.

Lecziun 11, exercizi 5, p. 47

1. Quai è la suletta metoda che plascha a mai.
2. Èn quai las sulettas chanzuns che vus enconuschais?
3. Quai èn ils sulets sbagls ch'els fan.
4. È quai il sulet linguatg che vus discurris?
5. Èn quai ils sulets plects che ti sas?
6. È quai la suletta gasetta ch'ella legia?

Lecziun 11, exercizi 6, p. 48

1. Pertge legias ti regularmain la gasetta?
Jau legel regularmain la gasetta perquai che jau vi far progress en rumantsch.
2. Pertge discurras ti fitg pauc?
Jau discurs fitg pauc perquai che jau hai tema da far sbagls.
3. Pertge lavuras ti tant?
Jau lavur tant perquai che jau vi cuntanscher buns resultats.
4. Pertge na chapeschas ti betg quest artitgel?
Jau na chapesch betg quest artitgel perquai ch'el è memia grev.

Vus:

1. Pertge legiais vus regularmain la gasetta?
Nus legiain regularmain la gasetta perquai che nus vulain far progress en rumantsch.
2. Pertge discurris vus fitg pauc?
Nus discurren fitg pauc perquai che nus avain tema da far sbagls.
3. Pertge lavurais vus tant?
Nus lavurain tant perquai che nus vulain cuntanscher buns resultats.
4. Pertge na chapis vus betg quest artitgel?
Nus na chapin betg quest artitgel perquai ch'el è memia grev.

Els:

1. Pertge legian els regularmain la gasetta?
Els legian regularmain la gasetta perquai che'els vulan far progress en rumantsch.
2. Pertge discurren els fitg pauc?
Els discurren fitg pauc perquai ch'els han tema da far sbagls.
3. Pertge lavuran els tant?
Els lavuran tant perquai ch'els vulan cuntanscher buns resultats.
4. Pertge na chapeschan els betg quest artitgel?
Els na chapeschan betg quest artitgel perquai ch'el è memia grev.

Lecziun 11, exercizi 7, p. 48

1. Da tgi è quest cudesch? Da tai?
Gea, quai è mes cudesch.
2. Da tgi èn quests fegls? Da vus?
Gea, quai èn noss fegls.
3. Da tgi è quella mappa? D'ella/dad ella?
Gea, quai è sia mappa.
4. Da tgi èn quests risplis? D'els/dad els?
Gea, quai èn lur risplis.
5. Da tgi è quel carnet? Da tai?
Gea, quai è mes carnet.
6. Da tgi è quella purtauna? D'els/dad els?
Gea, quai è lur purtauna.
7. Da tgi è quel pledari? D'el/dad el?
Gea, quai è ses pledari.
8. Da tgi è quel stilo? Da nus?
Gea, quai è noss stilo.

Lecziun 11, exercizi 8, p. 49

- Tge scriva il scolar?
Il scolar scriva ina brev.
- Tge scrivain nus?
Vus scrivaish/ Nus scrivain in exercizi.
- Tge scrivas ti?
Jau scriv ina translaziun.
- Tge scrivain els?
Els scrivain in artitgel.

Tge scrivais vus?

Nus scrivain ina gasetta.

Tge scriv jau?

Ti scrivas in roman.

Lecziun 11, exercizi 9, p. 49

Nua metta el la brev?

El la metta sin maisa.

Nua mettais vus l'artitgel?

Nus al mettain en la mappa.

Nua mettas ti la glisch?

Jau la met sur il letg.

Nua mettan ellas il cudesch?

Ellas al mettan sin curuna.

Nua mettais vus la carta?

Nus la mettain en il carnet.

Nua mettas ti la gasetta?

Jau la met sin stgaffa.

Lecziun 11, exercizi 10, p. 49

a)

Il scolast legia ils exercizis che **ti scrivas**.

Vus legiais las brevs che **nus scrivain**.

Els legian ils artitgels che **jau scriv**.

Nus legiain la gasetta ch'**el scriva**.

Ti legias ils pensums che **vus scrivais**.

Ella legia la translaziun che **jau scriv**.

b)

Curregia il scolast era ils exercizis che **ti scrivas**?

Curregis vus era las brevs che **nus scrivain**?

Curregian els era ils artitgels che **jau scriv**?

Curregin nus era la gasetta ch'**el scriva**?

Curregias ti era ils pensums che **vus scrivais**?

Curregia ella era la translaziun che **jau scriv**?

Lecziun 11, exercizi 11, p. 49

Jau prend il cudesch e **legel** la lectura.

Els prendan il pledari e **tschertgan** ils plects.

Vus prendais la grammatica e **studegiais** las reglas.

Ella prenda il rispli e **scriva** in exercizi.

Nus prendain il carnet e **nudain** ils plects.

Ti prendas ils fegls e **translateschas** las frastas.

Lecziun 11, exercizi 12, p. 49

Tadlais Vus savens radio?

*Jau bain. **Jau taidl(el)** savens musica.*

E voss um, **taidla** el era musica?

*Pli pauc, ma el **taidla** magari in referat.*

Ed ils uffants?

*Ils uffants **taidlän** plattas e cassetas, ma da mezdi **tadlain** nus tuts ensemen las novitads.*

Lecziun 11, exercizi 13, p. 50

Tgi ha tema da far sbagls?

Mia sora ha tema da far sbagls.

Tgi ha bregia da chapir quai ch'ins di?

Ses ami ha bregia da chapir quai ch'ins di.

Tgi ha bregia da translatar quellas frastas?

Voss figl ha bregia da translatar quellas frastas.

Tgi ha tema da perder sia plazza?

Lur quinà ha tema da perder sia plazza.

Tgi ha tema da star en ina chasa auta?

Nossa tatta ha tema da star en ina chasa auta.

Tgi ha bregia da prender resguard sin auters?

Tia brit ha bregia da prender resguard sin auters.

Lecziun 11, exercizi 14, p. 50**a)**

1. Jau studegel bain l'artitgel.
Gea, studegia bain l'artitgel!
2. Jau legel la brev dad aut.
Gea, legia la brev dad aut!
3. Jau translatesch tut las frastas.
Gea, translatescha tut las frastas!
4. Jau emprend quels peds.
Gea, emprenda quels peds!
5. Jau salid ils participants.
Gea, salida ils participants!
6. Jau met la mappa en stgaffa.
Gea, metta la mappa en stgaffa!
7. Jau finesch la translaziun.
Gea, finescha la translaziun!
8. Jau cumpr(el) in meglier rispli.
Gea, cumpra in meglier rispli!
9. Jau perstgis quel sbagl.
Gea, perstgisa quel sbagl!
10. Jau discurr rumantsch uschè savens sco pussaivel.
Gea, discorra rumantsch uschè savens sco pussaivel!

Lecziun 11, exercizi 14, p. 50**b)**

1. Stuain nus studegiar bain l'artitgel?
Gea, studegiai bain l'artitgel!
2. Stuain nus leger la brev dad aut?
Gea, legiai la brev dad aut!
3. Stuain nus translatar tut las frastas?
Gea, translatai tut las frastas!
4. Stuain nus emprender quels peds?
Gea, emprendai quels peds!
5. Stuain nus salidar ils participants?
Gea, salidai ils participants!
6. Stuain nus metter la mappa en stgaffa?
Gea, mettai la mappa en stgaffa!
7. Stuain nus finir la translaziun?
Gea, fini la translaziun!

8. Stuain nus cumprar in meglier rispli?
Gea, cumprai in meglier rispli!
9. Stuain nus perstgisar quel sbagl?
Gea, perstgisai quel sbagl!
10. Stuain nus discurrer rumantsch uschè savens sco pussaivel?
Gea, discurri rumantsch uschè savens sco pussaivel!

Lecziun 11, exercizi 15, p. 50

1. Sche **vus vulais** emprender in linguatg, **stuais vus** discurrer el savens.
2. Sche **ti vuls** far progress, **stos ti** exercitar pli savens.
3. Sch'**els vulan** chapir quest cudesch, **ston els** al leger bain.
4. Sche **jau vi** cuntanscher quest resultat, **stoss jau** lavurar bler dapli.

Lecziun 11, exercizi 16, p. 50

1. **Tge** cumpras ti?
Jau cumpr(el) in bel cudesch.
2. **A tqi** engraziais vus?
Nus engraziain al scolast.
3. **Tar tqi** lavura tia sora?
Mia sora lavura tar in pur.
4. **A tqi** telefonais vus?
Nus telefonain al dentist.
5. **Cun tqi** studegias ti?
Jau studegel cun ses frar.
6. **Tgi** taidla las novitads?
Il bab taidla las novitads.
7. **Per tqi** tschertga el ina piazza?
El tschertga ina piazza per sia figlia.
8. **Tge** translateschas ti?
Jau translatesch la brev.
9. **Cura** exercitais vus?
Nus exercitain la saira.
10. **Cura / A tge uras** vegn ella?
Ella vegn a las nov.

Translaziun Lecziun 11, p. 51

1. I n'è betg simpel d'emprender ina lingua estra. Per far buns progress, ston ins emprender blers plects, studegiar la grammatica, leger cudeschs e gasettas, ditg curt/curtamain: exercitar uschè bler sco pussaivel.
2. Quai na tanscha betg. Ins sto era duvrar la lingua ch'ins emprenda. Ma blers participants d'in curs da lingua na discurran betg, perquai ch'els han tema da far sbagli. Els chapeschan forsa tut quai ch'ins di, han dentant bregia/fadia da far/furmar frasar. Quai è pussaivel.
3. Prenda il dicziunari e tschertga ils plects nunenconuschents! – Scrivais Vus oz la brev? Na, jau la scriv damaun/Na, jau scriv ella damaun. – Metta il carnet/quadern ed il cudesch en la mappa! – Ma purtai ina tastga/Purtai a mai ina tastga! – Cumpra feagl, in carnet/quadern, intgins risplis ed in bel cudesch!

Lecziun 12, exercizi 1, p. 52

1. Igl è in quart avant las set cura ch'il telefon stgalina.
2. Ella sa prepara per ir a kino cun ses ami.
3. L'amia che telefonescha ha num Bigna.
4. Ella dess gugent ina baterlada cun Anita.
5. Ellas vulan ir a baiver insatge damaun a las otg.
6. Ellas vulan ir en la Calanda/en l'ustaria Calanda.
7. Bigna vul spetgar avant la Calanda fin che Anita vegn.

Lecziun 12, exercizi 2, p. 52

a)

Es ti liber oz, Reto?

Na, jau hai gia insatge.

E damaun?

Damaun sun jau liber.

Essas Vus liber oz, signur Bezzola?

Na, jau hai gia insatge.

E damaun?

Damaun sun jau liber.

È Vossa dunna libra oz?

Na, ella ha gia insatge.

E damaun?

Damaun è ella libra.

Es ti libra oz, Anita?

Na, jau hai gia insatge.

E damaun?

Damaun sun jau libra.

Èn vossas figlias libras oz?

Na, ellas han gia insatge.

E damaun?

Damaun èn ellas libras.

E vus, Toni e Marc, essas vus libers oz?

Na, nus avain gia insatge.

E damaun?

Damaun essan nus libers.

b)

Reto, es ti fitg occupà?

I va, ma per il mument sun jau in pau en prescha.

Quai è donn, jau dess gugent ina baterlada cun tai.

Signur Bezzola, essas Vus fitg occupà?

I va, ma per il mument sun jau in pau en prescha.

Quai è donn, jau dess gugent ina baterlada cun Vus.

È Vossa dunna fitg occupada?

I va, ma per il mument è ella in pau en prescha.

Quai è donn, jau dess gugent ina baterlada cun ella.

Anita, es ti fitg occupada?

I va, ma per il mument sun jau in pau en prescha.

Quai è donn, jau dess gugent ina baterlada cun tai.

Èn vossas figlias fitg occupadas?

I va, ma per il mument èn ellas in pau en prescha.

Quai è donn, jau dess gugent ina baterlada cun ellas.

E vus, Toni e Marc, essas vus fitg occupads?

I va, ma per il mument essan nus in pau en prescha.

Quai è donn, jau dess gugent ina baterlada cun vus.

Lecziun 12, exercizi 3, p. 53

a)

Va el a kino questa saira?

Na, el n'ha betg temp dad ir a kino.

Giain nus a teater questa saira?

Na, nus n'avain betg temp dad ir a teater.

Vom jau a concert questa saira?

Na, ti n'has betg temp dad ir a concert.

Van els ad in referat questa saira?

Na, els n'han betg temp dad ir ad in referat.

Giais vus en l'ustaria questa saira?

Na, nus n'avain betg temp dad ir en l'ustaria.

Vas ti a letg questa saira?

Na, jau n'hai betg temp dad ir a letg.

b)

Nua va el questa saira? Tar ses frar?

Na, questa saira va el a kino.

E damaun a saira?

Damaun a saira va el tar ses frar.

Nua giain nus questa saira? Tar noss geniturs?

Na, questa saira giain nus a teater.

E damaun a saira?

Damaun a saira giain nus tar noss geniturs.

Nua vom jau questa saira? Tar mia sora?

Na, questa saira vas ti a concert.

E damaun a saira?

Damaun a saira vas ti tar tia sora.

Nua van els questa saira? Tar lur figl?

Na, questa saira van els ad in referat.

E damaun a saira?

Damaun a saira van els tar lur figl.

Nua giais vus questa saira? Tar voss aug?

Na, questa saira giain nus en l'ustaria.

E damaun a saira?

Damaun a saira giain nus tar noss aug.

Nua vas ti questa saira? Tar tia tatta?

Na, questa saira vom jau a letg.

E damaun a saira?

Damaun a saira vom jau tar mia tatta.

Lecziun 12, exercizi 4, p. 53

a)

Vegns ti a kino cun mai?

Jau stun mal, ma jau n'hai betg temp dad ir a kino.

Vegnis vus a teater cun nus?

Nus stain mal, ma nus n'avain betg temp dad ir a teater.

Vegnan els al referat cun tai?

Els stattan mal, ma els n'han betg temp dad ir al referat.

Vegns ti a concert cun mai?

Jau stun mal, ma jau n'hai betg temp dad ir a concert.

Vegn ella a Turitg cun tai?

Ella stat mal, ma ella n'ha betg temp dad ir a Turitg.

b)

Vegns ti ina giada a kino cun mai?

Jau vegn gugent sche jau hai temp.

Vegnis vus ina giada a teater cun nus?

Nus vegnin gugent sche nus avain temp.

Vegnan els ina giada al referat cun tai?

Els vegnan gugent sch'els han temp.

Vegns ti ina giada a concert cun mai?

Jau vegn gugent sche jau hai temp.

Vegn ella ina giada a Turitg cun tai?

Ella vegn gugent sch'ella ha temp.

Lecziun 12, exercizi 5, p. 53

Quant ditg spetga el?

El spetga fin ch'ella vegn.

Quant ditg spetgas ti?

Jau spetg fin che vus vegnīs.

Quant ditg spetgais vus?

Nus spetgain fin ch'els vegnan.

Quant ditg spetgain nus?

Nus spetgain fin ch'ins vegn.

Quant ditg spetgan ellas?

Ellas spetgan fin che jau vegn.

Quant ditg spetgas ti?

Jau spetg fin che vus vegnīs.

Lecziun 12, exercizi 6, p. 54

a)

Tge fa Marcus gugent?

Marcus fa gugent politica.

Tge fas ti gugent?

Jau fatsch gugent musica.

Tge faschais vus gugent?

Nus faschain gugent sport.

Tge fan ils uffants gugent?

Ils uffants fan gugent teater.

Tge fa tia sora gugent?

Mia sora fa gugent chaltschiel.

Tge fan ils umens gugent?

Ils umens fan gugent turas.

b)

Fa Marcus gugent turas?

Na, ma el fa gugent politica.

Fas ti gugent politica?

Na, ma jau fatsch gugent musica.

Faschais vus gugent musica?

Na, ma nus faschain gugent sport.

Fan ils uffants gugent sport?

Na, ma els fan gugent teater.

Fa tia sora gugent teater?

Na, ma ella fa gugent chaltschiel.

Fan ils umens gugent chaltschiel?

Na, ma els fan gugent turas.

c)

Cur che Marcus ha temp, fa el politica.

Cur che ti has temp, fas ti musica.

Cur che vus avais temp, faschais vus sport.

Cur ch'ils uffants han temp, fan els teater.

Cur che tia sora ha temp, fa ella chaltschiel.

Cur ch'ils umens han temp, fan els turas.

Lecziun 12, exercizi 7, p. 54

Tge fas ti questa saira?

Questa saira fatsch jau in curs da rumantsch.

Pertge?

Mah... perquai che jau vi emprender rumantsch.

Da tge uras entschaiva il curs?

A las 16.45.

Tge fan ses uffants questa saira?

Questa saira fan els in curs da/a scriver cun maschina.

Pertge?

Mah... perquai ch'els vulan emprender da/a scriver cun maschina.

Da tge uras entschaiva il curs?

A las 19.30.

Tge faschais vus questa saira?

Questa saira faschain nus in curs da corrispondenza.

Pertge?

Mah... perquai che nus vulain emprender da/a far corrispondenza.

Da tge uras entschaiva il curs?

A las 20.15.

Tge fa tes frar questa saira?

Questa saira fa el in curs da/a sautar.

Pertge?

Mah... perquai ch'el vul emprender da/a sautar.

Da tge uras entschaiva il curs?

A las 18.45.

Tge fas ti questa saira?

Questa saira fatsch jau in curs da cuschinar.

Pertge?

Mah... perquai che jau vi emprender da/a cuschinar.

Da tge uras entschaiva il curs?

A las 17.30.

Tge faschais vus questa saira?

Questa saira faschain nus in curs da talian.

Pertge?

Mah... perquai che nus vulain emprender talian.

Da tge uras entschaiva il curs?

A las 19.45.

Lecziun 12, exercizi 8, p. 54

Il curs ha lieu a Casti da l'ina e mesa fin las trais.

Il curs ha lieu a Mustér da las otg fin las diesch.

Il curs ha lieu a Zernez da las quatter fin las sis.

Il curs ha lieu a Claustra da las otg fin las indesch e mesa.

Lecziun 12, exercizi 9, p. 54

1. Cura vas ti a kino?
Jau vom a kino a las otg.
2. Cura vegnis vus tar nus?
Nus vegnin tar vus questa saira.
3. Cura fas ti tes pensums?
Jau fatsch ussa mes pensums.
4. Cura cumprais vus l'auto?
Nus cumprain l'auto damaun a saira.
5. Cura partis vus?
Nus partin in quart avant las nov.
6. Cura discurreis vus cun il medi?
Nus discurrein cun il medi damaun marvegli.
7. Cura giais vus a Turitg?
Nus giain a Turitg oz en damaun.
8. Cura mettas ti a letg ils uffants?
Jau met a letg ils uffants a las nov e mesa.
9. Cura emprendais vus ils plets?
Nus emprendain ils plets da/a mezdi.

Lecziun 12, exercizi 10, p. 55

1. Cura parta el? Oz?
Na, el parta damaun.
2. Cura vegnis vus? Da/a mezdi?
Na, nus vegnin da/a mesanotg.

3. Cura telefoneschan els? Damaun?
Na, els telefoneschan oz / puschmaun.
4. Cura fineschas ti? Da mesanotg?
Na, jau finesch da/a mezdi.
5. Cura entschaiv'ins? Damaun marvegl?
Na, ins entschaiva damaun a saira.
6. Cura giais vus? Oz en damaun?
Na, nus giain questa saira / damaun marvegl.

Lecziun 12, exercizi 11, p. 55

Chapeschas ti tut quai ch'els din?

Na, jau na chapesch betg tut, be in pau.

Quai è donn. Quai ch'els din è interessant.

Chapis vus tut quai ch'jau di?

Na, nus na chapin betg tut, be in pau.

Quai è donn. Quai ch'jau di è interessant.

Chapeschan ellas tut quai che vus schais?

Na, ellas na chapeschan betg tut, be in pau.

Quai è donn. Quai che vus schais è interessant.

Chapeschas ti tut quai che nus schain?

Na, jau na chapesch betg tut, be in pau.

Quai è donn. Quai che nus schain è interessant.

Chapescha el tut quai che ti dis?

Na, el na chapescha betg tut, be in pau.

Quai è donn. Quai che ti dis è interessant.

Lecziun 12, exercizi 12, p. 55

Di el tut quai ch'el sa?

Na, el na di betg tut, el na di bunamain nagut.

Dis ti tut quai che ti sas?

Na, jau na di betg tut, jau na di bunamain nagut.

Din els tut quai ch'els san?

Na, els na din betg tut, els na din bunamain nagut.

Schais vus tut quai che vus savais?

Na, nus na schain betg tut, nus na schain bunamain nagut.

Di ella tut quai ch'ella sa?

Na, ella na di betg tut, ella na di bunamain nagut.

Schain nus tut quai che nus savain?

Na, nus na schain betg tut, nus na schain bunamain nagut.

/ Na, vus na schais betg tut, vus na schais bunamain nagut.

Lecziun 12, exercizi 13, p. 55

a)

Vas ti a scola uss?

Gea, jau vom a scola uss.

Vegns ti a teater cun nus?

Gea, jau vegn a teater cun vus.

Mettas ti a letg ils uffants?

Gea, jau met a letg ils uffants.

Fas ti ils pensums per damaun?

Gea, jau fatsch ils pensums per damaun.

Vegns ti a chasa ad uras?

Gea, jau vegn a chasa ad uras.

Vas ti en baselgia questa saira?

Gea, jau vom en baselgia questa saira.

Dis ti tut quai che ti sas?

Gea, jau di tut quai ch'jau sai.

Discurras ti cun il medi d'uffants?

Gea, jau discur cun il medi d'uffants.

Entschaivas ti a chantar?

Gea, jau entschaiv a chantar.

Fineschas ti da metter a maisa?

Gea, jau finesch da metter a maisa.

b)

Giais vus a scola uss?

Na, nus na giain betg a scola uss.

Vegnis vus a teater cun nus?

Na, nus na vegnin betg a teater cun vus.

Mettais vus a letg ils uffants?

Na, nus na mettain betg a letg ils uffants.

Faschais vus ils pensums per damaun?

Na, nus na faschain betg ils pensums per damaun.

Vegnis vus a chasa ad uras?

Na, nus na vegnin betg a chasa ad uras.

Giais vus en baselgia questa saira?

Na, nus na giain betg en baselgia questa saira.

Schais vus tut quai che vus savais?

Na, nus na schain betg tut quai che nus savain.

Discurris vus cun il medi d'uffants?

Na, nus na discurrin betg cun il medi d'uffants.

Entschavais vus a chantar?

Na, nus n'entschavain betg a chantar.

Finis vus da metter a maisa?

Na, nus na finin betg da metter a maisa.

Lecziun 12, exercizi 13, p. 55

c)

Stoss jau ir a scola uss?

Gea, va a scola uss!

Stoss jau vegnir a teater cun vus?

Gea, ve a teater cun nus!

Stoss jau metter a letg ils uffants?

Gea, metta a letg ils uffants!

Stoss jau far ils pensums per damaun?

Gea, fa ils pensums per damaun!

Stoss jau vegnir a chasa ad uras?

Gea, ve a chasa ad uras!

Stoss jau ir en baselgia questa saira?

Gea, va en baselgia questa saira!

Stoss jau dir tut quai ch'jau sai?

Gea, di tut quai che ti sas!

Stoss jau discurrer cun il medi d'uffants?

Gea, discorra cun il medi d'uffants!

Stoss jau entschaiver a chantar?

Gea, entschaiva a chantar!

Stoss jau finir da metter a maisa?

Gea, finescha da metter a maisa!

d)

Stuain nus ir a scola uss?

Gea, giai a scola uss!

Stuain nus vegnir a teater cun vus?

Gea, vegni a teater cun nus!

Stuain nus metter a letg ils uffants?

Gea, mettai a letg ils uffants!

Stuain nus far ils pensums per damaun?

Gea, faschai ils pensums per damaun!

Stuain nus vegnir a chasa ad uras?

Gea, vegni a chasa ad uras!

Stuain nus ir en baselgia questa saira?

Gea, giai en baselgia questa saira!

Stuain nus dir tut quai che nus savain?

Gea, schai tut quai che vus savais!

Stuain nus discurrer cun il medi d'uffants?

Gea, discurri cun il medi d'uffants!

Stuain nus entschaiver a chantar?

Gea, entschavai a chantar!

Stuain nus finir da metter a maisa?

Gea, fini da metter a maisa!

Lecziun 12, exercizi 14, p. 58

1. Bigna, eine Schulkameradin von Anita, arbeitet in Genf. Sie ist nach Hause gekommen, weil sie ein paar Tage frei hat. Jetzt ruft sie ihre Freundin an, um zu plaudern. Anita freut sich über den Anruf ihrer Kameradin, aber sie hat keine Zeit, lange mit Bigna zu sprechen, weil ihr Freund wartet. Sie wollen ins Kino gehen.
2. Weil Anita Bigna noch vor ihrer Abreise sehen möchte, schlägt sie ihrer Freundin vor, am darauffolgenden Abend etwas trinken zu gehen. Bigna ist einverstanden. Sie beschliessen/machen ab, sich in einem Restaurant zu treffen, damit sie besser sprechen können als am Telefon.
3. Da Anita ihre Freundin Bigna noch sehen will, bevor diese wieder weggeht, schlägt sie ihrer Freundin vor, am Abend danach gemeinsam etwas trinken zu gehen. Bigna ist einverstanden. Sie machen ab, sich in einem Restaurant zu treffen, um besser als am Telefon sprechen zu können.

Translaziun Lecziun 12, p. 56

1. Il telefon scalina. Igl è Bigna. Ella vuless baterlar cun Anita, ma sia amia è en prescha. Ses ami spetga gia dapi diesch minutas. Questa saira vulan els ir a kino. Anita deplorescha/stat mal da betg avair temp/peda per (dar) ina baterlada cun Bigna.
Ma ella vul discurrer in'otra giada cun ella. Perquai propona ella a Bigna da s'entupar en in'ustaria. Là pon ellas discutir/discurrer meglier che al telefon, di ella. Bigna è d'accord. Ella spetga avant/davant il Calanda fin che Anita vegn/arriva.
2. Bliers geniturs èn fitg occupads. Igl è donn ch'els n'han betg in pau/in zic dapli temp/peda per lur uffants. Quels na chapeschan betg adina/Quels n'han betg adina chapientscha, pertge che lur bab u lur mamma van en sortida. – Sas ti sautar? Betg? Vegns ti cun mai en in curs da sautar?/Fas ti cun mai in curs da sautar? Cura entschaiva/cumenza el? – Giais vus sulets/persuls a Turitg? Nus na savain anc betg/Quai na savain nus anc betg. – Chapis vus tut quai che nus schain? Na, bunamain/quasi nagut.

Lecziun 13, exercizi 1, p. 58

1. Ellas tschertgan in plaz calm per pudair discurrer nundisturbadamain.
2. Na, la camariera na vegn betg immediat, ella las lascha spetgar.
3. Na, ella fima dapi in pèr mais.
4. Na, ella na fima betg blier.
5. Ellas cloman la cameriera per pudair pajar.
6. Ellas dattan in bunamaun a la camariera perquai ch'ellas han bavì uschè pauc en passa trais uras.

Lecziun 13, exercizi 2, p. 58

Lain (nus) ir a baiver insatge?

Gugent. Jau hai said.

Nua lain (nus) ir?

En il Café da la Posta.

D'accord.

Vuls ti ir a baiver insatge?

Gugent. Jau hai said.

Nua vuls (ti) ir?

En il Buffet da la Staziun.

D'accord.

Vul ella ir a baiver insatge?

Gea. Ella ha said.

Nua vul ella ir?

En l'Ustaria Alpina.

D'accord.

Lais vus ir a baiver insatge?

Gugent. Nus avain said.

Nua lais vus ir?

En il Hotel da la Staila.

D'accord.

Vulan ellas ir a baiver insatge?

Gea. Ellas han said.

Nua vulan ellas ir?

En il Café da la Posta.

D'accord.

Lecziun 13, exercizi 3, p. 58

Perstgisai, è quest plaz anc liber?

Jau stun mal, el è occupà.

Perstgisai, èn questas sutgas anc libras?

Jau stun mal, ellas èn occupadas.

Perstgisai, èn quests bancs anc libers?

Jau stun mal, els èn occupads.

Perstgisai, è questa maisa anc libra?

Jau stun mal, ella è occupada.

Lecziun 13, exercizi 4, p. 58

a)

Tge baivas ti? In café?

Na, jau baiv in latg fraid. E ti?

Jau less ina biera.

Tge baivas ti? In'ovomaltina?

Na, jau baiv in magiel vin. E ti?

Jau less ina coca.

Tge baivas ti? In té nair?

Na, jau baiv in'aua minerala. E ti?

Jau less ina tschigulatta chauda.

b)

Tge prendais vus? In café?

Na, nus n'avain betg gugent café. Nus prendain pli gugent in latg fraid.

Tge prendais vus? In'ovomaltina?

Na, nus n'avain betg gugent ovomaltina. Nus prendain pli gugent in magiel vin.

Tge prendais vus? In té nair?

Na, nus n'avain betg gugent té nair. Nus prendain pli gugent in'aua minerala.

c)

Tge baivan ils uffants? In café?

Na, els vulan in latg fraid.

Tge baivan ils uffants? In'ovomaltina?

Na, els vulan in glatsch.

Tge baivan ils uffants? In té nair?

Na, els vulan ina coca.

⇒ Era outras soluziuns pussaivlas!

Lecziun 13, exercizi 5, p. 58

Tge baiva el? In té nair?

Na, el na baiva nagut. El n'ha betg said.

Tge baivas ti? In magiel vin cotschen?

Na, jau na baiv nagut. Jau n'hai betg said.

Tge baivan els? In latg chaud?

Na, els na baivan nagut. Els n'han betg said.

Tge bavais vus? In magiel vin alv?

Na, nus na bavain nagut. Nus n'avain betg said.

Tge bavain nus? In suc da tomatas?

Na, nus na bavain nagut. Nus n'avain betg said.

Lecziun 13, exercizi 6, p. 59

a)

Dapi cura baiva el?

Dapi 5 mais.

Dapi cura fimas ti?

Dapi in pèr emnas.

Dapi cura lavuran els?

Dapi dus dis.

Dapi cura scrivais vus?

Dapi in pèr minutas.

Dapi cura discurra ella?

Dapi duas uras.

b)

Baiva el bler?

Na, el baiva pauc.

Fimas ti bler?

Na, jau fim pauc.

Lavuran els bler?

Na, els lavuran pauc.

Scrivais vus bler?

Na, nus scrivain pauc.

Discurra ella bler?

Na, ella discurra pauc.

Lecziun 13, exercizi 7, p. 59

Vegn el a baiver insatge cun mai?

El stat mal; el na po betg vegnir.

Pertge?

Perquai ch'el sto ir a chasa.

Vegns ti a baiver insatge cun mai?

Jau stun mal; jau na poss betg vegnir.

Pertge?

Perquai ch'jau stoss ir a chasa.

Vegnan els a baiver insatge cun mai?

Els stattan mal; els na pon betg vegnir.

Pertge?

Perquai ch'els ston ir a chasa.

Vegnis vus a baiver insatge cun mai?

Nus stain mal; nus na pudain betg vegnir.

Pertge?

Perquai che nus stuain ir a chasa.

Lecziun 13, exercizi 8, p. 59

1. El na po betg lavurar pli ditg.
El sto mo vulair, lura po el.
2. Jau na poss betg scriver l'artitgel fin damaun.
Ti stos mo vulair, lura pos ti.
3. Nus na pudain betg far quels pensums.
Vus stuais mo vulair, lura pudais vus.
4. Els na pon betg pajar dapli.
Els ston mo vulair, lura pon els.
5. Jau na poss betg spetgar pli.
Ti stos mo vulair, lura pos ti.

Lecziun 13, exercizi 9, p. 59

a)

1. Va ella cun els?
Na, ella na vul betg ir cun els.
2. Vegns ti cun nus?
Na, jau na vi betg vegnir cun vus.
3. Discurreis vus cun mai?
Na, nus na vulain betg discurrer cun tai.

4. Schais vus tut ad el?
Na, nus na vulain betg dir tut ad el.
5. Baivas ti insatge?
Na, jau na vi betg baiver insatge.
6. Prendas ti resguard sin ella?
Na, jau na vi betg prender resguard sin ella.

b)

1. Na vul ella betg ir cun els?
Ella na sa betg anc sch'ella va cun els.
2. Na vuls ti betg vegnir cun nus?
Jau sai betg anc sch'jau vegn cun nus.
3. Na vulais vus betg discurrer cun mai?
Nus na savain betg anc sche nus discurrin cun tai.
4. Na vulais vus betg dir tut ad el?
Nus na savain betg anc sche nus schain tut ad el.
5. Na vuls ti betg baiver insatge?
Jau sai betg anc sch'jau baiv insatge.
6. Na vuls ti betg prender resguard sin ella?
Jau na sai betg anc sch'jau prend resguard sin ella.

Lecziun 13, exercizi 10, p. 60

Jau na **fatsch** nagut sche jau na **stoss** betg.

Ti na **fas** nagut sche ti na **stos** betg.

El / Ella / Ins na **fa** nagut sche el / ella / ins na **sto** betg.

Nus na **faschain** nagut sche nus na **stuain** betg.

Vus na **faschais** nagut sche vus na **stuais** betg.

Els / Ellas na **fan** nagut sch'els / ellas na **ston** betg.

Lecziun 13, exercizi 11, p. 60**a)**

trenta - novanta - tschuncanta - tschient - otganta - sessanta - quaranta - settanta

b)

quaranta - settanta - tschient - tschienttrenta - tschientsessanta - tschientnovanta -
duatschienteventg – duatschientschuncanta

c)

diesch - tschienteventg - duatschienttrenta - trai(a)tschientquaranta -
 quatterschienttschuncanta - tschintgtschientsessanta - sistschientsettanta -
 settschientotganta

d)

settanta - tschientquaranta - duatschientdiesch - duatschientotganta -
 trai(a)tschienttschuncanta - quatterschienteventg - quatterschientnovanta -
 tschintgtschientsessanta

Lecziun 12, exercizi 13, p. 60

Poss jau pajar?

Immediat.

Quant fa quai?

Trais francs e quaranta.

Quai è bun.

Grazia fitg. A revair.

Buna notg.

Pon els pajar?

Immediat.

Quant fa quai?

Sis francs e settanta.

Quai è bun.

Grazia fitg. A revair.

Buna notg.

Pudain nus pajar?

Immediat.

Quant fa quai?

Ventg francs e novanta.

Quai è bun.

Grazia fitg. A revair.

Buna notg.

Po ella pajar?

Immediat.

Quant fa quai?

Otg francs e tschuncanta.

Quai è bun.

Grazia fitg. A revair.

Buna notg.

Lecziun 13, exercizi 13, p. 60

a)

Nus **clamain** l'ami perquai che nus **vulain** ir a chasa.

Ella **cloma** l'ami perquai ch'ella **vul** ir a sautar.

Ti **clomas** il scolast perquai che ti **vuls** dumandar insatge.

Vus **clamais** il scolast perquai che vus **vulais** far in exercizi.

Jau **clom** la camariera perquai che jau **vi** pustar.

Ella **cloma** la camariera perquai ch'ella **vul** baiver insatge.

b)

Cur che nus **vulain** ir a chasa, **clamain** nus l'ami.

Cur ch'ella **vul** ir a sautar, **cloma** ella l'ami.

Cur che ti **vuls** dumandar insatge, **clomas** ti il scolast.

Cur che vus **vulais** far in exercizi, **clamais** vus il scolast.

Cur ch'jau **vi** empustar, **clom** jau la camariera.

Cur ch'ella **vul** baiver insatge, **cloma** ella la camariera.

Lecziun 13, exercizi 14, p. 60

Fin cura **dormas ti** normalmain?

*Normalmain **dorm jau** fin las 7.15.*

E vus, fin cura **durmis vus** normalmain?

*Normalmain **durmin nus** fin las 8.30.*

Ed ils uffants, fin cura **dorman els** normalmain?

*Normalmain **dorman els** fin las 9.15.*

E voss um, fin cura **dorma el** normalmain?

*Normalmain **dorma el** fin las 6.45.*

Lecziun 13, exercizi 15, p. 60

a)

Hai anc insatge da mangiar?

Na, i n'ha nagut pli da mangiar.

Avais vus anc insatge d'empustar?

Na, nus n'avain nagut pli d'empustar.

Han els anc insatge da leger?
Na, els n'han nagut pli da leger.

Has ti anc insatge da tadlar?
Na, jau n'hai nagut pli da tadlar.

Avais vus anc insatge da baiver?
Na, nus n'avain nagut pli da baiver.

Han els anc insatge da dumandar?
Na, els n'han nagut pli da dumandar.

Ha ella anc insatge da scriver?
Na, ella n'ha nagut pli da scriver.

Has ti anc insatge da far?
Na, jau n'hai nagut pli da far.

b)

Pustais vus anc insatge?
Na, nus na pustain nagut pli.

Legian els anc insatge?
Na, els na legian nagut pli.

Taidlas ti anc insatge?
Na, jau na taidl(el) nagut pli.

Bavais vus anc insatge?
Na, nus na bavain nagut pli.

Dumondan els anc insatge?
Na, els na dumondan nagut pli.

Scriva ella anc insatge?
Na, ella na scriva nagut pli.

Fas ti anc insatge?
Na, jau na fatsch nagut pli.

Lecziun 13, exercizi 16, p. 61

1. Jau **hai** said. Jau **stoss** baiver insatge.
 Sche ti **vuls** baiver insatge, **stos** ti clamar la camariera.
2. La camariera na **vegn** betg anc. Ella **ha** fitg bler da far.
 Nus **stuain** spetgar in mument.
3. **Guardai** là, la camariera! **Clamai** ella, sche vus **vulais** pustar. Vus **stuais** clamar fin ch'ella **auda**. En questa canera n'**udin** era nus bunamain nagut.
4. La camariera **dumonda**: Tge **dastg jau** purtar?

5. Nus pustain in'aua minerala ed in café. Ils uffants postan natiralmain in glatsch. Els na pon betg spetgar fin che la camariera al porta.
6. Uss stuain nus pajar. Ils uffants èn stanchels ed els han sien. Els ston ir a letg uss.
7. Jau dun ina bunamaun a la camariera. Ella na gudogna betg bler cun giasts che baivan be uschè pauc sco nus.

Translaziun Lecziun 13, p. 61

1. L'ustaria, en la quala nus giain, è bunamain plaina. Nus tschertgain ina maisa libra, ma nus na chattain nagina. Bain, là en il chantun, là pudain nus discurrer nundisturbadamain. Nus vulain empustar, ma la camariera na vegn betg. Finalmain! – Tge dastg jau purtar? – Jau avess gugent/vuless in latg fraid. – E tge bavais Vus? – Jau na baiv nagut, jau prend in glatsch. Poss jau avair/empustar in glatsch? – Natiralmain/Sa chapescha, ma Vus stuais spetgar in mument.
2. Dapi che Bigna è a Genevra, na sa vesan las duas amias betg savens. Perquai han ellas ussa bler da raquintar ina a l'autra. Ellas discurren da quai e da tschai: da lur lavur, da lur plans per il futur/l'avegnir ... Uschia passa il temp svelt/spert. – Igl è bunamain/quasi mesanotg e l'ustaria è vida. Ellas cloman la camariera e pajan. Lura van ellas a chasa. A revair! Buna notg!
3. Fin cura durmis vus la damaun? Fin las diesch. – Poss jau far ina dumonda? Na, betg uss. Spetga in mument! – Cura stuais vus ir a durmir/ir a letg? Cura ch'ils geniturs vegnan a chasa. E sch'els na vegnan betg? Lura spetgain nus fin ch'els telefoneschan/telefonan.

Lecziun 14, exercizi 1, p. 62

1. **Nua** èn Sina e Gada stadas?
Ellas èn stadas a kino.
2. Co ha il film **plaschi** ad ellas? Bain?
3. **Davant** tge vitrinas sa ferman ellas?
*Las vitrinas d'ina **fatschenta** da moda.*
4. Tge è **donn**?
Che la rassa è uschè chara.
5. Tge rassa preferiss Gada?
*La grischa cun **strivlas**.*
Pertge?
***Perquai** ch'ella è **bler** pli eleganta.*
6. Tge rassa stess bain a Sina?
*La blaua sper il vestgì mellen. Ella è sportiva e **tuttina** fina.*
7. Pertge na cumpra Sina betg ella?
*Perquai ch'ella n'ha betg raps **avunda (per il mument)**.*

Lecziun 14, exercizi 2, p. 63

(1)

- Il numer 1 è il mantè.
 Il numer 2 èn ils chalzers.
 Il numer 3 è il vestgì.
 Il numer 4 è la rassa.
 Il numer 5 è il mantè da plievgia.
 Il numer 6 è la tschinta.
 Il numer 7 èn las chautschas.
 Il numer 8 è il pullover.
 Il numer 9 è la chamischa.
 Il numer 10 è la blusa.
 Il numer 11 è il parasol/l'umbrella/il paraplievgia.

2.

Guarda tge bel mantè!

Tgenin?

Quel qua davant.

Guardai tge bella rassa!

Tgenina?

Quella qua davant.

Guardai tge bels chalzers!

Tgenins?

Quels là davos.

Guarda tge bellas chautschas!

Tgeninas?

Quellas là davos.

⇒ Era outras soluziuns pussaivlas!

Lecziun 14, exercizi 3, p. 63

Jau less empruvar quest mantè alv. Dastg jau?

Mo empruvai! Quest mantè alv stat segir bain a vus, meglier ch'il nair.

Jau less empruvar questa rassa verda. Dastg jau?

Mo empruvai! Questa rassa verda stat segir bain a vus, meglier che la blaua.

Jau less empruvar quests chalzers mellens. Dastg jau?

Mo emprova! Quests chalzers mellens stattan segir bain a tai, meglier ch'ils nairs.

Jau less empruvar questas chautschas cotschnas. Dastg jau?

Mo emprova! Questas chautschas cotschnas stattan segir bain a tai, meglier che las grischas.

⇒ Era outras soluziuns pussaivlas!

Lecziun 14, exercizi 4, p. 64

a)

Plascha quest mantè a tai?

Quel ma plascha bain, ma el è memia char.

Plaschan quests chalzers a tai?

Quels ma plaschan bain, ma els èn memia chars.

Plaschan questas chautschas a tai?

Quellas ma plaschan bain, ma ellas èn memia charas.

Plascha questa rassa a tai?

Quella ma plascha bain, ma ella è memia chara.

Plascha quest pullover a tai?

Quel ma plascha bain, ma el è memia char.

Plascha questa chamischa a tai?

Quella ma plascha bain, ma ella è memia chara.

Plascha quest vestgì a tai?

Quel ma plascha bain, ma el è memia char.

Plascha quest mantè da plievgia a tai?

Quel ma plascha bain, ma el è memia char.

Plascha questa tschinta a tai?

Quella ma plascha bain, ma ella è memia chara.

b)

Ta plascha quest mantè?

Gea, ma quel nair stat meglier a tai.

Ta plaschan quests chalzers?

Gea, ma quels nairs stattan meglier a tai.

Ta plaschan questas chautschas?

Gea, ma quellas nairas stattan meglier a tai.

Ta plascha questa rassa?

Gea, ma quella naira stat meglier a tai.

Ta plascha quest pullover?

Gea, ma quel nair stat meglier a tai.

Ta plascha questa chamischa?

Gea, ma quella naira stat meglier a tai.

Ta plascha quest vestgì?

Gea, ma quel nair stat meglier a tai.

Ta plascha quest mantè da plievgia?

Gea, ma quel nair stat meglier a tai.

Ta plascha questa tschinta?

Gea, ma quella naira stat meglier a tai.

c)

Quant custa quest mantè?

Quel n'è betg char, el è bunmartgà. El custa be 170.- francs.

Quant custan quests chalzers?

Quels n'èn betg chars, els èn bunmartgads. Els custan be 120.- francs.

Quant custan questas chautschas?

Quellas n'èn betg charas, ellas èn bunmartgadas. Ellas custan be 59.- francs.

Quant custa questa rassa?

Quella n'è betg chara, ella è bunmartgada. Ella custa be 65.- francs.

Quant custa quest pullover?

Quel n'è betg char, el è bunmartgà. El custa be 49.- francs.

Quant custa questa chamischa?

Quella n'è betg chara, ella è bunmartgada. Ella custa be 36.- francs.

Quant custa quest vestgì?

Quel n'è betg char, el è bunmartgà. El custa be 219.- francs.

Quant custa quest mantè da plievgia?

Quel n'è betg char, el è bunmartgà. El custa be 198.- francs.

Quant custa questa tschinta?

Quella n'è betg chara, ella è bunmartgada. Ella custa be 27.- francs.

Lecziun 14, exercizi 5, p. 64

È quai **tes** mantè?

Na, quai è quel da mia mamma.

È quai **noss** parasol?

Na, quai è quel da ses ami.

Èn quai **lur** chautschas?

Na, quai èn quellas da tes frar.

È quai **vossa** rassa?

Na, quai è quella da nossa sora.

Èn quai **ses** chalzers?

Na, quai èn quels da voss uffants.

È quai **mes** vestgì?

Na, quai è quel da ses frar.

Èn quai **lur** tschintas?

Na, quai èn quellas da mi'amia.

Lecziun 14, exercizi 6, p. 64

a)

Tira en il mantè blau e betg il mantè grisch!

Pertge?

Perquai ch'il mantè blau è pli bel ch'il grisch.

Tira en ils chalzers nairs e betg ils brins!

Pertge?

Perquai ch'ils chalzers nairs èn pli bels ch'ils brins.

Tira en la blusa cotschna e betg las blusa verda!

Pertge?

Perquai che la blusa cotschna è pli bella che la verda.

Tira en las chautschas grischas e betg las chautschas nairas!

Pertge?

Perquai che las chautschas grischas èn pli bellas che las nairas.

Tira en il vestgì mellen e betg il vestgì brin!

Pertge?

Perquai ch'il vestgì mellen è pli bel ch'il vestgì brin.

Tira en la chamischa melna e betg la chamischa cotschna!

Pertge?

Perquai che la chamischa melna è pli bella che la cotschna.

Tira en la rassa verda e betg la rassa blaua!

Pertge?

Perquai che la rassa verda è pli bella che la blaua.

Tira en la giacca brina e betg la giacca alva!

Pertge?

Perquai che la giacca brina è pli bella che l'alva.

b)

Quest mantè blau è pli cumadaivel ch'il grisch.

Quests chalzers nairs èn pli cumadaivels ch'ils brins.

Questa blusa cotschna è pli cumadaivla che la verda.

Questas chautschas grischas èn pli cumadaivlas che las nairas.

Quest vestgì mellen è pli cumadaivel ch'il brin.

Questa chamischa melna è pli cumadaivla che la cotschna.

Questa rassa verda è pli cumadaivla che la blaua.

Questa giacca brina è pli cumadaivla che l'alva.

Lecziun 14, exercizi 7, p. 65

1. Dunna Saluz va en ina fatschenta da vestgadira perquai ch'ella vul cumprar ina rassa.
2. Dunna Saluz emprova models differents.
3. Ina rassa plascha fitg bain a dunna Saluz, ma ella è memia chara. Las outras rassas na la plaschan betg propi.
4. Na, las rassas èn da material different: da saida, da launa, da mangola, da material sintetic e perfin da tgirom.
5. Il model da l'onn passà stat fitg bain a dunna Saluz ed ella al survegn per in pretsch reduci.
6. Ina rassa è memia curta, l'autra fa memia grossa e la terza è tagliada mal.

Lecziun 14, exercizi 8, p. 65

Frau Saluz möchte einen Rock kaufen. Sie geht mit einer Freundin in ein Kleidergeschäft. Die Verkäuferin zeigt ihr einen Rock aus brauner Seide. Er gefällt Frau Saluz sehr gut, aber er ist zu teuer. Die Verkäuferin führt andere Modelle vor/zeigt andere Modelle, aus Wolle, aus Baumwolle, aus Kunstfasern und sogar aus Leder. Frau Saluz probiert sie alle. Einer gefällt ihr nicht, weil er zu kurz ist; der andere macht zu dick, der dritte hat einen schlechten Schnitt. Nachdem Frau Saluz sie alle ohne Erfolg probiert hat, bringt die Verkäuferin noch einen Rock mit Streifen, ein Modell des letzten Jahres. Die Verkäuferin verspricht, ihn zu einem ermässigten Preis zu geben/zu verkaufen. Frau Saluz lässt sich überzeugen, auch diesen zu probieren. „Er steht dir sehr gut“, sagt ihre Freundin. „Nimm diesen!“ Frau Saluz ist zufrieden. Sie entschliesst sich, das Modell des letzten Jahres zu nehmen, das Beste.

Lecziun 14, exercizi 9, p. 65**a)**

Questa rassa è memia curta.

Jau less ina rassa pli lunga.

Quest mantè è memia pitschen.

Jau less in mantè pli grond.

Questa blusa è memia fina.

Jau less ina blusa pli grossa.

Quests chalzers èn memia gronds.

Jau less chalzers pli pitschens.

Questa chamischa è memia stretga.

Jau less ina chamischa pli largia.

Quest vestgì è memia char.

Jau less in vestgì pli bunmartgà.

Questas chautschas èn memia stgiras.

Jau less chautschas pli cleras.

Questa rassa è memia largia.

Jau less ina rassa pli stretga.

Questa giacca è memia grossa.

Jau less ina giacca pli fina.

Questa tschinta è memia lunga.

Jau less ina tschinta pli curta.

b)

È questa rassa memia curta?

Na, ella n'è betg memia cuorta, ella è memia lunga.

È quest mantè memia pitschen?

Na, el n'è betg memia pitschen, el è memia grond.

È questa blusa memia fina?

Na, ella n'è betg memia fina, ella è memia grossa.

Èn quests chalzers memia gronds?

Na, els n'èn betg memia gronds, els èn memia pitschens.

È questa chamischa memia stretga?

Na, ella n'è betg memia stretga, ella è memia largia.

È quest vestgì memia char?

Na, el n'è betg memia char, el è memia bunmartgà.

Èn questas chautschas memia stgiras?

Na ellas n'èn betg memia stgiras, ellas èn memia cleras.

È questa rassa memia largia?

Na, ella n'è betg memia largia, ella è memia stretga.

È questa giacca memia grossa?

Na, ella n'è betg memia grossa, ella è memia fina.

È questa tschinta memia lunga?

Na ella n'è betg memia lunga, ella è memia curta.

Lecziun 14, exercizi 10, p. 66

Co è il vestgì ch'ella cumpra?

Il vestgì ch'ella cumpra è fitg elegant.

Co è la tschinta che jau cumpr?

La tschinta che ti cumpras è memia lada.

Co èn ils chalzers che nus cumprain?

Ils chalzers che vus cumprais èn main stretgs.

Co è la giacca che ti cumpras?

La giacca che jau cumpr è pli grossa.

Co è il chapè ch'els cumpran?

Il chapè ch'els cumpran è pli char.

Co èn las chautschas ch'ella cumpra?

Las chautschas ch'ella cumpra èn main ladas.

Co è la blusa che vus cumprais?

La blusa che nus cumprain è fitg gronda.

⇒ Era outras soluziuns pussaivlas!

Lecziun 14, exercizi 11, p. 66

El dovra ina chamischa.

Tge grondezza?

40.

Il 40 n'avain nus betg pli.

Nus duvrain chalzers.

Tge grondezza?

8½.

Il 8½ n'avain nus betg pli.

Jau dovr in chapè.

Tge grondezza?

59.

Il 59 n'avain nus betg pli.

Ellas dovrain chautschas.

Tge grondezza?

38.

Il 38 n'avain nus betg pli.

Vus duvrais ina tschinta.

Tge grondezza?

75.

Il 75 n'avain nus betg pli.

Lecziun 14, exercizi 12, p. 66

El dovra blers raps.

Ella dovra pli blers raps ch'el.

Nus duvrain blers raps.

Vus duvrais pli blers raps che nus.

Jau dovr blers raps.

Ti dovras pli blers raps che jau.

Ellas dovrain blers raps.

Vus duvrais pli blers raps ch'ellas.

Lecziun 14, exercizi 13, p. 66

Jau less empruvar la rassa en vitrina.

Tgenina?

Quella blaua.

In mument. Jau port ella.

Grazia fitg.

Co stat ella?

Ella è in pau stretga. Dastg jau empruvar ina pli largia?

Jau stun mal. Quai è la davosa da quel model.

Jau less empruvar il mantè en vitrina.

Tgenin?

Quel brin.

In mument. Jau port el.

Grazia fitg.

Co stat el?

El è in pau curt. Dastg jau empruvar in pli lung?

Jau stun mal. Quai è il davos da quel model.

Jau less empruvar ils chalzers en vitrina.

Tgenins?

Quels nairs.

In mument. Jau port els.

Grazia fitg.

Co stattan els?

Els èn in pau pitschens. Dastg jau empruvar pli gronds?

Jau stun mal. Quai èn ils davos da quel model.

Jau less empruvar la chamischa en vitrina.

Tgenina?

Quella grischa.

In mument. Jau port ella.

Grazia fitg.

Co stat ella?

Ella è in pau chara. Dastg jau empruvar ina pli bunmartgada?

Jau stun mal. Quai è la davosa da quel model.

Jau less empruvar las chautschas en vitrina.

Tgeninas?

Quellas alvas.

In mument. Jau port ellas.

Grazia fitg.

Co stattan ellas?

Ellas èn in pau stretgas. Dastg jau empruvar quellas/da quellas pli largias?

Jau stun mal. Quai èn las davosas da quel model.

Jau less empruvar il pullover en vitrina.

Tgenin?

Quel grisch.

In mument. Jau port el.

Grazia fitg.

Co stat el?

El è in pau gross. Dastg jau empruvar in pli fin?

Jau stun mal. Quai è il davos da quel model.

Lecziun 14, exercizi 14, p. 67

a)

Las dunnas sa ferman / stattan avant la fatschenta da moda. Ellas guardan las vitrinas. La vestgadira las plascha. Dunna Saluz less cumprar ina rassa. Perquai va / entra ella uss en la fatschenta. La vendidra la mussa bleras rassas. Dunna Saluz emprova tuttas. Ella na sa betg sa decider tgenina prender. La vendidra cussegli ella dad empruvar il model da l'onn passà. Ella empermetta da dar quel per in pretsch reduci. Dunna Saluz è cuntenta.

b)

Sonja cumpra in pullover da launa, ina blusa da saida, ina rassa da mangola fitg chara ed in pèr buns chalzers da tgirom. Per ses ami cumpra ella ina chamischa cun strivlas.

⇒ Era autras soluziuns pussaivlas!

Translaziun Lecziun 14, p. 67

1. Quests chalzers èn memia gronds. Tgenins? – La tschinta da tgirom è memia curta. Tgenina?
– Las chautschas èn memia stretgas. Ellas na ma plaschan betg. – Il chapè è memia lartg / lad.
N'avais Vus betg in auter model? – Quai è memia bler / memia pauc. – Jau n'hai betg avunda daners. Jau dovr(el) anc 20 francs. – Na lavurais vus betg avunda? Bain, bain. Pertge? – Donn ch'il mantè da plievgia è uschè char / ch'ella na po betg sa decider da vegnir cun nus / che la chamischa cotschna na ta plascha betg meglier.
2. Jau preferiss la blusa strivlada/sdrimada, ella è bler pli bella che l'autra ed ella ta va meglier.
– E tge dis ti da questa rassa? Da tgenina? – Na vuls ti betg empruvar ella? Quai è in model da l'onn passà, navair/u betg/ubain? N'avais Vus betg insatge pli elegant?

Lecziun 15, exercizi 1, p. 69

a)

1. Dapi ch'ils uffants èn gronds, avain nus bler temp liber. Nus avain schizunt memia bler. Mintgatant ans sentin nus isolads. Perquai lessan nus far insatge per outra glied... gidar ina persuna pli passada per exempel... u pertgirar uffants... Nus na savain betg adina be ir a spass u far chaltschiel...
2. Nus legiain bler, surtut romans e gasettas; nus tadlain savens musica classica e jazz. Ina giada u l'otra giain nus a kino. Nus ans interessain spezialmain per linguatgs e per terras estras. Nus siemiain da viadis enturn il mund...
3. Noss temp liber? Quai n'enconuschain nus betg. Nus essan vendidras / vendiders en in negozi. Dasperas avain nus dus uffants dad educar. Quai basta... La saira essan nus uschè stanclas / stanchels che nus na pudain gnanc guardar televisiun.
4. Nus n'avain mai lungurella. Nus avain adina insatge da far: nus faschain sezs tut las reparaturas en chasa ed en garascha, nus zambregiain cun ils uffants, nus essan en l'uniun da tir, ed il settember giain nus natiralmain a chatscha.
5. Nus faschain fitg bler sport. La stad dain nus ballape e nus giain a curren. Mintgatant giain nus era a nudar. L'enviern faschain nus passlung... e la saira giain nus magari a sautar cun in'amia.

Lecziun 15, exercizi 1, p. 69

b)

Dunna Casparis:

- Avais vus bler temp liber dapi ch'ils uffants èn gronds?
- As sentis vus mintgatant isolada?
- Tge vulais vus far per evitar l'isolaziun?

Not Stupan:

- Tge fas ti en tes temp liber?
- Per tge t'interesseschas ti spezialmain?
- Da tge siemias ti?

Dunna Lozza:

- Tge faschais vus en voss temp liber?
- Tge essas vus da professiun?
- Tge faschais vus la saira?

Gion Derungs:

- Tge fas ti en tes temp liber?
- Tge hobis has ti?

Rico Cavigelli:

- Tge fas ti en tes temp liber?
- Tge sports fas ti la stad, tgenins l'enviern?
- Tge fas ti la saira?

⇒ Era outras soluziuns pussaivlas!

Lecziun 15, exercizi 2, p. 69

1. **Mintgatant** / **Magari** ma sent jau isolada.
2. Ella s'interessescha **surtut** per terras estras.
3. Mes frar è **en l'uniun** da ballape.
4. Ella sto **educar** suletta ils dus uffants.
5. Mintgatant **pertgira** tia tatta **ils** uffants.

Lecziun 15, exercizi 3, p. 69

a)

Tge dat Marc?

Marc dat ballape.

Tge dais vus?

Nus dain in matsch.

Tge das ti?

Jau dun tennis.

Tge dattan ils uffants?

Ils uffants dattan in gieu.

Tge dain nus?

Nus dain jass.

Tge dais vus?

Nus dain la bucca.

b)

Dat Marc jass?

Na, el na dat betg gugent jass, el dat pli gugent ballape.

Dais vus la bucca?

Na, nus na dain betg gugent la bucca, nus dain pli gugent in matsch.

Das ti ballape?

Na, jau na dun betg gugent ballape, jau dun pli gugent tennis.

Dattan ils uffants in matsch?

Na, els na dattan betg gugent in matsch, els dattan pli gugent in gieu.

Dain nus tennis?

Na, nus na dain betg gugent tennis, nus dain pli gugent jass.

Dais vus in gieu?

Na, nus na dain betg gugent in gieu, nus dain pli gugent la bucca.

⇒ Era autras soluziuns pussaivlas!

Lecziun 15, exercizi 4, p. 69

Tge taidla el pli gugent? Plattas u cassetas?

El taidla pli gugent plattas che cassetas.

Tge tadlais vus pli gugent? In concert u in'opera?

Nus tadlain pli gugent in concert che in'opera.

Tge taidlas ti pli gugent? Musica populara u musica classica?

Jau taidl pli gugent musica populara che musica classica.

Tge taidlan els pli gugent? Las novitads u in'emissiun politica?

Els taidlan pli gugent las novitads che in'emissiun politica.

Tge tadlais vus pli gugent? In toc teater u in gieu auditiv?

Nus tadlain pli gugent in toc teater che in gieu auditiv.

Lecziun 15, exercizi 5, p. 70

a)

Mes frar va darar a nudar, ma savens a currer.

Nus giain darar a chantar, ma savens a visitar parents.

Ti vas darar ad in concert, ma savens a referats.

Vus giais darar tar il dentist, ma savens tar il medi.

Jau vom darar en iert, ma savens en l'ustaria.

Els van darar a dar in gieu, ma savens a guardar in matsch.

b)

Mes frar va main savens a nudar che a currer.

Nus giain main savens a chantar che a visitar parents.

Ti vas main savens ad in concert che a referats.

Vus giais main savens tar il dentist che tar il medi.

Jau vom main savens en iert che a/en l'ustaria.

Els van main savens a dar in gieu che a guardar in matsch.

Lecziun 15, exercizi 6, p. 72

a)

1. Per tge **s'interess(esch)a il student?**
*El **s'interess(esch)a** per linguatgs esters.*
2. Per tge **as interessais vus?**
***Nus ans interessain** per litteratura moderna.*
3. **T'interess(esch)as ti** per musica populara?
*Gea, **jau m'interess(esch)** per musica populara.
u: Na, **jau na m'interess(esch)** betg per musica populara.*
4. Per tge **s'interess(esch)an tes fragliuns?**
***Mes fragliuns s'interess(esch)an** per istorgia svizra.*
5. **As interessais vus** per art modern?
*Gea, **nus ans interessain** per art modern.
u: Na, **nus n'ans interessain** betg per art modern.*
6. Per tge **t'interesseschas ti?**
***Jau m'interess(esch)** per politica.*

b)

1. Dunna Casparis sa senta in pau isolada.
2. Nus ans sentin mintgatant isolads / isoladas.
3. La gliעד veglia sa senta savens isolada.
4. Na ta sentas ti mai isolà, Toni?
5. Ses fragliuns na sa sentan betg isolads.
6. E vus, as sentis vus isolads / isoladas qua en il vitg?

Lecziun 15, exercizi 7, p. 70

Nua sa ferma el?

El sa ferma sper la staziun.

Nua as fermais vus?

Nus ans fermain sper la posta.

Nua ta fermas ti?

Jau ma ferm sper il spital.

Nua sa ferman els?

Els sa ferman sper l'ustaria.

Nua as fermais vus?

Nus ans fermain sper la fatschenta da moda.

Nua ta fermas ti?

Jau ma ferm sper il bajetg da la segiranza.

Lecziun 15, exercizi 8, p. 71

1. Faschais vus era sport?

Gea, jau fatsch bler sport, surtut passlung.

2. Faschais vus era chaltschiel?

Gea, jau fatsch bler chaltschiel, surtut pullovers per mes biadis.

3. Legiais vus era?

Gea, jau legel bler, surtut gasettas e romans.

4. Gidais vus era insatgi?

Gea, jau gid bler, surtut persunas pli passadas.

5. Tادلais vus era radio?

Gea, jau taidl/taidlel bler radio, surtut las novitads.

6. Emprendais vus era insatge?

Gea, jau emprend bler, surtut linguatgs esters.

7. Siemiais vus era insatge?

Gea, jau siemiel bler, surtut da terras estras.

8. Zambregiais vus era?
Gea, jau zambregel bler, surtut cun lain e cun metal.

Lecziun 15, exercizi 9, p. 71

a)

1. Ha ella lungurella?
Na, ella n'ha mai lungurella.
2. Pertgiras ti ils uffants?
Na, jau na pertgir mai ils uffants.
3. Gida ella outra glied?
Na, ella na gida mai outra glied.
4. Vas ti a teater?
Na, jau vom mai a teater.
5. Siemias ti d'in lung viadi?
Na, jau na siemiel mai d'in lung viadi.
6. Zambregias ti cun tes uffants?
Na, jau na zambregel mai cun mes uffants.
7. Fas ti chaltschiel?
Na, jau na fatsch mai chaltschiel.
8. Sa senta ella isolada?
Na, na ella sa senta mai isolada.

b)

1. Han ellas savens lungurella?
Na, ellas n'han bunamain mai lungurella.
2. Pertgirais vus savens ils uffants?
Na, nus na pertgirain bunamain mai ils uffants.
3. Gidan ellas savens outra glied?
Na, ellas na gidan bunamain mai outra glied.
4. Giais vus savens a teater?
Na, nus na giain bunamain mai a teater.
5. Siemiais vus savens d'in lung viadi?
Na, nus na siemiain bunamain mai d'in lung viadi.
6. Zambregiais vus savens cun voss uffants?
Na, nus na zambregiain bunamain mai cun noss uffants.
7. Faschais vus savens chaltschiel?
Na, nus na faschain bunamain mai chaltschiel.
8. Sa sentan ellas savens isoladas?
Na, ellas na sa sentan bunamain mai isoladas.

Lecziun 15, exercizi 10, p. 71

Na dovras ti mai il pledari?

Bain, bain, mintgatant dovr jau era il pledari.

Na dormas ti mai da mezdi?

Bain, bain, mintgatant dorm jau era da mezdi.

Na gudognas ti mai dapli?

Bain, bain, mintgatant gudogn jau era dapli.

Na siemias ti mai da quel viadi?

Bain, bain, mintgatant siemiel jau era da quel viadi.

Na tiras ti mai en quest vestgì?

Bain, bain, mintgatant tir jau era en quest vestgì.

Na prendas ti mai resguard sin els?

Bain, bain, mintgatant prend jau era resguard sin els.

Na taidlas ti mai musica classica?

Bain, bain, mintgatant taidl/taidlel jau era musica classica.

Na fas ti mai chaltschiel?

Bain, bain, mintgatant fatsch jau era chaltschiel.

Lecziun 15, exercizi 11, p. 71

Vesas ti insatgi?

Na, jau na ves nagin.

Tschertgan els insatge?

Na, els na tschertgan nagut.

Gidais vus insatgi?

Na, nus na gidain nagin.

Zambregian els insatge?

Na, els na zambregian nagut.

Postas ti anc insatge?

Na, jau na post nagut pli.

Enconuschais vus insatgi?

Na, nus n'enconuschain nagin.

Telefoneschas ti ad insatgi?

Na, jau na telefonesch a nagin.

Dovras ti anc insatge?

Na, jau na dovr nagut pli.

Lecziun 15, exercizi 12, p. 72

L'emprim **fa ella** il tegnairchasa, suenter **taidla ella** in'emissiun.

L'emprim **lavorain nus** en iert, suenter **dain nus** in gieu.

L'emprim **finesch jau** la lavur, suenter **zambregel jau** cun vus.

L'emprim **emprendas ti** ils plets, suenter **sas ti** leger in pau.

L'emprim **gidais vus** la mamma, suenter **astgais vus** ir a spass.

L'emprim **dun jau** in gieu, suenter vom **jau** a letg.

L'emprim **legiain nus** la gasetta, suenter **scrivain nus** la brev.

L'emprim **fan ellas** chaltschiel, suenter **legian ellas** in cudesch.

Lecziun 15, exercizi 13, p. 72

1. **Dapi** che ses uffants èn gronds, ha dunna Casparis bler temp liber. Ella less far insatge per outra gliעד **perquai** ch'ella sa senta in pau isolada. Ma ella na sa betg **sch'**ella chatta ina lavur adattada.
2. **Cura** che dunna Lozza turna da la lavur, è ella **uschè** stancla ch'ella na po gnanc guardar televisiun. Ella avess basegn da vacanzas. Pertge na va ella betg davent in pèr dis? **Pervia** dals uffants. Els na vulan betg star sulets a chasa.
3. **Dapi** che signur Derungs zambregia pli savens cun ses uffants, ha el ina meglra relaziun cun els. Els al gidan **cura** ch'el fa reparaturas ed els vulan era ir a sajettar cun el. Il settember dentant na prenda signur Derungs betg bler temp per ses pitschens. Pertge betg? **Pervia** da la chatscha. **Cura** che quella entschaiva, è signur Derungs **uschè** agità ch'el n'ha betg pazienza cun ils uffants.

Translaziun Lecziun 15, p. 72

1. Dunna Casparis less/vuless gidar outra glied. Dapi che ses uffants èn gronds, ha ella memia pauc da far. – Jau less/vuless far in viadi enturn il mund, ma jau n'hai betg avunda daners. – Sia figlia less/vuless pertgirar uffants/guardar d'uffants, ma ella n'enconuscha nagin cun/che ha uffants pitschens. – Mes frar less/vuless ir a chatscha, ma el na dastga betg, perquai/cunquai ch'el n'ha anc betg 20 onns/ch'el n'è anc betg 20.
2. Nus avain bler temp liber, schizunt/perfin memia bler, ma nus n'avain mai lungurus/ma nus n'avain mai lungurella/ma nus n'avain mai che sumeglia lung. Il cuntrari: mintgatant/bainduras na savain nus betg nua prender il temp per tut quai che nus vulain/lain far.
3. Tادلais vus savens novitads? Quasi adina. – Ed emissiuns politicas? Darar, quasi mai. – Tge tادلais vus lura? Surtut/Cunzunt musica, mintgatant/ina giada u l'outra in gieu auditiv. – E tge musica tادلais vus pli gugent, musica populara u classica? La musica populara plascha meglier a nus/ans plascha meglier. Ed a tai? – A mai? Jau taidl/taidlel gugent musica ligera, ma surtut linguas estras. Perquai fatsch jau era viadis en pajais lontans.

Lecziun 16, exercizi 1, p. 73

1. Ils uffants dals Spinas èn **bunamain** creschids.
2. Per **raschuns** finanzialas èn els anc a chasa.
3. Ils geniturs èn **leds** da quai.
4. Dunna Spinas tgira **da tuttas** sorts flurs.
5. Ella **ha grond plaschair** da ses iert.
6. Cristina **s'engascha** era per l'uniun da dunnas.
7. **Ultra da quai** va ella a chantar.
8. Ses um è **commember** d'ina partida.

Lecziun 16, exercizi 2, p. 74

1. Cristina è ina dunna **senza** energia.
2. Ella va **darar** a visitar ses parents.
3. Ses uffants èn a chasa **pli pauc** / **main** per raschuns finanzialas che affectivas.
4. Toni Spinas n'ha betg ina **nauscha/schleta** piazza.
5. **Suenter** la lavur va el magari en l'ustaria.
6. El **ha bler / n'ha betg pauc** contact cun ses conuschents.

Lecziun 16, exercizi 3, p. 74

Dunna Spinas **s'occup(esch)a da** ses iert.

Nus ans **occupain da la** fatschenta.

Ti t'**occup(esch)as dal** viadi.

Tes fragliuns na **s'occup(esch)an da** nagut.

Vus **as occupais da** glied veglia.

Lecziun 16, exercizi 4, p. 74

Da tgi t'occupas ti?

Jau m'occup dals uffants.

Da tge uffants?

Dals uffants da mia sora.

Da tge s'occupa ella?

Ella s'occupa da las finanzas.

Da tge finanzas?

Da las finanzas da l'uniun.

Da tge as occupais vus?

Nus ans occupain da l'iert.

Da tge iert?

Da l'iert dals vischins.

Da tgi s'occupan els?

Els s'ccupan dals commembers.

Da tge commembers?

Dals commembers passivs.

Da tge ans occupain nus?

Nus ans occupain dals raps.

Da tge raps?

Dals raps da la segiranza.

Da tgi as occupais vus?

Nus ans occupain dals malsauns.

Da tge malsauns?

Dals malsauns dal vitg.

Da tge s'occupa ella?

Ella s'occupa da las relaziuns.

Da tge relaziuns?

Da las relaziuns dals clients.

Lecziun 16, exercizi 5, p. 74

A tgi sa preschenta el?

El sa preschenta al directur da la scola.

A tgi sa preschentan els?

Els sa preschentan al scolast da Mario.

A tgi as preschentais vus?

Nus ans preschentain al president da la partida.

A tgi ta preschentas ti?

Jau ma preschent als commembers da l'uniun.

A tgi ans preschentain nus?

Nus ans preschentain al patrun da la fabrica.

Lecziun 16, exercizi 6, p. 75

Per tge s'engascha el?

El na s'engascha per nagut.

Quai n'è betg vair. El s'engascha per la partida democratica.

Per tgi t'engaschas ti?

Jau na m'engasch per nagin.

Quai n'è betg vair. Ti t'engaschas per ils malsauns.

Per tge s'engaschan els?

Els na s'engaschan per nagut.

Quai n'è betg vair. Els s'engaschan per ina politica pli transparenta.

Per tge as engaschais vus?

Nus n'ans engaschain per nagut.

Quai n'è betg vair. Vus as engaschais per l'uniun da dunnas.

Per tgi s'engascha ella?

Ella na s'engascha per nagin.

Quai n'è betg vair. Ella s'engascha per ils uffants.

Per tge t'engaschas ti?

Jau na m'engasch per nagut.

Quai n'è betg vair. Ti t'engaschas per il gaud malsaun.

Per tge as engaschais vus?

Nus n'ans engaschain per nagut.

Quai n'è betg vair. Vus as engaschais per meglras relaziuns cun ils giuvens.

Lecziun 16, exercizi 7, p. 75

Cun tgi s'entaupa el oz?

Oz s'entaupa el cun si'onda.

Cun tgi t'entaupas ti oz?

Oz m'entaup jau cun mes aug.

Cun tgi as entupais vus oz?

Oz ans entupain nus cun noss fragliuns.

Cun tgi s'entaupan els oz?

Oz s'entaupan els cun lur geniturs.

Cun tgi t'entaupas ti oz?

Oz m'entaup jau cun mes biadi.

Cun tgi as entupais vus oz?

Oz ans entupain nus cun noss patrun.

Lecziun 16, exercizi 8, p. 75

1. Ils uffants **sa vestgeschan** spert.
2. Nus ans **entupain** davant la banca.
3. La mamma **s'occup(esch)a** da las lavurs da chasa.
4. **As participais** vus a la festa?
5. Jau **ma stgjis** tar il client.
6. Ils autos **sa ferman** davant la staziun.
7. Vus stuais **as preschentar** al directur.
8. Ti **ta pinas/preparas** per ir a kino.

9. Jau ma driz al directur da la scola.
10. Nus ans adattain memia spert als esters.
11. Els sa dattan bregia da discurren rumantsch.
12. Nus ans sentin sfurzads d'ans adattar als auters.
13. La saira hai jau magari bregia da ma durmentar.

Lecziun 16, exercizi 9, p. 75

El vul sa fermar sper la staziun.

E vus?

Nus vulain ans fermar davant la posta.

E ti?

Jau vi ma fermar sur la baselgia.

Ed els?

Els vulan sa fermar sut la piazza da gieu.

E vus?

Nus vulain ans fermar sper il bogn avert.

E ti?

Jau vi ma fermar sper la banca chantunala.

Lecziun 16, exercizi 10, p. 76

Avais vus ils medems interess sco voss um?

Na, jau hai auters interess ch'el.

S'engascha ella per las medemas uniuns sco ses fragliuns?

Na, ella s'engascha per autras uniuns ch'els.

Visitas ti ils medems malsauns sco tia quinada?

Na, jau visit auters malsauns ch'ella.

Tgiran els las medemas relaziuns sco lur geniturs?

Na, els tgiran autras relaziuns ch'els.

Vegnis vus per las medemas raschuns sco vossa figlia?

Na, nus vegnin per autras raschuns ch'ella.

Entaupas ti la medema gliעד sco ti'amia?

Na, jau entaup outra gliעד ch'ella.

Lecziun 16, exercizi 11, p. 76

1. Plascha quella chamischa a tai?
Ta plascha quella chamischa?
Quella na ma plascha betg uschè bain sco tschella.
2. Plaschan quels chalzers a vus?
As plaschan quels chalzers?
Quels n'ans plaschan betg uschè bain sco tschels.
3. Plascha quella tschinta ad ella?
La plascha quella tschinta?
Quella na la plascha betg uschè bain sco tschella.
4. Plascha quel parisol a tai?
Ta plascha quel parisol?
Quel na ma plascha betg uschè bain sco tschel.
5. Plaschan quellas chautschas a vus?
As plaschan quellas chautschas?
Quellas n'ans plaschan betg uschè bain sco tschellas.
6. Plaschan quels vestgids ad els?
Als plaschan quels vestgids?
Quels n'als plaschan betg uschè bain sco tschels.

Lecziun 16, exercizi 12, p. 76

1. Jau **ta** gid, ti **ma** gidas.
2. Els **ans** vesan, nus **als** vesain.
3. Ti **las** tschertgas, ellas **ta** tschertgan.
4. Nus **as** salidain, vus **ans** salidais.
5. Vus **al** preschentais, el **as** preschenta.

Lecziun 16, exercizi 13, p. 76

1. Vendas ti la chasa?
Na, betg anc, ma jau la vend forsa pli tard.
2. Cumprais vus las sutgas?
Na, betg anc, ma nus las cumprain forsa pli tard.
3. Salidais vus ils participants?
Na, betg anc, ma nus als salidain forsa pli tard.
4. Emprova ella la rassa?
Na, betg anc, ma ella l'emprova forsa pli tard.
5. Scrivais vus a voss ami?
Na, betg anc, ma nus al scrivin forsa pli tard.

6. Gidan els ils uffants?
Na, betg anc, ma els als gidan forsa pli tard.
7. Telefonais vus a la dunna?
Na, betg anc, ma nus la telefonain forsa pli tard.
8. Engrazian els a l'aug?
Na, betg anc, ma els al engrazian forsa pli tard.
9. Emprendas ti ils plets?
Na, betg anc, ma jau als emprend forsa pli tard.
10. Pajais vus la mobiglias?
Na, betg anc, ma nus las pajain forsa pli tard.

Lecziun 16, exercizi 14, p. 77

1. Tgi fa la reparaturas? Ti tez?
Gea, las reparaturas fatsch jau mez.
2. Tgi educescha ils uffants? Ella sezza?
Gea, ils uffants educescha ella sezza.
3. Tgi pertgira ils uffants? Vus sezs?
Gea, ils uffants pertgirain nus sezs.
4. Tgi dat ils curs? Els sezs?
Gea, ils curs dattan els sezs.
5. Tgi scriva las brevs? Vus sezs?
Gea, las brevs scrivain nus sezs.
6. Tgi s'occupa da las finanzas? Ti tez?
Gea, da las finanzas m'occup jau mez.

Translaziun Lecziun 16, p. 77

1. Dunna Spinass n'ha betg ils medems interess sco ses um. Ella chanta gugent/Ella ha plaschair da chantar ed ella ha gugent contact cun autra glied. Perquai s'engascha ella er en il chor ed en l'uniun da dunnas. Daspera(s)/Ultra da quai s'occupa/s'occupescha ella anc da ses grond iert, ed ella visita regularmain ses parents. Danunder prenda ella il temp per tut questas activitads? Na dovran ses uffants betg pli ella/Na la dovran ses uffants betg pli? Èn tuts dus/omadus gia creschids?
2. Signur Spinass è en ina partida, ma el n'è betg in commember fitg activ. El va darar ad ina radunanza da partida, ma el politisescha gugent cun amis ed enconuschents. – Mintgatant passenta el er ina saira en l'ustaria per tgirar sias relaziuns.
Il davos temp/L'ultim temp na dorma signur Spinass betg bain. Sch'el na po betg durmir, legia el mintgatant fin mesanotg. Lura/Alura è el uschè stanchel ch'el n'ha nagina fadia/bregia/stenta pli da sa durmentar.

Lecziun 17, exercizi 2, p. 79

1. **Cura** ch'il svegliarin stgalina, leva dunna Caderas.
2. **Durant** ch'ella prepara l'ensolver, taidla ella musica.
3. I va ditg **fin** ch'ils uffants vegnan.
4. Sonja mangia pauc **pervia** da la lingia.
5. Martin n'ha betg temp da mangiar **perquai** ch'el leva memia tard.
6. Signur Caderas perencunter n'è betg cuntent **sch'**el na survegn betg in ensolver endretg.
7. **Cura** ch'els han ensulvì, va mintgin per ses fatg.
8. Signur Caderas na sa betg anc **sch'**el vegn a gentar da mezdi.

Lecziun 17, exercizi 3, p. 79

1. Durant che Martin sa lava, prepara sia mamma l'ensolver.
2. Durant che nus ensolvain, tadlain nus las novitads.
3. Durant che vus faschais ils letgs, nettegiain nus l'abitaziun.
4. Durant che ti ta tiras en, telefonescha el al medi.
5. Durant ch'il pitschen dorma, vom jau a cumprar en.

Lecziun 17, exercizi 4, p. 80***Dunna Caderas:***

Cur che dunna Caderas ha fatg sia tualetta, **fa ella** ensolver e **metta** maisa.

Lura **cloma ella** ils uffants che **dorman** anc.

Cur ch'els vegnan, **baiva ella** in cuppin café e **mangia** ina talgia paun.

Suenter **fa** dunna Caderas il tegnairchasa: **ella prenda** giu da maisa, **lava** giu la vaschella, **fa** ils letgs, **nettegia** l'abitaziun e **dat** aua a las flurs.

Enturn las nov **va ella** a far cumissiuns.

L'emprim **va ella** sin posta e **paja** ils quints.

Lura **cumpra ella** charn tar il mazler.

Suenter **va ella** en la pasternaria per il paun.

Per il rest **va ella** en butia.

Cur ch'ella ha finì, **turna ella** a chasa cun sias tastgas plainas.

Ussa **svida ella** la chascha da brevs.

Lura **ruaussa ella** in mument perquai ch'ella è stancla.

Ella **giascha** giu sin il canapé e **legia** la gasetta.

Lura **èsi** uras dad ir a preparar il gentar.

nus:

Cur che **nus avain fatg nossa** tualetta, **faschain nus** ensolver e **mettain** maisa.

Lura **clamain nus** ils uffants che **dorman** anc.

Cur ch'els vegnan, **bavain nus** in cuppin café e **mangian** ina talgia paun.

Suenter **faschain nus** il tegnairchasa: **nus prendain** giu da maisa, **lavain** giu la vaschella, **faschain** ils letgs, **nettegian** l'abitaziun e **dain** aua a las flurs.

Enturn las nov **giain nus** a far cumissiuns.

L'emprim **giain nus** sin posta e **pajain** ils quints.

Lura **cumprain nus** charn tar il mazler.

Suenter **giain nus** en la pasternaria per il paun.

Per il rest **giain nus** en butia.

Cur che **nus avain finì, turnain nus** a chasa cun **nossas** tastgas plainas.

Ussa **svidain nus** la chascha da brevs.

Lura **ruassain nus** in mument perquai che **nus essan stanchels**.

Nus giaschian giu sin il canapé e **legian** la gasetta.

Lura **èsi** uras dad ir a preparar il gentar.

Lecziun 17, exercizi 4, p. 80

els:

Cur ch'**els han fatg lur** tualetta, **fan els** ensolver e **mettan** maisa.

Lura **cloman els** ils uffants che **dorman** anc.

Cur ch'els vegnan, **baivan els** in cuppin café e **mangian** ina talgia paun.

Suenter **fan els** il tegnairchasa: **els prendan** giu da maisa, **lavan** giu la vaschella, **fan** ils letgs, **schubregian** l'abitaziun e **dattan** aua a las flurs.

Enturn las nov **van els** a far cumissiuns.

L'emprim **van els** sin posta e **pajan** ils quints.

Lura **cumpran els** charn tar il mazler.

Suenter **van els** en la pasternaria per il paun.

Per il rest **van els** en butia.

Cur ch'**els han finì, turnan els** a chasa cun **lur** tastgas plainas.

Ussa **svidan els** la chascha da brevs.

Lura ruaussan els in mument perquai ch' els èn stanchels.

Els giaschan giu sin il canapé e legian la gasetta.

Lura èsi uras dad ir a preparar il gentar.

Lecziun 17, exercizi 5, p. 80

a)

Jau baiv era aua sche jau hai said.

Ti mangias insatge sche ti has fom

El telefonescha a nus sch'el ha temp.

Nus giain a letg sche nus avain sien.

Vus cumprais in auto nov sche vus avais raps.

Ils uffants cloman nus sch'els han tema.

b)

Sche jau hai said, baiv jau era aua.

Sche ti has fom, mangias ti insatge.

Sch'el ha temp, telefonescha el a nus.

Sche nus avain sien, giain nus a letg.

Sche vus avais raps, cumprais vus in auto nov.

Sch'ils uffants han tema, cloman els nus.

Lecziun 17, exercizi 6, p. 80

nus:

Da tge uras ensulvain nus oz?

Oz ensulvain nus pli baud che ier.

E damaun?

Damaun ensulvain nus pli tard che oz.

Da tge uras gentain nus oz?

Oz gentain nus pli tard che ier.

E damaun?

Damaun gentain nus pli baud che oz.

Da tge uras tschanain nus oz?

Oz tschanain nus pli baud che ier.

E damaun?

Damaun tschanain nus pli tard che oz.

ti:

Da tge uras ensolvas ti oz?

Oz ensolv jau pli baud che ier.

E damaun?

Damaun ensolv jau pli tard che oz.

Da tge uras gentas ti oz?

Oz gent jau pli tard che ier.

E damaun?

Damaun gent jau pli baud che oz.

Da tge uras tschainas ti oz?

Oz tschain jau pli baud che ier.

E damaun?

Damaun tschain jau pli tard che oz.

vus:

Da tge uras ensulvais vus oz?

Oz ensulvain nus pli baud che ier.

E damaun?

Damaun ensulvain nus pli tard che oz.

Da tge uras gentais vus oz?

Oz gentain nus pli tard che ier.

E damaun?

Damaun gentain nus pli baud che oz.

Da tge uras tschanais vus oz?

Oz tschanain nus pli baud ch'ier.

E damaun?

Damaun tschanain nus pli tard che oz.

Lecziun 17, exercizi 6, p. 80**els:**

Da tge uras ensolvan els oz?

Oz ensolvan els pli baud che ier.

E damaun?

Damaun ensolvan els pli tard che oz.

Da tge uras gentan els oz?

Oz gentan els pli tard che ier.

E damaun?

Damaun gentan els pli baud che oz.

Da tge uras tschainan els oz?

Oz tschainan els pli baud che ier.

E damaun?

Damaun tschainan els pli tard che oz.

Lecziun 17, exercizi 7, p. 81

1. Ils Paris **han midà** chasa. Els **han chattà** l'abitaziun ch'els **han tschertgà** dapi in onn.
2. Jau **hai pajà** be milli francs per la stgaffa veglia che jau **hai cumprà**.
3. Pertge **avais vus engrazià** a quella matta? *Perquel ch'ella ans **ha gidà** l'entir di.*
4. **Has ti dumandà** tia sora sch'ella è d'accord cun tia proposta? *Natiralmain. Jau l'**hai dumandà** cur che jau l'**hai telefonà**.*
5. Suentermesdi **avain nus sunà** in pau clavazin, ma nus **n'avain betg exercità** ditg.
6. Mia figlia **ha gudagnà** sezza ses daners da satg/giaglioiffa. Ella **ha pertgirà** in pèr giadas ils uffants dal vischin.
7. Co ha num la giuvna che ti **has solidà**? *Jau na sai betg pli. Jau **hai embridà** co ch'ella ha num. Danunder enconuschas ti ella? Jau **hai sautà** cun ella ina saira. Dapi lura **n'hai jau mai pli entupà ella** fin oz.*

Lecziun 17, exercizi 8, p. 83

1)

1. Tgi cloma ella?
Ella cloma il mat.
2. Tge preparais vus?
Nus preparain l'ensolver.
3. Tge mangias ti?
Jau mangel ina talgia paun.
4. Tge lavan els giu?
Els lavan giu la vaschella.
5. Quant ditg nettegiais vus?
Nus nettegiain l'entira damaun.
6. A tgi telefonescha ella?
Ella telefonescha a sia sora.
7. Tge taidlas ti?
Jau taidl/taidlel musica populara.
8. Fin cura zambregiais vus?
Nus zambregiain fin mesanotg.

2)

1. Tgi ha ella clamà?
Ella ha clamà il mat.
2. Tge avais vus preparà?
Nus avain preparà l'ensolver.
3. Tge has ti mangià?
Jau hai mangià ina talgia paun.
4. Tge han els lavà giu?
Els han lavà giu la vaschella.
5. Quant ditg avais vus nettegià?
Nus avain nettegià l'entira damaun.
6. A tgi ha ella telefonà?
Ella ha telefonà a sia sora.
7. Tge has ti tadrà?
Jau hai tadrà musica populara.
8. Fin cura avais vus zambregià?
Nus avain zambregià fin mesanotg.

Lecziun 17, exercizi 9, p. 81

1. Cura ensolvan els?
Els han gia ensulvi.
2. Cura legias ti la gasetta?
Jau hai gia legì la gasetta.
3. Cura respundais vus a quella dumonda?
Nus avain gia respundì a quella dumonda.
4. Cura emprenda ella ils peds?
Ella ha gia enprendì ils peds.
5. Cura discurras ti cun ses frar?
Jau hai gia discurre cun ses frar.
6. Cura prendais vus vacanzas?
Nus avain gia prendì vacanzas.

Lecziun 17, exercizi 10, p. 81

a)

1. Cura finescha Maria la lavur?
Ella finescha la lavur da mezdi.
2. Tge sentis vus?
Nus na sentin nagut.

3. Quant chapeschas ti?
Jau chapesch bunamain tut.
4. Fin cura dorman els?
Els dorman fin las nov.
5. Tge preferis vus?
Nus preferin quest vin qua.
6. Da tge uras partas ti?
Jau part enturn las diesch.

b)

1. Cura ha Maria finì la lavur?
Ella ha finì la lavur da mezdi.
2. Tge avais vus senti?
Nus avain senti tut.
3. Quant has ti chapì?
Jau n'hai chapì bunamain nuot.
4. Fin cura han els durmì?
Els han durmì fin las nov.
5. Tge avais vus preferì?
Nus avain preferì quest vin qua.
6. Da tge uras es ti parti/partida?
Jau sun parti/partida enturn las diesch.

Lecziun 17, exercizi 11, p. 82

1. Dunna Müller **ha raquintà**:
2. Mes schef **ha cusseglia** a mai da far in curs da rumantsch.
3. Jau al **hai engrazià** per quel cussegl.
4. Lura **hai jau telefonà** a la Lia rumantscha per m'annunziar. Il curs ha entschet/entschavì avant sis mais.
5. A l'entschatta **ha il scolast solidà** ils participants/las participantas.
6. El **ha giavischà** ad els bun success.
7. Lura **ha el preschentà** il cudesch da rumantsch.
8. Tut ils participants **han cumprà** in.
9. El **ha custà** 13.50 CHF.
10. Suenter **avain nus entschet/entschavì** a lavurar.
11. Nus **avain lavurà** da las set fin las otg e mesa.
12. L'emprim **avain nus solidà** in l'auter per rumantsch.
13. Suenter **avain nus conjugà** ils verbs „esser“ ed „avair“.

14. Nus **avain studegià** la grammatica e **translatà** frasis.

15. A la fin da la lecziun **avain nus tatlà** ina bella chanzun rumantscha.

Translaziun Lecziun 17, p. 82

a) Sonja raquinta: Mia mamma leva adina baud, enturn las sis e mesa. Ina mesa ura pli tard sveglia/dasda ella nus. Cura che nus levain, è l'ensolver gia pront/pinà/semtgà. Ma nus avain strusch temp da mangiar insatge. Martin betg, perquai ch'el ha bregia/fadia/stenta da vegnir or da las plimas; jau betg, perquai ch'jau dovr/dovrel memia bler temp per ma far bella. Uschia bavain nus la damaun mo in magiel latg. Bab dentant baiva dus cuppins/duas scadiolas café, ed el mangia duas, trais talgias/flettas paun cun paintg e chaschiel. El n'è betg cuntent, sch'el na survegn betg in dretg ensolver.

b) Avant gentar – suenter tschaina – durant che nus spetgain – pervia da la lingua – avant/davant la pasternaria – davos l'iert – en la cuschina – dapi trais emnas

c) Cura u sche?

1. La damaun, cura che tuts èn davent, fa dunna Spinas il tegnairchasa/perchasa.
2. Cura che jau hai fatg urden en l'abitaziun, vom jau en citad.
3. Poss/Dastg jau svidar la chascha da brevs, sch'il postin ha gia purtà la posta?
4. Ruaussa/Paussa in pau/in zic, sche ti es stanchel!
5. En duas emnas, cura ch'ils uffants ston puspè ir a scola, levain nus pli baud.
6. Vus vegnis memia tard. Nus avain gia mangià. Sche vus avais fom, stuais vus preparar sezs vossa tschaina.
7. Sch'i plova/Cura ch'i plova, vom jau cun l'auto.
8. Giaì a letg, sche vus essas stanchels!

Lecziun 18, exercizi 2, p. 84

1. Tgi va a far cumissiuns?
Ir a far cumissiuns, quai è chaussa da las dunnas.
2. Tgi nettegia l'auto?
Nettegiar l'auto, quai è chaussa dals umens.
3. Tgi dat da mangiar al giat?
Dar da mangiar al giat, quai è chaussa dals uffants.
4. Tgi educescha ils uffants?
Educar ils uffants, quai è chaussa dals geniturs.
5. Tgi mussa da leger e da scriver?
Mussar da leger e da scriver, quai è chaussa dals scolasts/da las scolastas.
6. Tgi tgira ils malsauns?
Tgira ils malsauns, quai è chaussa da las tgirunzas.
7. Tgi porta las brevs e las gasettas?
Purtar las brevs e las gasettas, quai è chaussa dals pots/postins.
8. Tgi fa ils plans per la chasa?
Far ils plans per la chasa, quai è chaussa dals architects.
9. Tgi repara ils autos?
Reparar ils autos, quai è chaussa dals mecanists.
10. Tgi cussegliar ils clients?
Cussegliar ils clients, quai è chaussa dals cussegliaders.

Lecziun 18, exercizi 3, p. 84

1. Quel um mida **darar** ses parairi.
2. Quai è in **dischavantatg**.
3. Las vendidras gidan **gugent**.
4. Signur Spinas è **different dals** auters.
5. Sia dunna è **sauna**.
6. Quella charn è **mendra** che tshella.
7. Ella è memia **grassa**.
8. Martin va **navidas** a far cumissiuns.

Lecziun 18, exercizi 4, p. 84

1. Ha el almain in pau bunaveglia da gidar vus?
Na, el n'ha betg bunaveglia da gidar nus, il cuntrari.

2. Avais vus almain in pau pazienza cun ils uffants?
Na, nus n'avain betg pazienza cun ils uffants, il cuntrari.
3. Has ti almain in pèr ideas co ch'ins pudess far quai?
Na, jau n'hai betg ideas co ch'ins pudess far quai, il cuntrari.
4. Han els almain in agen parairi en quella chaussa?
Na, els n'han betg in agen parairi en quella chaussa, il cuntrari.
5. Ha ella almain gust da sa vestgir?
Na, ella n'ha betg gust da sa vestgir, il cuntrari.
6. Has ti almain quaida dad ir in pau a spass?
Na, jau n'hai betg quaida dad ir in pau a spass, il cuntrari.

Lecziun 18, exercizi 5, p. 85

a)

Ella **patratga** vi da las chaussas ch'ella **sto** anc cumprar.

Nus **patratgain** vi dals raps che quai **custa**.

Els **patratgan** vi dals dischavantatgs che quai **porta**.

Jau **patratg** vi dal viadi che jau **vi** anc far.

Vus **patratgais** vi da la vestgadira che jau **dovr** anc.

Ti **patratgas** vi da las difficultads che nus **vegnin** ad avair.

b)

Ha ella patratgà vi da las chaussas ch'ella sto anc cumprar?

Avain nus patratgà vid ils raps che quai custa?

Han els patratgà vi dals dischavantatgs che quai porta?

Hai jau patratgà vi dal viadi che jau vi anc far?

Avais vus patratgà vi da la vestgadira che jau dovr anc?

Has ti patratgà vi da las difficultads che nus vegnin ad avair?

Lecziun 18, exercizi 6, p. 85

1. I dat gliעד che prenda resguard sin ins ed auters che disturba adina ins.
2. I dat gliעד che mida mai ses parairi ed auters che midan constantamain idea.
3. I dat gliעד che ha gronda pazienza ed auters che perdan la gnerva per nagut.
4. I dat gliעד che è fitg servetschavla ed auters che na gidan mai.
5. I dat gliעד che viva saunamain ed auters che na fan betg adatg da lur sanadad.

6. I dat glied che satisfa/cuntenta ses basegns ed auters che suppriman ses basegns.

Lecziun 18, exercizi 7, p. 85**a)**

Igl ha anc 4 vaiders confitura.

El dovra anc 2 kilos paun.

Igl ha anc circa 300 g chaschiel.

El dovra anc 1 tavla da 200 g paintg.

Igl ha anc 5 kilos zutger.

El dovra anc 1 pac/pachet sal.

Igl ha anc 3 buttiglias ieli.

El dovra anc 1 bottiglia aschieu.

Igl ha anc 6 kilos farina.

El dovra anc 2 pacs/pachets tagliarins.

Igl ha anc 1 satget paiver.

El dovra anc 2 tubas mustarda.

Igl ha anc circa 8 kilos maila.

El dovra anc 5 kilos tartuffels.

Igl ha anc ½ tozzel ovs.

El dovra anc 250 g schambun cotg.

Lecziun 18, exercizi 6, p. 85**b)**

Hai anc avunda confitura?

Gea, igl ha anc 4 vaiders.

E paun?

Paun n'hai betg pli avunda.

Hai anc avunda chaschiel?

Gea, igl ha anc circa 300 g.

E paintg?

Paintg n'hai betg pli avunda.

Hai anc avunda zutger?

Gea, igl ha anc 5 kilos.

E sal?

Sal n'hai betg pli avunda.

Hai anc avunda ieli?

Gea, igl ha anc 3 buttiglias.

Ed aschieu?

Aschieu n'hai betg pli avunda.

Hai anc avunda farina?

Gea, igl ha anc 6 kilos.

E tagliarins?

Tagliarins n'hai betg pli avunda.

Hai anc avunda paiver?

Gea, igl hai anc in satget.

E mustarda?

Mustarda n'hai betg pli avunda.

Hai anc avunda maila?

Gea, igl ha anc circa 8 kilos.

E tartuffels?

Tartuffels n'hai betg pli avunda.

Hai anc avunda ovs?

Gea, igl ha anc ½ tozzel.

E schambun?

Schambun n'hai betg pli avunda.

Lecziun 18, exercizi 6, p. 85

c)

Duvrain nus era confitura?

Na, confitura hai anc avunda, ma nus avain memia pauc paun.

Duvrain nus era chaschiel?

Na, chaschiel hai anc avunda, ma nus avain memia pauc paintg.

Duvrain nus era zutger?

Na, zutger hai anc avunda, ma nus avain memia pauc sal.

Duvrain nus era ieli?

Na, ieli hai anc avunda, ma nus avain memia pauc aschieu.

Duvrain nus era farina?

Na, farina hai anc avunda, ma nus avain memia pauc tagliarins.

Duvrain nus era paiver?

Na, paiver hai anc avunda, ma nus avain memia pauc mustarda.

Duvrain nus era maila?

Na, maila hai anc avunda, ma nus avain memia pauc tartuffels.

Duvrain nus era ovs?

Na, ovs hai anc avunda, ma nus avain memia pauc schambun.

d)

Quant paun duai jau cumprar? 3 kilos?

3 kilos è memia bler. Jau dovr be 2 kilos. Quai basta.

Quant paintg duai jau cumprar? 2 tavlas da 200 g?

2 tavlas da 200 g è memia bler. Jau dovr be 1 tavla da 200 g. Quai basta.

Quant sal duai jau cumprar? 2 pacs/pachets?

2 pacs è memia bler. Jau dovr be 1 pac. Quai basta.

Quant aschieu duai jau cumprar? 2 buttiglias?

2 buttiglias è memia bler. Jau dovr be 1 buttiglia. Quai basta.

Quants tagliarins duai jau cumprar? 3 pacs?

3 pacs è memia bler. Jau dovr be 2 pacs. Quai basta.

Quanta mustarda duai jau cumprar? 3 tubas?

3 tubas è memia bler. Jau dovr be 2 tubas. Quai basta.

Quants tartuffels duai jau cumprar? 6 kilos?

6 kilos è memia bler. Jau dovr be 5 kilos. Quai basta.

Quant schambun cotg duai jau cumprar? 500 g?

500 g è memia bler. Jau dovr be 250 g. Quai basta.

Lecziun 18, exercizi 8, p. 86

a)

Tge avessas vus gugent?

Jau avess gugent 400 g charn-bov.

È quai tut?

Na, na dai anc 600 g charn-vadè.

Igl è in pau dapli.

Quai na fa nagut.

Tge avessas vus gugent?

Jau avess gugent 500 g charn manizzata.

È quai tut?

Na, ma dai anc 300 g dir-vadè.

Igl è in pau pli pauc.

Quai na fa nagut.

Tge avessas vus gugent?

Jau avess gugent 200 g pulpa.

È quai tut?

Na, ma dai anc 6 talgias da portg.

Tge avessas vus gugent?

Jau avess gugent 300 g schambun criv.

È quai tut?

Na, ma dai anc 4 litgivas.

Tge avessas vus gugent?

Jau avess gugent 600 g charmpiertg.

È quai tut?

Na, ma dai anc 2 liongias engiadinaisas.

Lecziun 18, exercizi 9, p. 86

a)

1. Nua stos ti ir?
Jau stoss ir a far cumpras.
2. Cura pon els vegnir?
Els pon vegnir immediat.
3. Cun tgi vulais vus partir?
Nus vulain partir sulets.
4. Tge tema ella fitg?
Ella tema fitg la critica.
5. Tge sas ti?
Jau sai tut.
6. A tgi plaschais vus bain?
Jau plaschel bain a mes bab.
7. Cura vesan els Anita?
Els vesan oz ella.
8. Quant ditg tagnais vus or?
Nus tagnain or fin mesanotg.

b)

1. Nua has ti stuì ir?
Jau hai stuì ir a far cumpras.
2. Cura han els pudì vegnir?
Els han pudì vegnir immediat.
3. Cun tgi avais vus vulì partir?
Nus avain vulì partir sulets.
4. Tge ha ella temì fitg?
Ella ha temì fitg la critica.
5. Tge has ti savì?
Jau hai savì tut.
6. A tgi avais vus plaschì bain?
Jau hai plaschì bain a mes bab.
7. Cura han els vesì/vis Anita?
Els han vesì/vis oz ella.
8. Quant ditg avais vus tagnì or?
Nus avain tagnì or fin mesanotg.

Lecziun 18, exercizi 10, p. 87

a)

Signur Spinus va navidas a far cumissiuns. En quel regard n'è el betg fitg different dad auters umens. Ma el è immediat pront da gidar sia dunna en il tegnairchasa sch'el vesa ch'ella ha basegn da ses agid.

b)

Dunna Spinus è leda che ses um sa porscha mintgatant da nettegiar la stiva u schizunt da cuschinar insatge pauc. Grazia a la bunaveglia da ses um ha ella pli bler temp per ses hobis.

c)

Signur Spinus sez profita natiralmain era da sia activitad sco chasarin. El è uss main malinschignaivel che pli baud. El sa era ch'in tegnairchasa dat bler da far ed el ha in'idea da la pazienza ch'i dovra dad educar insaquants uffants. Ultra da quai è el mintgatant schizunt losch da betg pli esser il pascha ch'el era ina giada.

Lecziun 18, exercizi 11, p. 87

a)

Mes um na sforza mai ils uffants da gidar en il tegnairchasa sch'els na vulan betg gidar. Pervia da quai ans dispitain nus savens, ma fin uss senza resultat positiv.

b)

Durant che jau vom en il consum/negozia/butia, va mes um tar il mazler. Suenter spetga el sin mai davant il negozi. Cur che jau hai finì, giain nus ensemen a baiver in café.

c)

Suenter va el adina en l'ustaria da la Posta perquai che la camariera nova al plascha. Dapi che quella è là passenta el mai las sairas a chasa.

Translaziun Lecziun 18, p. 87/88

1. Sche dunna Spinis è malsauna, s'occupa/s'occupescha ses um dal tegnairchasa/perchasa. En quels muments è el fitg servetschaivel/gidaivel, ma terribel malinschignaivel. El n'ha p.ex. nagin'idea, quanta farina u quants tartuffels ch'i dovra/basegna per quatter persunas. Ed el perda ina massa temp, perquai ch'el na sa betg en tge stgaffa ch'el sto tschertgar insatge. Ma quai na disturba betg dunna Spinis. Ella è cuntenta/leda che ses um la gida/gida ella uschè bain sco (quai) ch'el sa. Dapli na spetga ella betg.

2. Tar il mazler: Tge ma pudais Vus recumandar oz/Tge pudais Vus recumandar oz a mai? Avais Vus dir da vadè? È la charn-bov meglra che la charn-portg? Quant custa la pulpa? Jau avess gugent 200 g schambun criv, 300 g charnpiertg, duas liongias engiadinaisas ed in mez kilo charn da coier. Dastg jau dar in pau dapli? Gea, sch'ella n'è betg memia grassa. I n'è betg sanadaivel da mangiar charn grassa. Dal rest/Dal reminent: Avais Vus era litgivas/forellas? Betg? Donn, jau hai pli gugent pesch che charn.

3. Prenda silmain/almain resguard sin questa dunna! Dà/Fa adatg da tia sanadad! Ti stos avair in pau pazienza cun ils uffants! Na mida betg trasora/adina tia opiniun! N'interrumpa betg adina nus/N'ans interrumpa betg adina! Nizzegia/Prenda la chaschun d'al engraziar per sia buna veglia/Nizzegia/Prenda la chaschun d'engraziar ad el per sia buna veglia. Na sforza betg ella da mangiar tut/Na la sforza betg da mangiar tut!

4. Ier saira avain nus vulì ir a teater cun Maria. Ma ella n'ha betg pudì vegnir. Ella ha stuì star a chasa. E co as ha plaschì il toc/E co ha il toc plaschì a vus? Fitg bain. Nus n'avain anc mai vis in toc uschè bel. E tge avais vus fatg suenter la preschentaziun? Lura/Alura essan nus anc ids a sautar/ballar. Nua? En il motel. Avais vus tegnì ora ditg là? Na, gnanc(a) fin mesanotg. Pertge? Pervia da la musica. Ella era bler memia dad aut.